

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

וזה מרו שהו"ף לפניו לעזרמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת וירא תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

קפו

רנדים. כל בנוי - פרק ראשון דף יב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" רש"י

והא תרומת לחמי תורה לאור וריקת דמים היא. דבין ולחמי תורה לא שרו באבילה עד לאור וריקת - למה תרמו אותו קודם לכן? ומדקחני אסור - ש"מ דבעיקרן קומפסי. אלא! אימא דא בתרומת הלשכה אסור. תרומת הלשכה. שהיו תורמין ממעות הלשכה וממלאין שלק קופו. ליתני תרומת לחמי תורה וכ"ש תרומתו. והיא כרותא טפי. משום דמעיקרא נאסרה תרומת לחמי

תורה נבדד. תרומותו היא כלומר. בכלל 'בתרומתו' דקתי היא. משום דהיא בתרומה לגבי וריס. תרומת לחמי תורה נמי לפני וריקת דמים היא. כלומר. דמשכבת לה שנתרמו קודם וריקת דמים. ומשה' לא פסיקא ליה לחמי 'כתרומת לחמי תורה - דאיכא גונא דמחסא כשנתרמו קודם וריקת דמים. בגון דאפרשינהו בלישתי. ברין הוא ולשני ליה: דאפרשינהו לאור אפיתון קודם וריקת דמים. שהי אפיתון היתה קודמת אפילו לריקת הובת. דהא אמרין במנחות (ת"ק ט"ז) שאם שנטח הובת קודם שקיטמו פני (בולן - לא קדש. אלא כיון דמיתוי ראה מרוב טובי דמוצ' להפריש קודם וריקת. ודבר טובי מיידי דבאפרשינהו בלישתי - נקט נמי הבא דאפרשינהו בלישתי. בארבעי הלות. ארבעה מיני חלות. והא כתיב ארבעים. דהא הו ארבעה מינין. חלה. חלק. ריקין ורובוכו. והתנן תרומת חתיכי אוזי מבל קרבן. כלומר מבל מין ומין. ולפיכך ביש דאדח מעשר קאמר. והו לוד ארבעים. השקל חדא מן חזק. שעשה עשר חלות מבל מין. ואחר שהפרישן אחד מבל מין. ויש תעשה של כל מין תעשה חלה אחת מבל חשע ולישא. לימא בתנאי וכו'. אי לפני וריקת דמים. כלומר. שאמר כן

פירוש. ונראה בעיני דברין הוא דהוה מצי לאקשוי: אי באומר 'דרי על כבבור' סתמא - מנא טעמא דטמן דשרי? דאפילו אי אמרין דבזוהרא קומפסי. כל שאמר סתם - בעיקר קומפסי. דהא נתן מבוגי: חטאת תורה שלמים אסור. ולא ידיקין מינה בסוגין דבעיקר קומפסי. אלא אידי דבעי למושה: אי לאורו וריקת דמים מיט דמאן דאסר - נקט נמי אי לפני וריקת דמים מיט דמאן דשרי. אבל ה'ה דסתמא נמי קשיא. לא דבולי עלמא לפני וריקת דמים. כלומר. אי נמי סתמא. דהו דינא אית ליה. ולא אפילו ח'ה רבי יוסי מורי. מכתביב 'כי יודו נדר'. ובכור דבר האסור הוא. כיון דבעל כרחו חלה קדושה עליה. לה' לרבות דבר האסור. כלומר כיון דמעשה להקדישו. כדמפרש התלמוד לקמן. מנכי ליה לנתפסי בטאת ואשם. דאיני דחובה עליו

בתרומת לחמי תורה - מותר. ואיכתיב אימא. האומר 'כתרומת לחמי תורה' - אסור. ולא תפשוט שמכאב בשר ובחי שלמים אי בעיקר מתפסי אב בסוף. דאפשר דאיתר דוהתר תריוודו ליוודו קודם וריקת דם. כגון דאפרשה בלישה. ודיתה תרומה מותרת לכותן קודם וריקת. ולחכי אסור ודיתר כיווד קודם הויריקת. ודיתר לאור האיסור. ותרויודו קודם וריקת. לחכי אמרין: באיסור שהיתה קודם שהופרשה - שהיתה קדושה בשחטה קודם הפרשה אסורה לכל העולם - הפרש זה את כבור. דמותר לבליש. וכורב טובי וכו'. והא כתיב איכתיב. דארבעים חלות מביעי ליה למפי. עשרה מבל מין ומנשי. לצעות. דמעותו שהיו ארבעים. אבל אי אפאן ארבע חלות גדולות. מבל מין ארת - יצא. והא כתיב למישקל תרומה. מן חד וחו. מבל מין אחד מעשרה וכו' תימא שקיל חדא ויפאן אבולת. דמוצי ארבעה שקיל חדא לתרומה. ותתן אחד ככל קרבן. דמכל מין ומין בעי למישקל חדא חווא. ומחמי דתאמח חדא. ומרובוכו חדא. אבל לא שקיל מחו מין בלבד על תלמא. אלא דאפרשה בלישה. דמכל מין ומין תפריש קודם אפיה לתרומה. ואח"כ אפה לשרי. ודחא שקיל תרומה שלימה מבל קרבן. דאופה חלה מנה שנטול מבל מין ומין. הוי עלי כבבור. בבחן קא מיידי. דאי בישראל - לית ליה שום מביעי בזהויה. ואסור ליה נמי באבילה. שאמר 'דרי על בשר זה בכשר בבור'. וחי' דפי אילימא. דאמר 'דרי על בשר זה בכשר בבור לפני וריקת דמים'. מאי מעמא דמאן דשרי. הא בבור לא לישתרי אלא בוריקת דמו

"שטיינזליץ" רש"י

והא תרומת לחמי תורה לאור וריקת דמים הוא. ואליבא דר' אליעזר ב"ר שמעון נקט ליה. דאמר: לא קרש הלחם עד שישתוו ויורוק דמה לשמה. ובהורת כתיבי קאמר לה נבי לחמי תורה. וקודם וריקת. אי אבל מוצי לחמי תורה - לא עבד איסור גמור. ואפי הכי הוי אסור. אלמא כדחשאת מתפסי. לעולם אימא לך בחר מעיקרא דאולתין. היבא דאיכא דוהירא ואיסורא. ולא תימא דאמרי

והא תרומת לחמי תורה לאור וריקת דמים היא. אימא: בתרומת הלשכה אסור. אבל תרומת לחמי תורה מאי - מותר? ליתני לחמי תורה. וכ"ש תרומתו! הא קמ"ל תרומת לחמי תורה - תרומתו היא. ואי בעית אימא: תרומת לחמי תורה נמי קודם וריקת דמים הוא. בגון דאפרשינהו בלישה. וכי הא דאמר רב טובי פר קיסנא אמר שמואל: לחמי תורה שאפאן בארבע חלות - יצא. והכתיב ארבעים! למעוה. והא בעי למישקל תרומה! וכי תימא דשקיל חדא ויפאן על בליה ותתן: אחד מקל קרבן - שלא ימול מקרבן על כבודו! וכי תימא דשקיל פריסה מקל חד וחד - ותתן: אחד - שלא ימול פריסה! אלא דאפרשינהו בלישה. דשקיל חדא מחמי. ותדא מן חלות. ותדא מן קריקים. ותדא מן רובוכה. לימא בתנאי. דרי עלי כבבור - רבי יעקב אוסר ורבי הוהה מותר. היכי דמי? אי ימא לפני וריקת דמים - מאי מעמא דמאן דשרי. ואי לאור וריקת דמים - מאי מעמא דמאן דאסר? אלא לאו דמותר

לאור וריקת. שהותרה לכהן. אלמא. אפי' קודם וריקת היתה אסורה בכשר ובחי שלמים. אסור קודם וריקת. ולאור וריקת הותרה בכשר ובחי שלמים - אסור בכשר אלמא דאולתין בחר מעיקרא. שהיה אסור לכל העולם. לעולם מנא לא תיפשוט. ואימא: דא בתרומת הלשכה אסור - דתרומת הלשכה לא היה לה דיתר בין בתחילת הקדש בין בסוף הקדש. דא בתרומת לחמי תורה מאי מותר. משום דאמרינן בסוף מתפסי. ומאחר דתרומת הבקו היא חשובה בתרומה בעלמא. כדבר האסור ולא כדבר הנודר. ולחכי מותר המתפסי. אי הכי. ליתני: בתרומת לחמי תורה מותר. כל שכן בתרומת אחרן דאנא דיענא דמותר. דהיא לא באה עיי נדר כלל! [תיבטו ויא]. לחכי קתני בתרומתו במתניתין - לאשמועינן דתרומת לחמי תורה לאור וריקת דם. שהיא מופרשת ויש עליה שם - תרומת אחרן חשובה. דהא מתפסי בכר בתרומת לחמי תורה לאור וריקת דם שהוא דבר האסור. ויש עליה שם תרומה - בתרומת אחרן חשובה. ולעולם האומר בתרומת לחמי תורה - מותר. ואיכתיב אימא. האומר 'כתרומת לחמי תורה' - אסור. ולא תפשוט שמכאב בשר ובחי שלמים אי בעיקר מתפסי אב בסוף. דאפשר דאיתר דוהתר תריוודו ליוודו קודם וריקת דם. כגון דאפרשה בלישה. ודיתה תרומה מותרת לכותן קודם וריקת. ולחכי אסור ודיתר כיווד קודם הויריקת. ודיתר לאור האיסור. ותרויודו קודם וריקת. לחכי אמרין: באיסור שהיתה קודם שהופרשה - שהיתה קדושה בשחטה קודם הפרשה אסורה לכל העולם - הפרש זה את כבור. דמותר לבליש. וכורב טובי וכו'. והא כתיב איכתיב. דארבעים חלות מביעי ליה למפי. עשרה מבל מין ומנשי. לצעות. דמעותו שהיו ארבעים. אבל אי אפאן ארבע חלות גדולות. מבל מין ארת - יצא. והא כתיב למישקל תרומה. מן חד וחו. מבל מין אחד מעשרה וכו' תימא שקיל חדא ויפאן אבולת. דמוצי ארבעה שקיל חדא לתרומה. ותתן אחד ככל קרבן. דמכל מין ומין בעי למישקל חדא חווא. ומחמי דתאמח חדא. ומרובוכו חדא. אבל לא שקיל מחו מין בלבד על תלמא. אלא דאפרשה בלישה. דמכל מין ומין תפריש קודם אפיה לתרומה. ואח"כ אפה לשרי. ודחא שקיל תרומה שלימה מבל קרבן. דאופה חלה מנה שנטול מבל מין ומין. הוי עלי כבבור. בבחן קא מיידי. דאי בישראל - לית ליה שום מביעי בזהויה. ואסור ליה נמי באבילה. שאמר 'דרי על בשר זה בכשר בבור'. וחי' דפי אילימא. דאמר 'דרי על בשר זה בכשר בבור לפני וריקת דמים'. מאי מעמא דמאן דשרי. הא בבור לא לישתרי אלא בוריקת דמו

עליו להביא, מקור דבר הנודר טפי מכל, לפי שמחמת נדרו הוא בורר בזמנו זו שהוא
מביא, מה שאין כן בבכור שהוא קדוש מנעו אמר. ואין יכול להחליפו באחר. והיינו דקאמר
בסמוך שהוא מתפסין בגדר, כלומר עוצר להחפסין. ולענין הלכה. כי הרמב"ם דל
בהלכותיו: דמי דרעין הבא אי אפישור קמפסין או בהיתרא קמפסין, שקטן
דבהיתרא קמפסין, מדרוסקין בפרק זמי שאמר
הריני נודר ושבעה חבירו ואמר ואני דרספא
מתפסין ולא קמפסין, בין לקלאל בין לחומרא. דהא
משום דאמרנן דרספא מתפסין קתני דהם: הותר
האמצעי, הימנו ולמעלה אסור. הימנו ולמטה
מותר, ואי נולדו בקטא מתפסין - אין ההיתר
בנישך אלא לו לבדו, כדמוכח דהם. אלמא בסיפא
קמפסין, הימנו בהיתרא. והיינו דהם נבי
מתניין דריחוי אסור האומר בתורה, דמייתי
לה בהאי לישנא שגדו מדרו הימין אוילך.
דמשמע: הא לאו הכי - בהיתרא קמפסין. ודלא
שני ליה אמירא ולא שני ליה באמירא רבי מאיר.
כלמ"ד - ולדריה אפי' בלא כף הדמיון מתמי. ו
קשיא הא דאמר לאמירא הא דאמר לא
אמירא. כן היא הניסא בקעת נסוחא. ואיכא
גריסא. הא דאמר לאמירא כלומר שבאב תחת
הלמד, הא דאמר לאמירא כלומר בפתח תחת
הלמד. וסבירא ליה למאן גריסא הכי ובלמד
מתחת. וההיא דריבא, וכפי פירוש הגריסא השנית
שבתמי' למעלה בברייתא דחולין חולין ורסין.
וברייתא הכי תני: פעמים דבאמר "שאוכל לך",
איג' דמשמע היתר - אסור, היינו בלמד
שבאית. וההיא דרלבין לא אוכל לך רבי מאיר
אסור - היינו בלמד שבאית, ופעמים דאמר לא
אוכל לך, אק על גב דמשמע איסורא - שרי.
דחינו בלמד דפתוח. איג' באומר לא בהדיא, כפי
חילוק הגרסאות. **מתני'** דאומר קרבן עלה
וכי שאני אוכל לך אסור. ואיג' דלא אמר בוד
כף הדמיון. רבי יוחנן מתייר. רסד' רבינו דהני
שמן מורה על איסור לחיזי כפגול נותר, דמודה
בוז רבי יוחנן דלמא בעיא כף - קביל. וכמו
שפרשתי למעלה (ף טו. דף סו.א). והקרבן מתמי
קרבן שאוכל לך אסור. דבכל לישני משמע דמה
שיאכל היתר קרבן. ודוקא כי אמר "שאוכל", אבל
אמר "קרבן לא אוכל לך" - שרי, דהא תנן בפרק
שני (נזקין טו.א) קרבן לא אוכל לך - מותר, ומקמינן
לה ברמי. ועממא דמילתא, דכי אמר קרבן בלא
למד - משמע דנשבע בחיי קרבן שלא יאכל.
לקרבן לא אוכל לך ר"מ אסור. משיב גמריא
דדיק: לקרבן הוא, לפיכך לא אוכל לך - והה
אמר "לקרבן שאוכל לך" אסור. דמשמע
שפיר לקרבן הוא מה שאוכל משלך. והאי דלא
עריב האי בהדי הני דרישא, ולדיניה: הקרבן
"קרבן" לקרבן "שאוכל לך" אסור. ובהיתרא. אבל כי אמר
לקרבן, אפילו אמר לא אוכל - אסור. **גמ'** סתמא תנא רבי מאיר. דהא דאי תנא לה תנא אחרתא קשיא נמי ברייתא אמתני,
אלא קושטא ועיקרא דמילתא קא מפריש. **מוריים**
במיס לר"א. איג' דלא בעי כף הדמיון, בהא מדרשיו.

ואמר לו בזה. ובהא קא מפלגי: וני סבר. בעיקור מתפסין. וני סבר. בהיתר קא מתפסין,
לאחר וחקק דמיס. אמר קרא כי יודר ברבי תורה. וזו נדר ואסור, לאפוקי
בכור דבר האסור, דרמילא מיתסר. אמר קרא ליה לרבות דבר האסור. דכל דבר שהוא
אסור לרבות - דקטן מתפסין נמי בגדר, איג' פ' שהוא אסור בלא נדר, נבון בכור. מריב
אני המאת ואשם. שהם מתפסין, מפני שהוא
מתפסין בגדר. איג' דעל חטא באין אלא ביה משום
נדר, אפי' - אידו מתפסין, שאומר "חירי זו
לחטאתי ולאשמי". אבל בכור אינו מתפסין כלל
ושמעי אמר קדש עצמו. כי לא פקדיש ליה. אם
לא הקדישו, מו לא מקדיש בלא הכי משום
הכי לא חשיב כלל כי מתפסין ליה בגדר. אבל
תואת ואשם - לא מקדיש' ועלמ' אי לא
מקדיש ליה. בולן שאוכל לך אסור. דכי אמר
"באימרא שאוכל לך" - ומי מנאן דאמר: איסר
עלי מה שאוכל לך. אבל אמר "באימרא לא
אוכל לך" - מותר. דמשמע אבל אם אוכל לך -
לא ידא באמירא, ומותר. מאן שמעתי ליה דלא
שאני ליה בין אמירא לאמירא באמירא. דבולן
"שאוכל לך" אסור. ר"ס הוא. דפליג עליה דר"י.
דאי ר"י - לית ליה "אימירא", דאמר: האמת
"יודשלים" - לא אמר כלום. ובולן לא אוכל לך
מותרין. אפילו אמר "לאמירא לא אוכל לך". לא
קשיא האי דאמר לאמירא. מתיר דתנן לקמן וכו' -
דאמר "לאמירא לא אוכל לך", ודיחי לקרבן.
דמשמע לקרבן הוא, לפיכך לא אוכל לך.
וברייתא דקתני מותר - תריץ לה הכי: דאמר
לא לאמירא לא אוכל לך, הא אם אוכל לך -
ידא באמירא. דהיינו מכלל לא אה. ולהכי
מותר. דר"מ לית ליה מכלל לאו וקון. **מתני'**
האיסר. עולה הוא שאוכל לך, או מנחה בו -
אסור. רבי יוחנן מתייר. דלא אמר "בעולה"
"בחסותא". **גמ'** סתמא תנא רבי מאיר דלא
שאני ליה בין אמירא לאמירא. דאמר: הריב
דאמר "יודשלים" מנאן דאמר "בכורשלים",
ולחכי אסור הכי דאמר "קרבן" הריבא דאמר
"קרבן". ואי רבי מאיר. דהא רישא דקתני
"קרבן" שאוכל לך - אסור. והתניא מותר
הכמוס לרבי יוחנן. דהיינו רבי מאיר דפליג
עליה. שלא נדרו זה אלא בחיי קרבן. דכי אמר
"דא קרבן שאוכל לך", משמע מנאן דאמר: הני
קרבן שאוכל לך. ולא כלום קאמר.
לא
דתנני: "תקרבן שאוכל לך" אסור, והתניא: מוריים תכמוס קרבי יהודה באומר "הא קרבן" והא
"עודה" והא "מנחה" והא "תפסית שאוכל לך" שמוותר, שללא נדר זה אלא בחיי קרבן!
א

1 לא קשיא דאמר הא קרבן הא דאמר הקרבן. כלומר, דכי אמר 'הקרבן' - האי להו
 2 קרבן קאמר. **מתני'** האומר לחברו קונם פי מדבר עמך וכו'. בגמרא מפרש לה. **גמ'**
 3 שטרשים חלים על דבר מצוה. בפ"ב (לקמן דף ק"ט) מובאין לה מקרא שהשבוטות חלות על
 4 דבר שאין בו ממש משום דמיסר בברא הוא שלא יעשה כן, ואדחו אית ביה ממש. **מה**
 5 שאין כן בנדרים. דמסר הפצא הוא. הילכין א'
 6 לית ביה משטא - אל אסר מיני. **באומר** 1
 7 יאסר פי לבריה. כלומר, נעשה כאומר. דהא אמר
 8 'קונם פי מדבר' משמע דקונם קאי ארובה.
 9 ומשמע נמי דקאי אפה. הילכין, כיון דסתם נדרים
 10 להדמיו - אמרי' אדפה קאי ופיו דבר שיש בו
 11 ממש הוא. ודכותה בהתלמוד דאמרינן 'באומר' -
 12 ופרשין נעשה כאומר. ובזין וכו' הוה מצי
 13 לשניי ליה דאפילו אי קאי קונם ארובה - אפה'
 14 אסור מדרבנן, שטרשים חלים מרבנן אפילו על
 15 דבר שאין בו ממש, כדאייתא לקמן בריש פ"ב.
 16 אלא קושטא דמילתא מטרין ליה. דאפילו
 17 לאמרייתא נמי אסור.

18 **ואלו** מותרין. איידי דתנא בפרק קטא נדרים
 19 אסורין. פתח ותבא אילו מותרין. **וחלון**
 20 שאוכל לך. כגמרא מפרש למאי אסורין.
 21 **כבשר** חזיר כעבודה וזה וכו'. כל מיני אסורין.
 22 קתני: אסורין באכילה - כבשר חזיר, ואסורין
 23 בהנאה - כעבודה וזה. ואסורין בהנאה שאין להם
 24 בטלה - כשרות לטובין, שהיו תקרובת לעבודה
 25 וזה, שהיו נשקבין העור כנגד הלב והיו מנוצין
 26 אותו כשהוא חי, וחמיר מעבודה וזה. וזה
 27 דעבודה וזה היה לה בטלה - תקרובת עבודה וזה
 28 אין לה בטלה. ותנא נמי אסורין באכילה בלבד.
 29 ויש כהן טומאה - כגבולות, ושמונתא ומזרח
 30 כבערשה - כשקצים ורמשים. **בחלת** אחרן
 31 ובתרומתו. שאני' שחל איסור על ידי קריאת שם
 32 - לא מקרי דבר תנורו, וכמו שכתבתי למעלה.
 33 ושאינ' שחל אסור לו ומותר לזה - לא מתח
 34 נדרו הוא, שהרי כשהפישין לא פירש. אלא הוא,
 35 מצי דאסירי לוריס - מתחט אסורא הוא דרמא
 36 רמנא עיליהו. וטעמא דכולהו הני דרואן מתפיסין
 37 ביה - משום דביעין שיחפיש ברבר תנורו, ולא
 38 דברא אסור, כדאייתא בגמרא. **הרי** זה מותר. ואפילו עם הארץ נדרם שאין עירך פתח.
 39 אלא מותר מאליו. ולהכי אע"י דפתח ותנא 'ואלו מותרין' - הדר ותנא 'דרי זה מותר',
 40 דכי בעי למינחא. האומר לאשתו 'דרי את עלי כאימא', דעירך פתח בעם הארץ. וכדאייתא בגמרא. ואי לא הדר ותנא 'דרי זה מותר', לא ידענא 'ואלו מותרין' - דרישא. כלומר שנתן מותרין
 41 בלא פתח, וארי מניחיה קאי. אי אכולח ואי אחרתו מניחיה. **האומר** לאשתו וכו'. האי דנקט 'דרי את עלי כאימא' דה"נ נמי בנחמשים בשרא אסורין תנאה כעבודה וזה ועלה וכלאי הכוב
 42 ובברייתא נמי תנאי בגמרא: 'דרי את עלי כבשר אימא' 'כבשר אחותי' 'בערלה' 'כלכלאי הכרס' - אלא האי דנקט 'כאימא' - חדא דריה ביה חרתי אשמעין. ודיא, דאף על גב דמתפיס דבר
 43 האסור - בעם אחר פותחין עירך פתח. ואשתעויתו - אבל אין פותחין לו בכבוד אמו. כלומר: אילו היית יודע שלא יחא חבד לנאך נבך לא היה נדר. ודלא
 44 תימא דהו דאן פותחין לו לאדם כבוד אמו ואמו - דה"נ בנדרים דאורייתא. אבל האי דליתיה אלא מדרבנן - פתוחים, קא משמעין לך דלא. דרשב"א דיל. ודוקא בנדרין אשתו מתפיס דבר
 45 האסור עירך פתח. מפני שדרכו לאסור לא אשתו מתוך הקפדה, ואי שרית ליה בלא פתח, כי מתפיס ברבר האסור - אתי למישירי נמי אפילו מתפיס ברבר תנורו. אבל שאר נדרים, מתוך
 46 שאין משעוין בל כן - לא נורו בהן, ואין עירבין שאלה. והיינו נדרים דרישא דמתניתין - מותרין לגמרי, כדאייתא בגמרא. **גמ'** טעמא דאמר חלון שאוכל לך וכו'. ודיאי כי תנא חלון -
 לא לנפשה איצטרך, דאי פשיטא דמותר. אלא משום דיקא ותנא ליה, לאשמעוניתא על 'חלון' - אסור. **מני** מתניתין. אי רבי מאיר וכו'.

הדרן ערך כל בניו

הדרן ערך כל בניו

18 **ואלו** מותרין. איידי דתנא בפרק קטא נדרים
 19 אסורין. פתח ותבא אילו מותרין. **וחלון**
 20 שאוכל לך. כגמרא מפרש למאי אסורין.
 21 **כבשר** חזיר כעבודה וזה וכו'. כל מיני אסורין.
 22 קתני: אסורין באכילה - כבשר חזיר, ואסורין
 23 בהנאה - כעבודה וזה. ואסורין בהנאה שאין להם
 24 בטלה - כשרות לטובין, שהיו תקרובת לעבודה
 25 וזה, שהיו נשקבין העור כנגד הלב והיו מנוצין
 26 אותו כשהוא חי, וחמיר מעבודה וזה. וזה
 27 דעבודה וזה היה לה בטלה - תקרובת עבודה וזה
 28 אין לה בטלה. ותנא נמי אסורין באכילה בלבד.
 29 ויש כהן טומאה - כגבולות, ושמונתא ומזרח
 30 כבערשה - כשקצים ורמשים. **בחלת** אחרן
 31 ובתרומתו. שאני' שחל איסור על ידי קריאת שם
 32 - לא מקרי דבר תנורו, וכמו שכתבתי למעלה.
 33 ושאינ' שחל אסור לו ומותר לזה - לא מתח
 34 נדרו הוא, שהרי כשהפישין לא פירש. אלא הוא,
 35 מצי דאסירי לוריס - מתחט אסורא הוא דרמא
 36 רמנא עיליהו. וטעמא דכולהו הני דרואן מתפיסין
 37 ביה - משום דביעין שיחפיש ברבר תנורו, ולא
 38 דברא אסור, כדאייתא בגמרא. **הרי** זה מותר. ואפילו עם הארץ נדרם שאין עירך פתח.
 39 אלא מותר מאליו. ולהכי אע"י דפתח ותנא 'ואלו מותרין' - הדר ותנא 'דרי זה מותר',
 40 דכי בעי למינחא. האומר לאשתו 'דרי את עלי כאימא', דעירך פתח בעם הארץ. וכדאייתא בגמרא. ואי לא הדר ותנא 'דרי זה מותר', לא ידענא 'ואלו מותרין' - דרישא. כלומר שנתן מותרין
 41 בלא פתח, וארי מניחיה קאי. אי אכולח ואי אחרתו מניחיה. **האומר** לאשתו וכו'. האי דנקט 'דרי את עלי כאימא' דה"נ נמי בנחמשים בשרא אסורין תנאה כעבודה וזה ועלה וכלאי הכוב
 42 ובברייתא נמי תנאי בגמרא: 'דרי את עלי כבשר אימא' 'כבשר אחותי' 'בערלה' 'כלכלאי הכרס' - אלא האי דנקט 'כאימא' - חדא דריה ביה חרתי אשמעין. ודיא, דאף על גב דמתפיס דבר
 43 האסור - בעם אחר פותחין עירך פתח. ואשתעויתו - אבל אין פותחין לו בכבוד אמו. כלומר: אילו היית יודע שלא יחא חבד לנאך נבך לא היה נדר. ודלא
 44 תימא דהו דאן פותחין לו לאדם כבוד אמו ואמו - דה"נ בנדרים דאורייתא. אבל האי דליתיה אלא מדרבנן - פתוחים, קא משמעין לך דלא. דרשב"א דיל. ודוקא בנדרין אשתו מתפיס דבר
 45 האסור עירך פתח. מפני שדרכו לאסור לא אשתו מתוך הקפדה, ואי שרית ליה בלא פתח, כי מתפיס ברבר האסור - אתי למישירי נמי אפילו מתפיס ברבר תנורו. אבל שאר נדרים, מתוך
 46 שאין משעוין בל כן - לא נורו בהן, ואין עירבין שאלה. והיינו נדרים דרישא דמתניתין - מותרין לגמרי, כדאייתא בגמרא. **גמ'** טעמא דאמר חלון שאוכל לך וכו'. ודיאי כי תנא חלון -
 לא לנפשה איצטרך, דאי פשיטא דמותר. אלא משום דיקא ותנא ליה, לאשמעוניתא על 'חלון' - אסור. **מני** מתניתין. אי רבי מאיר וכו'.

הדרן ערך כל בניו

16 **ואלו** מותרין: "חלון שאוכל לך" **בכשר**
 17 "חזיר" **כעבודה וזה** - "בערות גבולות"
 18 **מכריות ומיפות** - "בשקצים ורמשים" **בחלת**
 19 **אחרון** וכתרומתו - מותר. האומר **כאשתו** "חרי
 20 את עלי כאימא" - פותחין לו פתח במקום
 21 אחר, **שלא יקר ראשו** **בכה**. **גמ'** טעמא דאמר
 22 "חלון שאוכל לך", **הא אמר** "חלון שאוכל
 23 לך" - **משמע**: **לא** **חלון** **חלון**, **אלא** **קרן**.
 24 **מני מתניתין?** **אי** **רבי מאיר** **הא** **לית** **ליה** **מכר**
 25 **לא**

26 **ואלו** מותרין. דלא קשיאי נדר. האומר חלון
 27 שאני אוכל לך או כבשר חזיר שאוכל
 28 לך או כעבודת כוכבים וכו'. כחלת אחרון
 29 ובתרומתו מותר. לאכול עמו. דכל דני לאו דבר
 30 תנורו חלון אלא דבר האסור. דממילא מתפסי בלא
 31 נדר, ואין נדרים דברא האסור. **גמ'** אי רבי מאיר
 32 והא לית ליה תי מבלי לאו אתה שומעין. הויכא
 33 דאמר 'לחלון' לא אמרינן דמשמע אלא לקרבן,
 34 דהיינו חן מכלל לאו.
 35 **אלא**

1 אלא רבי יהודה היא. דאית ליה מכלל לאו. קו. היינו רישא. כלומר, כבר תנא בפירוקן
 2 לדעיל (דף ק) "לחולין שאובל לך" לא בש"ו וכו', ומתוקמן לה כרבי יהודה, ומאי קא
 3 משמע לן הכא? אלא ודאי לא אימנך הבא וחולין, אלא איידי דבעא למיתני "בבשר
 4 חזירי" כעבודה ודח' - תנא נמי וחולין, רבינא אומר, הא דקתני חולין - לאו דאמר "וחולין
 5 שאובל", אלא הבו קתני אלו מותרין בחולין -
 6 האומר "בבשר חזירי" כעבודה ודח' בו, ואי לא
 7 תנא חולין, דמשמע מותר בחולין הוא - היה
 8 אמינא בעי שאלה לרובם, היבא דאמר "בבשר
 9 חזירי" או "כעבודה ודח', בעי למשאל אי היה
 10 נדר אי לא. ולחכי תנא חולין, לממר דחולין
 11 נגזרין ניהו, דלא בעי שאלה. וזי איבא לאסוק
 12 אדעתא דבעי שאלה היבא ודח' כתיבא, גונא. אי
 13 לא נמי חולין ודח' ומאן מדיקתני סיפא האימר
 14 לאשתו תרי את אסורת באיפא. אע"ג דנדר ברב
 15 האסור, דלא הוי נדר. ופתחין לו פתח פסקים
 16 אחר. לנדר הוה לחיטתה. שצריך לבא לפני חכם.
 17 ואין פותחין לו לומר: הויאל נדרת ברב האסור
 18 - לא כלום נדרת. אלא מפתח אחר מראין לו
 19 הדיחה, כדי שלא יקל את ראשו לכהן. כלומר,
 20 לחכי מערבינן ליה שאלה ופתחין לו פתח
 21 ממוקם אחר - כדי שלא יקל בעיני ליהוד
 22 ככה, להוכיח אמר לנבא. ומדקתני ברא סיפא
 23 דעריך שאלה - מכלל דירשא דלא קתני - לא
 24 עריך שאלה, ואפילו אי לא חולין - לא
 25 מערבינן ליה שאלה. אלא חולין פשיא נכפה
 26 כדי נכמה. דהא כתב נמי לאסור וינאס וכו'.
 27 עד שידור ברב האסור. ונמי רבא אסור
 28 אפילו שאלה לא בעי. אלא כלום שאליהו.
 29 הויאל נדרת ברב האסור, ונמי עריך שאלה וכו'.
 30 שלא יקל את ראשו ככה. תלמיד חכם. לא בעי
 31 שאלה, דאיקי בעלמא היא אידעיל. ולא יקל את ראשו ככה. ומתני מידיי בעם הארץ,
 32 דאי אמרת אפילו שאלה לא בעי - ויקל את ראשו לחיות נדר ככה.

1 אלא רבי יהודה היא. דאית ליה מכלל לאו. קו. היינו רישא. כלומר, כבר תנא בפירוקן
 2 לדעיל (דף ק) "לחולין שאובל לך" לא בש"ו וכו', ומתוקמן לה כרבי יהודה, ומאי קא
 3 משמע לן הכא? אלא ודאי לא אימנך הבא וחולין, אלא איידי דבעא למיתני "בבשר
 4 חזירי" כעבודה ודח' - תנא נמי וחולין, רבינא אומר, הא דקתני חולין - לאו דאמר "וחולין
 5 שאובל", אלא הבו קתני אלו מותרין בחולין -
 6 האומר "בבשר חזירי" כעבודה ודח' בו, ואי לא
 7 תנא חולין, דמשמע מותר בחולין הוא - היה
 8 אמינא בעי שאלה לרובם, היבא דאמר "בבשר
 9 חזירי" או "כעבודה ודח', בעי למשאל אי היה
 10 נדר אי לא. ולחכי תנא חולין, לממר דחולין
 11 נגזרין ניהו, דלא בעי שאלה. וזי איבא לאסוק
 12 אדעתא דבעי שאלה היבא ודח' כתיבא, גונא. אי
 13 לא נמי חולין ודח' ומאן מדיקתני סיפא האימר
 14 לאשתו תרי את אסורת באיפא. אע"ג דנדר ברב
 15 האסור, דלא הוי נדר. ופתחין לו פתח פסקים
 16 אחר. לנדר הוה לחיטתה. שצריך לבא לפני חכם.
 17 ואין פותחין לו לומר: הויאל נדרת ברב האסור
 18 - לא כלום נדרת. אלא מפתח אחר מראין לו
 19 הדיחה, כדי שלא יקל את ראשו לכהן. כלומר,
 20 לחכי מערבינן ליה שאלה ופתחין לו פתח
 21 ממוקם אחר - כדי שלא יקל בעיני ליהוד
 22 ככה, להוכיח אמר לנבא. ומדקתני ברא סיפא
 23 דעריך שאלה - מכלל דירשא דלא קתני - לא
 24 עריך שאלה, ואפילו אי לא חולין - לא
 25 מערבינן ליה שאלה. אלא חולין פשיא נכפה
 26 כדי נכמה. דהא כתב נמי לאסור וינאס וכו'.
 27 עד שידור ברב האסור. ונמי רבא אסור
 28 אפילו שאלה לא בעי. אלא כלום שאליהו.
 29 הויאל נדרת ברב האסור, ונמי עריך שאלה וכו'.
 30 שלא יקל את ראשו ככה. תלמיד חכם. לא בעי
 31 שאלה, דאיקי בעלמא היא אידעיל. ולא יקל את ראשו ככה. ומתני מידיי בעם הארץ,
 32 דאי אמרת אפילו שאלה לא בעי - ויקל את ראשו לחיות נדר ככה.

1 אלא רבי יהודה היא. דאית ליה מכלל לאו. קו. היינו רישא. כלומר, כבר תנא בפירוקן
 2 לדעיל (דף ק) "לחולין שאובל לך" לא בש"ו וכו', ומתוקמן לה כרבי יהודה, ומאי קא
 3 משמע לן הכא? אלא ודאי לא אימנך הבא וחולין, אלא איידי דבעא למיתני "בבשר
 4 חזירי" כעבודה ודח' - תנא נמי וחולין, רבינא אומר, הא דקתני חולין - לאו דאמר "וחולין
 5 שאובל", אלא הבו קתני אלו מותרין בחולין -
 6 האומר "בבשר חזירי" כעבודה ודח' בו, ואי לא
 7 תנא חולין, דמשמע מותר בחולין הוא - היה
 8 אמינא בעי שאלה לרובם, היבא דאמר "בבשר
 9 חזירי" או "כעבודה ודח', בעי למשאל אי היה
 10 נדר אי לא. ולחכי תנא חולין, לממר דחולין
 11 נגזרין ניהו, דלא בעי שאלה. וזי איבא לאסוק
 12 אדעתא דבעי שאלה היבא ודח' כתיבא, גונא. אי
 13 לא נמי חולין ודח' ומאן מדיקתני סיפא האימר
 14 לאשתו תרי את אסורת באיפא. אע"ג דנדר ברב
 15 האסור, דלא הוי נדר. ופתחין לו פתח פסקים
 16 אחר. לנדר הוה לחיטתה. שצריך לבא לפני חכם.
 17 ואין פותחין לו לומר: הויאל נדרת ברב האסור
 18 - לא כלום נדרת. אלא מפתח אחר מראין לו
 19 הדיחה, כדי שלא יקל את ראשו לכהן. כלומר,
 20 לחכי מערבינן ליה שאלה ופתחין לו פתח
 21 ממוקם אחר - כדי שלא יקל בעיני ליהוד
 22 ככה, להוכיח אמר לנבא. ומדקתני ברא סיפא
 23 דעריך שאלה - מכלל דירשא דלא קתני - לא
 24 עריך שאלה, ואפילו אי לא חולין - לא
 25 מערבינן ליה שאלה. אלא חולין פשיא נכפה
 26 כדי נכמה. דהא כתב נמי לאסור וינאס וכו'.
 27 עד שידור ברב האסור. ונמי רבא אסור
 28 אפילו שאלה לא בעי. אלא כלום שאליהו.
 29 הויאל נדרת ברב האסור, ונמי עריך שאלה וכו'.
 30 שלא יקל את ראשו ככה. תלמיד חכם. לא בעי
 31 שאלה, דאיקי בעלמא היא אידעיל. ולא יקל את ראשו ככה. ומתני מידיי בעם הארץ,
 32 דאי אמרת אפילו שאלה לא בעי - ויקל את ראשו לחיות נדר ככה.

1 אלא רבי יהודה היא. דאית ליה מכלל לאו. קו. היינו רישא. כלומר, כבר תנא בפירוקן
 2 לדעיל (דף ק) "לחולין שאובל לך" לא בש"ו וכו', ומתוקמן לה כרבי יהודה, ומאי קא
 3 משמע לן הכא? אלא ודאי לא אימנך הבא וחולין, אלא איידי דבעא למיתני "בבשר
 4 חזירי" כעבודה ודח' - תנא נמי וחולין, רבינא אומר, הא דקתני חולין - לאו דאמר "וחולין
 5 שאובל", אלא הבו קתני אלו מותרין בחולין -
 6 האומר "בבשר חזירי" כעבודה ודח' בו, ואי לא
 7 תנא חולין, דמשמע מותר בחולין הוא - היה
 8 אמינא בעי שאלה לרובם, היבא דאמר "בבשר
 9 חזירי" או "כעבודה ודח', בעי למשאל אי היה
 10 נדר אי לא. ולחכי תנא חולין, לממר דחולין
 11 נגזרין ניהו, דלא בעי שאלה. וזי איבא לאסוק
 12 אדעתא דבעי שאלה היבא ודח' כתיבא, גונא. אי
 13 לא נמי חולין ודח' ומאן מדיקתני סיפא האימר
 14 לאשתו תרי את אסורת באיפא. אע"ג דנדר ברב
 15 האסור, דלא הוי נדר. ופתחין לו פתח פסקים
 16 אחר. לנדר הוה לחיטתה. שצריך לבא לפני חכם.
 17 ואין פותחין לו לומר: הויאל נדרת ברב האסור
 18 - לא כלום נדרת. אלא מפתח אחר מראין לו
 19 הדיחה, כדי שלא יקל את ראשו לכהן. כלומר,
 20 לחכי מערבינן ליה שאלה ופתחין לו פתח
 21 ממוקם אחר - כדי שלא יקל בעיני ליהוד
 22 ככה, להוכיח אמר לנבא. ומדקתני ברא סיפא
 23 דעריך שאלה - מכלל דירשא דלא קתני - לא
 24 עריך שאלה, ואפילו אי לא חולין - לא
 25 מערבינן ליה שאלה. אלא חולין פשיא נכפה
 26 כדי נכמה. דהא כתב נמי לאסור וינאס וכו'.
 27 עד שידור ברב האסור. ונמי רבא אסור
 28 אפילו שאלה לא בעי. אלא כלום שאליהו.
 29 הויאל נדרת ברב האסור, ונמי עריך שאלה וכו'.
 30 שלא יקל את ראשו ככה. תלמיד חכם. לא בעי
 31 שאלה, דאיקי בעלמא היא אידעיל. ולא יקל את ראשו ככה. ומתני מידיי בעם הארץ,
 32 דאי אמרת אפילו שאלה לא בעי - ויקל את ראשו לחיות נדר ככה.

גדרים. ואלו מותרין – פרק שני דף יד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

1 הגדר בתורה. "שאוכל לך" – לא אמר כלום. א' מחמת ספר תורה ארבעא. ואמר "במה
 2 שכתוב בה". דעתיה אגילי. דכשנדר לא נדר אלא בגילוי שכתוב בוק התורה. דכיון שהיה
 3 רואה אותה מנותת על הארץ. סבר: והאיל ומנותת על הארץ, והיא אכן בתוב בה. ולא נדר
 4 אלא בגילוי. ולא אמר כלום. אבל אי אמר "בה ובמה שכתוב בתוכה", אפילו אי מחמת
 5 אארעא – מוכחא מילתא דהוא שכתוב גמורה
 6 עשה. ודבריו קיימין אע"ג דמחמת ארבעא,
 7 דלכיה אמר "בה ובמה שכתוב בה". אבל אי
 8 עניקש ליה בדיה. אפילו אמר "במה שכתוב בה"
 9 – דבריו קיימין. ובכיה מיידי דהא קתני: "במה
 10 שכתוב בה" דבריו קיימין. דכיון דמנקש ליה
 11 בדיה בכבודו, ורואה וידוע מה שכתובתו, כי אמר
 12 "במה שכתוב בה" – דבריו קיימין, דשבעה
 13 גמורה חשיבא. וכ"ש כי אמר "בה ובמה שכתוב
 14 בה": תרוויח מיידי דמנקש לה בדיה. וארבי
 15 תנא בה "ובמה שכתוב בה", דהא קמ"ל: דכיון
 16 דנקש לה בדיה, וידוע שהיא כתובה בה, אלא אמר
 17 "בה" גירא – כמאן דאמר "במה שכתוב בה"
 18 דמי, דבריו קיימין. **מתני'** קונם שאני ישן שאני
 19 מתקף. האומר "איסר עצי בקרבי אם אני ישן או
 20 אינא מתקף". והכי גרסין גבי נדר – "בל יחיל"
 21 וגבי שבעה – "איסור". משום דהאי לא יחיל
 22 נדר מוקף לה בגמרא דמדרבנן הוא, והשבעה
 23 הוי איסור אדיריתא. **גמ'** קונם עיני שבעה
 24 היום אם אני אישן למחר. מה שאני ישן היום
 25 יחד עלי בקונם. על מנת אם אישן למחר. דאם
 26 ישו אתה למחר – לוקח על מה שישן תאמול. אל
 27 ישן היום. דשמא ישן מנד למחר ישן היום
 28 תנאה, ומצא עובד כי"ב יחיל" על מה שישן
 29 תאמול. ורב חנני אופי ישן היום ולא חיישי'
 30 כשאני ישן למחר. דלמחר מיידי דהוי שלא
 31 יפשי, כדי שיהא ילקח על מה שישן תאמול. ב

הבי גרסין. **ואי'** בעת אימנא סיפא הא קמ"ל דכיון דנקש לה בדיה אע"ג ולא אמר אלא בה כמאן דאמר במה שכתוב בה דמי. והי"פ דרישא דתני: שיעור בתורה לא אמר כלום. במה
 שכתוב בה דבריו קיימין – ברמנח על ארעא. ומשיה כי אמר "בה" לא מנתי עד דקאמר "במה שכתוב בה". אבל סיפא דבנקש לה בדיה עסקין. דגרסין קתני. דכיון דנקש לה בדיה, אע"ג
 35 לא אמר אלא "בה" – כמאן דאמר "במה שכתוב בה" דמי. ואיכא נסחא אריריא ולא מוזרחא. ומשיה לא אחישין לפרושה. אבל הראב"ד דל פרשה דכי קתני נדר – נדר ממש קאמר,
 36 שאומר "ככה" על עלי בתורה', ולא אמר כלום – לפי שאין זה מתפיש אלא בגילוי. אבל אמר "במה שכתוב בה" כלומר: ככה" על עלי במה שכתוב בה – דהיי אה אסור כמחפיש ברבך הנזר,
 37 משום דרעתיה אחזכותו. והזכרות שבה – נרויסי. שעי' הבתיבה והמנה לישן קדושה הם קדושות. והביא ראיה מן הירושלמי. דגרסין הובם: "בתורה" – לא אמר כלום, "במה שכתוב בה"
 38 ודבריו קיימין. "בתורה" – בקדושת התורה, "במה שכתוב בה" – בקדושת הכותבין בה. ונהי דירושלמי אמר קרובה, ובגמרא דילן אמרין הזכרות – מי"מ שיטת הירושלמי מוכחת בדמחפיש
 39 נדר עסקין. ודכי אמרין דעתיה אחזכותו שבה – על כל מה שנתפס בה קאמר, דהיינו קרובת וכלי שרת. והרמב"ם ור"ב דין זה גנשעו הנזר, שסור רוב דל דשמעתינו בנשבע
 40 עסקין, מדאמרין דעתיה אחזכותו שבה, וירושלמי עסקין במחפיש נדר, ועושה אמת. **מתני'** קונם שאני ישן. כבולד גרסין' שאני יחד, ובשבעות גרסין' שאני' בירד.
 41 דמשום דגרידס מתפיש חפצא אנפשיה תני לחו בלשון "שאני", כלומר: מה שאני. ומשום דבשבעות אסר נפשיה תני לחו בלשון "שאני" בירד. והאי דתנא בגרסין הרי זה כי"ב יחיל דרבר
 42 ובשבעות קתני "אסור" – נפרש בגמרא בסד. **גמ'** כי לא יחיל בתנאיה. כיון שאינו עוקר האיסור, אלא תנאי ליום ראשון, אבל באיסורו. כיון שיהא עוקר האיסור אע"פ שאינו אסור מצד
 43 עצמו אלא בחיפוש של יום ראשון, אפילו הכי מוזרד. **הי"ב** דמי. כלומר, באיזה לשון נדר. **אלי"מא** כדקתני. שאני ישן מן הדי נדרא. נראה בעיני דהיי פרשוש. דאילו מצען לממנ
 44 דחיי קתני – לא חיקש תנאי קרב יחידה. ומצען לממנ ומתניתין לאו בתנאה ואיסורא עסקין, אלא בנדר "שאני ישן" לחוד. וקמ"ל דאע"ג דליכא רבא חפצא – חילי נדרא. אבל לא
 45 מצעין לממנ הכי, דתנאיה דכי וזנא לא חילי. **ואי"מא** דאמר קונם עיני שבעה. כלומר, וקא ממעיל לן דדו דאי אפשר בלא שבעה. אפילו הכי אי ישן מתוך האונס – דהיי זה כי"ב
 46 יחיל" מנ שבקנין ליה עד דעבר איסורא ביה יחיל. כלומר, בכי האי גזנא ומי חילי נדרא כליל? כיון דאי אפשר לן לקיימו כסופ. ונקט לישנא דמי שבקנין ליה, משום דבעי לאתויי עלה הא
 47 דרבי יוחנן שהיא שבעות, וכשבעות שייך האי לישנא, כלומר, ולא שבקנין מלחלקותו עד דעבר איסור "בל יחיל", אלא לאלתר מלקחיו אונתו משום שבעות הוא. ואף על גב דבנדר לא שייך
 48 דכי, נדר שוא לא אשכח דאסור – משום שבעות נקט ליה לישנא.

1 הא דמסקינן הכא בגנדר בתורה בעם הארץ עריך שאלה, ואילו במחפיש ברבך האסור
 2 דייקנין ממתני' ולא עריך שאלה כלל אלא בנרדי אשהו, כדאיכא לעיל בסמוך. והיינו
 3 טעמא: משום דבנדר בתורה – איכא גזני דמחסי, כדאמרין בסמוך. והואי פלוגתא לעם
 4 הארץ לא משעב ליה. ואני לאידולפי. משי' אמרין דאפילו בהדוא גזנא דשוי – עריך
 5 שאלה לעם הארץ. **הנודר** בתורה. כלומר,
 6 שבעשע בתורה. דקרי ליה גזנא לעשבי נדר.
 7 וכדכתבנא לעיל, ומיידי שהיתה תורה מנותת
 8 לפני ואמר: בזה התורה שלא אעשה. או שאעשה
 9 דבר פלוני – לא אמר כלום. דרעתיה אנברילין,
 10 כדאמרין בסמוך. **הא** דמחמת אריריתא על
 11 ארעא נדר נקש לה בדיה, רישא דנודר בתורה
 12 לא אמר כלום – דנקש לה בדיה, ואפילו הכי לא
 13 אמר כלום. דמיא "מחודר" קאמר – בגברילין
 14 שהיא כתובה. אבל "במה שכתוב בה" – דבריו
 15 קיימין, דרעתיה אחזכותו שבה, והיי הוא נשבע
 16 בשם. אבל סיפא ברמנחא אריריתא על ארעא
 17 עסקין, ולפיקר אילו אמר "במה שכתוב בה"
 18 בלבד – לא אמר כלום. כיון דמחמת ארעא –
 19 אמרין דרעתיה' גיילי. דחיי קאמר: במה שכתוב
 20 בה התורה – דהיינו הגילויין. אבל כי אמר "בה"
 21 ובמה שכתוב בה" – מנתי דכיון דאמר בה ברב
 22 חובי הגילויין וכי אמר במה שכתוב בה על כרחך
 23 רעתיה אחזכותו שבה. **ואי'** בעית אימנא
 24 ומחמת על ארעא. כלומר, כולה דמחמת על
 25 ארעא, ואפילו הכי, כי קאמר "במה שכתוב בה" –
 26 דבריו קיימין. וסיפא דקתני "בה ובמה שכתוב בה"
 27 דבריו קיימין – לא עריכא לנפשה. אלא לגזני
 28 ארישא דברמנחא על ארעא היא. וסיפא דהאי,
 29 כיון דאמר "בה ובמה שכתוב בה", אפילו מנחא
 30 אארעא – מנתי, ומנתי דמה שכתוב בה' בלחוד
 31 נמי, אפילו מנחא אארעא – מנתי. ולא כדאמר
 32 לן לך דמחמת לאוקומא ברייתא ברתי גזני.

הבי גרסין. **ואי'** בעת אימנא סיפא הא קמ"ל דכיון דנקש לה בדיה אע"ג ולא אמר אלא בה כמאן דאמר במה שכתוב בה דמי. והי"פ דרישא דתני: שיעור בתורה לא אמר כלום. במה
 שכתוב בה דבריו קיימין – ברמנח על ארעא. ומשיה כי אמר "בה" לא מנתי עד דקאמר "במה שכתוב בה". אבל סיפא דבנקש לה בדיה עסקין. דגרסין קתני. דכיון דנקש לה בדיה, אע"ג
 35 לא אמר אלא "בה" – כמאן דאמר "במה שכתוב בה" דמי. ואיכא נסחא אריריא ולא מוזרחא. ומשיה לא אחישין לפרושה. אבל הראב"ד דל פרשה דכי קתני נדר – נדר ממש קאמר,
 36 שאומר "ככה" על עלי בתורה', ולא אמר כלום – לפי שאין זה מתפיש אלא בגילוי. אבל אמר "במה שכתוב בה" כלומר: ככה" על עלי במה שכתוב בה – דהיי אה אסור כמחפיש ברבך הנזר,
 37 משום דרעתיה אחזכותו. והזכרות שבה – נרויסי. שעי' הבתיבה והמנה לישן קדושה הם קדושות. והביא ראיה מן הירושלמי. דגרסין הובם: "בתורה" – לא אמר כלום, "במה שכתוב בה"
 38 ודבריו קיימין. "בתורה" – בקדושת התורה, "במה שכתוב בה" – בקדושת הכותבין בה. ונהי דירושלמי אמר קרובה, ובגמרא דילן אמרין הזכרות – מי"מ שיטת הירושלמי מוכחת בדמחפיש
 39 נדר עסקין. ודכי אמרין דעתיה אחזכותו שבה – על כל מה שנתפס בה קאמר, דהיינו קרובת וכלי שרת. והרמב"ם ור"ב דין זה גנשעו הנזר, שסור רוב דל דשמעתינו בנשבע
 40 עסקין, מדאמרין דעתיה אחזכותו שבה, וירושלמי עסקין במחפיש נדר, ועושה אמת. **מתני'** קונם שאני ישן. כבולד גרסין' שאני יחד, ובשבעות גרסין' שאני' בירד.
 41 דמשום דגרידס מתפיש חפצא אנפשיה תני לחו בלשון "שאני", כלומר: מה שאני. ומשום דבשבעות אסר נפשיה תני לחו בלשון "שאני" בירד. והאי דתנא בגרסין הרי זה כי"ב יחיל דרבר
 42 ובשבעות קתני "אסור" – נפרש בגמרא בסד. **גמ'** כי לא יחיל בתנאיה. כיון שאינו עוקר האיסור, אלא תנאי ליום ראשון, אבל באיסורו. כיון שיהא עוקר האיסור אע"פ שאינו אסור מצד
 43 עצמו אלא בחיפוש של יום ראשון, אפילו הכי מוזרד. **הי"ב** דמי. כלומר, באיזה לשון נדר. **אלי"מא** כדקתני. שאני ישן מן הדי נדרא. נראה בעיני דהיי פרשוש. דאילו מצען לממנ
 44 דחיי קתני – לא חיקש תנאי קרב יחידה. ומצען לממנ ומתניתין לאו בתנאה ואיסורא עסקין, אלא בנדר "שאני ישן" לחוד. וקמ"ל דאע"ג דליכא רבא חפצא – חילי נדרא. אבל לא
 45 מצעין לממנ הכי, דתנאיה דכי וזנא לא חילי. **ואי"מא** דאמר קונם עיני שבעה. כלומר, וקא ממעיל לן דדו דאי אפשר בלא שבעה. אפילו הכי אי ישן מתוך האונס – דהיי זה כי"ב
 46 יחיל" מנ שבקנין ליה עד דעבר איסורא ביה יחיל. כלומר, בכי האי גזנא ומי חילי נדרא כליל? כיון דאי אפשר לן לקיימו כסופ. ונקט לישנא דמי שבקנין ליה, משום דבעי לאתויי עלה הא
 47 דרבי יוחנן שהיא שבעות, וכשבעות שייך האי לישנא, כלומר, ולא שבקנין מלחלקותו עד דעבר איסור "בל יחיל", אלא לאלתר מלקחיו אונתו משום שבעות הוא. ואף על גב דבנדר לא שייך
 48 דכי, נדר שוא לא אשכח דאסור – משום שבעות נקט ליה לישנא.

1 כי מיוחדת בתנאה. דכין דיום של מחר חזי תנאה ליום אתמול. כגון דאמר 'קונם
2 עני בשניה היום אם אישן למחר' - דחי אותו היום דלמחר תנאי לאותו היום דאתמול,
3 דאם יישן למחר - דחי לקי מאותו שנתה דאתמול. ואם לא יישן - לא לקי. משום הכי
4 אמרין דלא יישן היום. דשמיני בי אתי למחר לא מיוחדת בתנאי. ונמצא עובר ברב
5 יחל. אבל באיסורא. דאמר 'קונם דאמר' שיהיה

6 מחר אם אישן היום, דראותו יום של מחר נטוי
7 לאיסורא - דחיי מותר ודחי ביה. דאי לא לא
8 מקיים תנאי שישן באותו היום, ודאי כי אתי
9 למחר - לא הוי יישן. ודא איסור בנדר.
10 אלימא בדיקתני שאני יישן מי חוי נהי. דא
11 שניה דבר שאין בו ממש הוא! אלא דקאמר
12 קונם עני בשניה. ועין שדרו בו יש בו ממש.
13 ואי דלא יחוי שיעורא עד כמה זמן אישן. יישן
14 מי שבקען ליה. דא עבר ודאי באיסור. ולא
15 יחל. ולא דמי לעולם בנפשיה דלא יקשי
16 והאפי' ה' ויחנן וכו'. דאלתרו מלקין אותו
17 שישן. ודאיל דנדר דבר שאין יכול לעמוד
18 בו. ואלא דמי לעולם בנפשיה דלא יקשי
19 כל יחל איבא. דקתני אסור. דחיי לא יישן
20 אתמול כלום אם בדיקתני. אתמול. דחיי מותר
21 מתניתן. אם שני היום יישן למחר - אסור.
22 אלמא אתי ליה דעיי. אלמא אשכחן ליה
23 לישן היום. ולא חיישין שמת יישן למחר.
24 ותוכתא דרב יחידה אמר לך רב יחידה הכי
25 קתני מתי: 'קונם שאני בשניה היום אם איסור
26 למחר' דאסור כי ניים למחר - דאי ניים
27 אתמול היעבר. אבל כדחתיה אין מניחין
28 אותו לישן היום. דחיישין שמת יישן למחר.
29 לעולם בדיקתני. שאני יישן. והאי דקאמר
30 דא שניה דבר שאין בו ממש ולכא 'בל יחל'
31 - דאי מאריחיתא אמר 'בל יחל'. ומאי 'בל'
32 יחל' איבא דקתני מתניתין - דאסור מדרבנן.
33 ושי איבא כל יחל מדרבנן. דמלקין ליה מדרבנן.
34 א' אתה רשא' לנחן בתן חוהי' לפניהם. לבטל
35 מנהגם. דעובר משום 'בל יחל'. ומן הותרה
36 אינו ביביל יחל'. אלא מדרבנן. קונם שאת
37 נתינת לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך כמאן
38 ערב תחג' כפי' 'חזרו מן הויחזק. כגון דקאי
39 באר. ואתר. קונם תהא הנתינת עליך מנאכל
40 ומשקה עד הפסח אם תלכי לבית אביך כמאן
41 עד תחג' עד סוכות. אם תלכי לבית אביך קודם הפסח - אסורה לנחן מנע קודם
42 הפסח. כמו שדר. אם לא תלכי. לפני הפסח - אינה אסורה עד הפסח. ולא חיישין
43 שמת תלך לאחר הפסח. ונמצאת למפרע נתינת באיסור. וקשה לרב יחידה. דאמר! אל
44 יישן היום שמת יישן למחר. דאם איחל לרבי יחידה - דהא אסר לה מתי' עד הפסח
45 אפי' אם לא תלכי עד הפסח. דחיישין שמת תלך לאחר הפסח. ונמצאת נתינת מנע
46 באיסורא. אמר' ה' אבא. תריץ הכי למתניתין. תלכי לפני הפסח אסורה בתנאה ולוקה.
47 ועברת על יד יחל'. ואם לא תלכי לפני הפסח אפילו ביה אסורה בתנאה עד
48 הפסח - איסורא בעלמא. דחיישין שמת תלך לאחר הפסח. ונמצאת נתינת למפרע
49 באיסורא. חלום. ודיבת מלקות. דהא עברת. הכי מסקא דומתני: תלכי לאחר הפסח
50 עוברת משום 'בל יחל'. ומתקשין מינה ואי דלא יחל יחידה לפני הפסח מי איבא 'בל
51 יחל' אלא לאו שישא דאיתיה. ועדי הפסח. וסברה לא אלך אחר הפסח. והלכה
52 כדאמר ר' יוחנן וכו'. דאלתרו מלקין אותו
53 שישן. ודאיל דנדר דבר שאין יכול לעמוד

1 **ב**י **לֹא מְיֻחָדֵת** - **בְּתַנְיָא**, **אֲבָל בְּאִיסוּר'** **מְיֻחָדֵת**.
2 **תַּנְן**: **"קוֹנֵם שְׂאֵנִי יוֹשֵׁן"** **"שְׂאֵנִי מִתְּחִלָּה"** **"שְׂאֵנִי מִדְּבַר"**
3 **וְכוּ**. **יְחִי דְמִי? אִיִּקְמָא בְּדִקְתָּנִי "שְׂאֵנִי יוֹשֵׁן"** -
4 **מִי הוּוּ נִדְרָא? וְתַנְן**: **חֲמִיר בְּשִׁבְעוֹת, שְׁהִשְׁבַּעוּ**
5 **הַלּוֹת עַל דְּבַר שֵׁשׁ בּו מְמַשׁ שְׁנַי פִּן בְּנִדְרִים. וְשִׁנְהַ דְּבַר שְׂאֵנִי**
6 **בּו מְמַשׁ מִה שְׂאֵנִי פִן בְּנִדְרִים. וְשִׁנְהַ דְּבַר שְׂאֵנִי**
7 **בּו מְמַשׁ הוּא! אֶלָּא דְאָמַר**: **"קוֹנֵם עֵינִי בְּשִׁנְהַ"**.
8 **וְאִי דְלָא יְחִיב שְׁעוּרָא - מִי שְׂבָקֵנּוּ לִיה עַד**
9 **דְּעֵבַר אִיסוּר "כֵּל יַחַד"? וְהֵא"ר יוֹחֵנְן**: **"שְׁבֻעָה**
10 **שְׂאֵא אִישָׁן שְׁלִישָׁה יוֹמִים"** - **מִלְּקוֹן אוֹתוֹ, וְיִשָּׁן**
11 **אֶלְתָּרָא! אֶלָּא דְאָמַר**: **"קוֹנֵם עֵינִי בְּשִׁנְהַ לְמַחְרָא אִם**
12 **אִישָׁן הַיּוֹם"** **הָא אִמְרַתְּ כֵּל בְּאִסוּרִיהַ מְיֻחָדֵת!**
13 **אֶלָּא שְׂמַטָּא דְאָמַר**: **"קוֹנֵם עֵינִי בְּשִׁנְהַ הַיּוֹם אִם**
14 **אִישָׁן לְמַחְרָא"**. **וְאִי לָא נִיַּים הַיּוֹם, כִּי נִיַּים לְמַחְרָא**
15 **מִאי "כֵּל יַחַד בְּדוּר"**? **וְאִיבָא? אֶלָּא לְאוּ בְּדוּרִים. אֶלְתָּא**
16 **אִיתִיהַ דְּנִיַּים, וְתוֹבֵבְתָא דְּרַב יְחִידָה! מִי קִתְּנִי - דְּאִי**
17 **נִיַּים. רְבִינָא אָמַר**: **"לְעוֹלָם בְּדִקְתָּנִי, וְמִאי "כֵּל יַחַד"** -
18 **מִדְּרַבְנָן. וְמִי אִיבָא "כֵּל יַחַד" מִדְּרַבְנָן? אִי, וְהִתְנַיֵּא**
19 **דְּבָרִים מְתוּרְחִין וְאַחֲרֵים נְהִינּוּ בְּהוּ אִיסוּר - אִי אִתְּהַ**
20 **רְשָׁא לְתַתִּין בְּפִנְיָהֶם, שְׂנַאֲמַר "לֹא יַחַד בְּדוּר"**. **תַּנְן**:
21 **"שְׂאֵתָ נְהִינּוּ לַי עַד הַפֶּסַח אִם תִּלְכִי לְבֵית אֲבִיךָ עַד**
22 **הַיּוֹם"**, **הֲלֵכְהַ לְפָנֵי הַפֶּסַח - אִסוּר' בְּתַנְיָאוֹ עַד הַפֶּסַח**.
23 **הֲלֵכְהַ לְפָנֵי הַפֶּסַח - אִסוּרֵהַ, לֹא תִּלְכְּהַ - לֹא! אִר**
24 **אִבָּא: הֲלֵכְהַ לְפָנֵי הַפֶּסַח - אִסוּרֵהַ וְלֹאָהַ, לֹא תִּלְכְּהַ**
25 **- אִסוּרֵהַ בְּעֵלְמָא. אִימָא סִיפָא: אַחַר הַפֶּסַח "כֵּל**
26 **יַחַד בְּדוּר"**. **וְאִי דְלָא אִיתִיהַ לְפָנֵי הַפֶּסַח - מִי אִיבָא**
27 **"כֵּל יַחַד"? אֶלָּא פְּשִׁיטָא - דְּאִיתִיהַ, אֶלְתָּא מִיתְּנַיָה,**
28 **וְתוֹבֵבְתָא**

1 **מְלִקִין** אותו. משום שבעת שוא. **וישן** אלאחר. אם ירצה, שאין שבעה חלה לאסור
2 כלל. וזאת נמי ויחיי חיל נדרא: **ואלא** דאמר קונם עני בשניה למחר אם אישן היום.
3 משום דליכא לאקונא באומר 'קונם עני בשניה היום', דאי הכי - פשיטא. אלא הדין יחיד
4 שלא יישן ביום שאין על שגאי, אלא שרע לא ליד ל' יחל'. ומשנה קתני 'דחי זה בבל
5 יחל דבר', ולא קתני 'אסור' - מיוחדת בתנאי. ונמצא עובר ברב
6 ליה, שהדין אישן קונם אינו אסור מנע עצמו. אלא
7 דאמר קונם עני בשניה למחר אם אישן היום. **ואלא**
8 אבדור כל באסוריה מיוחדת. הלכך לא צמית
9 אמרת הכי. **אלא** לאו בדניים אלמא איתיה
10 דניים. ומתניתין דא קמיל: דחי זה ביביל יחל'
11 דבר', כלומר, דחי זה מותר לכא ליד ספק' ככל
12 יחל'. שאם נצרך לישן ביום שאין על שגאי - לא אמרין
13 דלא יישן, כשרע שלא דאי אפשר לו לכא ליד יחל'
14 יחל'. וקשה בעיני כי פרכין לעיל בסמוך. דא
15 אבדור כל באסוריה מיוחדת - מאי קושיא? נטמ
16 דחיי קאמר. דחי זה ביביל יחל', כלומר מותר לו
17 לישן ביום ראשון להכניס עצמו בספק 'בל יחל',
18 משום דבאסוריה מיוחדת. והשתא נמי כבי האי
19 גונא מפרשין לה וכל דחיינו טעמא דלא מצנין
20 למינר יחיי. משום דאי שריותא אשמועינן
21 דבאסוריה מיוחדת - ברישא היל לאשמועינן
22 איסורא. דבתנאי לא מיוחדת. דהא דא דאמר רב
23 יחידה דבתנאי לא מיוחדת - חדשא דרבנן
24 בעלמא דא. ולא פשיטא נמי כלי האי. דאמר רב
25 גונא פליגי עלה, ויחיי דעמי חגא לאשמועינן
26 שריותא דממילא שמעינן לה. וכוילי עלמא מדר
27 בה, ולא אשמועינן איסורא בתנאה דצריכה רבה
28 ומשיה משום דחיי שריותא דתנא ספקי,
29 דאשמועינן תנא דאפי' בתנאה מיוחדת, ותיובתא
30 דרב יחידה. **כי** קתני דאי ניים. ואיתיה מתניתין
31 דא דחי יחל יחל אתא לאשמועינן. דחי קתני. דא
32 שלא יישן קום אישן, דאי יישן - קרוב הוא לכא
33 לידו 'בל יחל דבר', דבתנאי לא מיוחדת.
34 **רבינא** אמר לעולם בדיקתני. כלומר שאני
35 יישן, ולא קאמר 'עני בשניה'. דאניג' דישנה אין
36 בה ממש - איבא 'בל יחל' מדרבנן. דאשכחנא
37 תנא דחיי מדרבנן 'בל יחל דבר'. ומשנה תנא
38 מנתי' 'לא יחל דבר' - לא יחל דבר. ודחי ולא תנא
39 'איסור' בדיקתני בשבעות. משום דבשבעות
40 אסור מדינא. ובדניים לא מוסר אלא מדרבנן.

1 משום לתא ד'בל יחל'. **תנן** שאת נתינת לי. כלומר, שאת נתינת לי. כלומר, שאת נתינת לי.
2 הלכה - אסורה, אבל לא הלכה - לא. ומותרת לנחן קודם הפסח כל זמן שלא תלך אפי' עניג
3 דשאת נתינת לי - איסור. ראם תלכי לבית אביך - תנא. ושי'מ דאפילו בתנאי מיוחדת.
4 **הלכה** אסורה בתנאה ולוקה. כלומר, לוקה היא. אבל הוא אתי לוקה, שהדין לא עשה
5 שום איסור אלא שהדין. ואפשר דתנא נמי הא אשמועינן אגב ארדיה, דעלה רכיבא
6 איסורא אבל לא עליו כלל. אבל דרבימ'ם ר' סבב לוקה הוא שהדין, אם הדנה אותה.
7 אבל היא אתי לוקה. דכין דלא נרדה כלל - לא שיר' בה 'לא יחל דבר'. וליתא, דחיי
8 דאית רבי לוקה, מדאמרין לקמן בפרק 'אין בין המודר' (ק' לה) גבי שי מעילה בקומתא. אמר
9 דהא רבי לוקה, דאית רביה דרב איקא לרב אשי: 'כבדי עליך' ונתת לו במנות. מי מעיל? למעיל נתון
10 - הא לא אסירא עליה. אלמא אין האוסר עובר כלל. והמודר נמי דאי עבר. דאק על גב
11 דכתיב: 'לא יחל דבר' - לא יחל ארבור קאמר. ודחיי לרבי מדרבנן בפרק 'ויצא עני'
12 (ה'ק' ע"ה). לפי מעטעט שרשונה התבטא דתקן קניסור לוחן שבעה לאיסור 'ול' יחל',
13 מפרש דתנא: לאיסור 'בל יחל' קאמר. וכגון שרשורה דהא ואכלו אחרים. והאשמועינן לוקן

1 **וְתוֹבֵבְתָא**

נדרים. ואלו מותרין - פרק שני דף ט עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

1 ויתובתא דרב יהודה. דאמר "אל יישן היום שמתו ליה למוחר". דהא חזינן הבא דשבקין
 2 לה לדעתו לפני הפסח. דבתבואה נמי מותר. אמר רב רב יהודה לקוים אימא לך אל
 3 יישן היום שמתו יישן למחר וכו' קתני ומתניתין הילכתא אחר הפסח וכו' דאי איתתני. אמ
 4 עברה ונתנית לפני הפסח. ועברה והלכת לאחור הפסח - עברת שמוס 'כל יחול'. קנה
 5 שאת נתינת לך עד הנה אמר תלמי לבית אביך
 6 בטאן עד הפסח הלכתו וכו'. אבל אמר לא להלכה
 7 לפני הפסח - אינה אסורה לדעת מדרין עד
 8 לפני הפסח ולא חיישין לשמא תלי מוזין עד
 9 הפסח. ויתובתא דרב יהודה דאמר. אל יישן כו'.
 10 א"ר אבא. הני קאמרו הלכתו וכו'. אל הלכת -
 11 איסורא בעלמא. דחיישין שמא תלך עתיין לפני
 12 הפסח. כבר הו. עוב על היום אם אלך למקום
 13 מפניו למחר. אם אבול היום והלך למחר - עבר
 14 על אבולו היום. לשמא תלי מוזין עד
 15 על אבולו שמוס 'כל יחול'. קתני 'אבול היום'.
 16 ולא קתני 'אל אבול היום'. דלאמת שבקין ליה
 17 למיכל לאלתה. ולא חיישין שמא ילך למחר.
 18 מי קתני אובל. לבתחילה. ולא ילך למחר
 19 אבלי קתני דיעבר. אבל לבתחילה - אסור
 20 לאבול ודאי היום. דחיישין שמא ילך למחר.
 21 והא קתני סיפא הדין הוה כולל ויהי אבל
 22 מוזלך אל קתני. דמשמע דלא שבקין ליה
 23 למיכל אמתלו. אלא קתני 'הלך' דיעבר. שמי
 24 דאמתול שבקין ליה למיכל. ולכהו. כיון אבול
 25 אמתלו. אל הדין הוה - דרי הוא ביביל יחיל.
 26 ויתובתא דרב יהודה. דאמר. אל יישן כו'. אמר
 27 לך רב יהודה הוא חזיין ליתמיני מוזלך. דמשמע
 28 דאינו אובל מוזלך למחר. ודאי לא שבקין
 29 ליה למיכל אמתלו. אלא איידי דנחת שמי
 30 אבלי. דלא מצי למינתי 'אבול' רב יהודה.
 31 דלא מצי למיכל לבתחילה. אמר סיפא. נמי
 32 'הלך'. שאני בשבשך הרי זה בכל בתי. אם
 33 משמש עמה. וחזכי מצי לטימי' שאני משמשה
 34 והא משתקבר לה. דמשמש. באומר הנת
 35 תשמשיך עלי. כלומר. הנאה דאתי לי
 36 מתשמשיך - קונם עלי. והא לא ניהא ליה בתשמשה. וכול לאסור הנאה עליה. והוי
 37 נדר. דאמר רב הנא. אשה האמרת 'קונם הנאת תשמשי עליך' - סופה ומשמשה.
 38 דלא כל כמינה לאסור נפש עליה. ודיא מששבדת לו לדתא. אבל אבא קונם הנאת
 39 תשמשי עלי. שאוסרת הנאה שיש לה מתשמשי על עצמה - אסור לשמשה. וצרין
 40 להרע לה. לפי שאין מאבילין לו לאדם רב האסור לו. והנאת תשמשי אסורה עליה.
 41 ד. כי אמר 'הנאת תשמשי עלי' - ודאי ודרי נדר. ואסור לשמשה. ומפני שנתנה מננה.
 42 **מתניתין** 'בבועה שאני ישר שאני מדרב וכו'. ודאי ודרי נדר. ואסור לשמשה. ומפני שנתנה מננה.
 43 לא אובל לך. דהיינו כמו 'אימרא לא אובל לך' דמותר. הוא קרבן שאובל לך. נמי מותר.
 44 דלא נדר אלא בחיי קרבן. לא קרבן לא אובל לך. משמע. שבביל איסור לא אובל לך.
 45 שאם אובל לך - ליהוי אסור עלי בקרבן. ויתבי טעמא דרמי לדיה ויהי מכלל לא וכו'.
 46 דאי רבי יהודה - כן אמר 'קרבן שאובל לך'. כן אמר 'קרבן שאובל' - בתריוד
 47 מתי רבי יהודה אפילו אמר 'קרבן שאובל לך'. כדאמרין בפרקיך דלעיל: 'קרבן'
 48 'הקרבן' 'בקרבן' 'שאובל לך' אמר. מני - רבי מאיר ודאי. דלא שני לך כן 'אימרא'
 49 'כיאימרא'. ולרבי יהודה 'קרבן שאובל לך' מותר.
 50 נבא

1 על הקדשו שמוס' 'כל יחול'. אלמא מדר לקוה. אינו לא אמר מיד. הלכך הבא כי אמרין
 2 'ולקוה' - אאשה קאי. **בי** קתני דאיתתני ורי זה ביביל לך דרבי. כלומר. היא נופה
 3 קמשעתך כל שתהיה מולדת קודם הפסח. ורבי שאם הלך לאחור הפסח - לא הבא ליהי' 'כל
 4 יחול'. **מותרין** לילך לאחור הפסח. ולא חיישין שמא לא תזכור שעברה על הנאה קודם
 5 הפסח. וזו מתירין לה לילך - איתא אייתתני.

1 ויתובתא דרב יהודה: **כי** קתני - **דאי איתתני**, הרי זה
 2 **ב"ב** יחל דברו". תנן: **שאת תבנית לך עד הנה אם**
 3 **תלמי לבית אביך עד הפסח**, **הלכה לפני הפסח** -
 4 **אסורה בהנאתו עד הנה**, ומתרת **לפני אחר הפסח**. הוא
 5 **הלכה** - **אסורה**, **לא הלכה** - **לא**! **אמר רבא**: הוא
 6 **היון דאפילו לא הלכה אסורה**; **הלכה** - **אסורה ולקוה**,
 7 **לא הלכה** - **אסורה בעלמא**. מיתובי: **קפרי** **ו** **עלי** **חזים**
 8 **אם אלך למקום פלוני קמחר**, **אכל** - **הרי זה ב"ב**
 9 **יחל**. **מי קתני "אובל"**? **"אכל"** **קתני**; **דכי אכל הרי זה**
 10 **ב"ב יחל**. **הלך** - **הרי זה ב"ב יחל דברו**. **מוחלף** -
 11 **לא**, **לפי שאין קרב יהודה**; **אמר רב רב יהודה**: **ה"ה דליתני**
 12 **"מוחלף"**. **אידי דקתני רישא "אכל"**, **דלא מיתני ליה**
 13 **"אובל"** - **תני סיפא "מוחלף"**. **קתני** **קונם שאני**
 14 **הרי זה ב"ב יחל דברו**. **והא משמשה ליה**
 15 **מדאורייתא**, **דכתיב "שארה כסותה וענתה לא יגרו"**!
 16 **באומר "הנאת תשמשיך עלי"**, **והא לא קא ניהא ליה**
 17 **בתשמשיך דאמר רב רבא**: **הנאת** **תשמשיך עליך** - **בופין**
 18 **אתה וגמששותה**, **דשעבדי משעבדת ליה**. **הנאת**
 19 **תשמשיך עלי** - **אסור**, **שאין מאבילין לו לאדם דבר**
 20 **האסור לו**. **מתניתין** **"שבועה שאני ישר"** **שאני מדרב**
 21 **שאני מדרב** - **אסור**. **קרבן לא אובל לך** - **הא קרבן**
 22 **שאובל לך** - **לא קרבן לא אובל לך**. **מותר**.
 23 נבא

1 בשוגג. כלומר שלא היה זכור בשעה שאכל שאסור להחליב תלוי באבילותו. וכבי האי
 2 גונא מוזלך ביום שמי. שמוכה משמעה דבכרותו בפ' 'שבועת שתיים בתירא' (ף טו).
 3 ומשום הנאה לא האר דינא עסק - אמר סיפא 'הלך'. זה נראה לי. וזו היה תרסא הנכונה
 4 ופירושה. ואיכא נסאה אחרינא. ומשום דלא ידעא לא חיישנא מוכנתה ולפרושה. וכי
 5 תמא. כיון דהוי רסיפא אייתא קאי. למעלה ליה ביל ליתמיני. וזו בילתא פישטא וריל ס"א:
 6 כיון דבעינא דאכלי אכלי. כן לא קנה - לא ליתול עליה" **הא** **קתני** **מוחלף**. קא משמע
 7 לך. **ולענין** הלכות. קריל רב יהודה. כדאמרין לעיל. ומודה רבי יהודה באומר 'קונם עני'
 8 בשניה למחר'. ומדשקלניו וטרטין אליבא - שמי להלכתא בתתיה. **והא** **מן** **הותרה** **משעבר**
 9 לה. ואם תאמר ומאי קשיא ליהוה הוא אמרין פרק 'איפסי' (פסות פ טז): דקומתה קודשת
 10 הנהו עניה ומפקע מדי שבעודי ליה. וכי הוי דאמרין תהם דאלתמה רבנן לשבעדיה
 11 דבעי - הני אלמתה רבנן לשבעודה דאשה. ומפרקינן באומר הנאת תשמשי עלי. כלומר,
 12 דאי דאסי עולה עולה - הני רלא מצי עבדי. דמדאורייתא משעבר לה. חזי כווי נבסי
 13 זכר על חברו. אבל באומר 'הנאת תשמשי עלי' עסקינן, שהוא אסור על עצמו
 14 תשמשה, ולאסור על עצמו - דרשות ביה. וכדכר כהנא דאמר שהאשה יבילה לאסור
 15 הנאת תשמשי בעלה עליה. וכיון דנדרתא משבח רוחא - חילי. וממילא קעק עינדא.
 16 ואיהו אלא נדר דרובן הוא. והנאת תשמשי עליה בה משמאל למינח דבאומר 'קונם נופך עלי משמשה'
 17 רבינא ביביל יחול מדרבנן. וכיון מדרבנן בעלמא הוא - הכי חיל ניהא ודילתה אלא מדרבנן בעלמא.
 18 לפי הנה דתו מצות. דהנמיס מנתין לקוה רבן מן התורה בשב ואל תעשה. ואיהו וכו' אמר 'הנאת תשמשיך'
 19 ליהנות ויחול - דהני דומר שאין קום המצות חובות הנאה. אבל מ"מ א מתנה פניה בחדי דמקיים מצוה - הנאה מקרי.
 20 המשום הכי אמרין 'איתרובי ביר' (יה"ט פ טז). הנדר הנאה מן
 21 המעין - טוביכו בהי מצות הענינים אבל לא מצות החמה. **מתניתין** **קרבן לא אובל לך** **הא קרבן**
 22 **שאובל לך** **מותר**. משום דכי אמר 'קרבן לא אובל לך'
 23 א

גמ' מתניתין, דהבא כל קתני ולדחי מותר אלא "הקרבן שאוכל", ולא קרבן שאוכל, ואהבי רבי מאיר היא ולא רבי יהודה. אימא סימא לקרבן לא אוכל לך מותר וזה תנן. בארץ פריקין: לקרבן לא אוכל לך רבי. אתא דאמר לקרבן, אסור. ותומחין דקתני מותר

דאמר "לא לקרבן", דמשמע לא לדחי קרבן מה שלא אוכל לך, דאם אוכל - לדחי קרבן. דהיינו מכלל לאו קו, ולית ליה לרבי

מאיר מכלל לאו קו. מתני' שבעה לא אוכל

לך רבי' לא שבעה שאוכל אסור. במשמע

בגמרא דהיא "שטבל" - לא אוכל משמע

כלומר, שבעה תוהא חלה עלי אלא אוכל. והאי

שבעה ליכא למישר דהוי שבעה קאמר.

דשבעה ליה בה דמשע כמו בקרבן, אלא שבעה

משע קאמר. לא שבעה לא אוכל לך אסור.

אפי' לרבי מאיר, דהכי גמרינן במסכת שבעות

(דף לו.) דרשבעה תוהא אית לר'מ מכלל לך

אתה שומע קו. גמ' שאוכל שתי' לישות משע

הוי פסיקו, מפרצים שאוכל, ואמר "אביטל"

אביטל; ותחוק כך אמר "שבעה שאוכל" -

שבעה "דאביטל"; קאמר (כשלא היו מסריבין

בו, אלא מעצמו אמר שבעה שאוכל). רב אשי

אמר. אתא דקתני "את שבעה שאוכל" - שאי

אוכלי קתני, ולרבי אסור, "ולא אביטל"; היא.

פשיטא. דהאי אי קאמר "שאי אוכל" - דהאי

"לא אביטל"; היא. אסור. מהו דר'תא. האי

דקאמר "שאי אוכל" מיקם לישטא. כלומר תקן

הלשון דהוא, וברבעות היה לומר "שבעה

ותקל ואמר "שאי אוכל". ונימא לעולם לדחי

במאן דאמר "שאוכל", קא שמעו לך דלא

רודאי אסור. אפי' לא אמר בפשטא ר'ב אלא

קתני. במתני' "שאי אוכל". ר'ב אשי תוהא נאדי.

נדוד וסוד משעמיא דרביי, ר'ב הוי מסריבין בו

לאבול ואמר "לא אביטל לא אביטל"; ותו

אמר שבעה, בין אם אמר "שבעה שאוכל" בין

אם אמר "שבעה שלא אוכל" - משמע דקאמר

"אביטל"; אם אמר "שבעה שאוכל" משמע

קאמר "אביטל"; דהכי קאמר בתמידי; לא

אביטל לא אביטל; שבעה שאוכל בודאי.

ואם אמר "שבעה שלא אוכל" הדין משמע נמי

"דאביטל"; ודמשמע לא אביטל; שבעה אי

לא אביטל; והיינו דהא לישטא. והא אימא נמי

לחרוץ. בגיחווא. דמשמע לישטא אחרניא. והאי

דאמר "שבעה שלא אוכל" - "ולא אביטל"

משמע, דהאי דאמר "לא אביטל" בגיחווא

קאמר, אפ' כן לא לדחי אסור אי נמי כי אמר

במתניתין "שבעה לא אוכל"; אלא דהאי ליתא

לשטמא דרביי, אלא דהאי תנא במסכת שבעות

דרשאוכל" - "דאביטל" משמע לא ענין אורי. ורשלא אוכל" משמע - "ולא אביטל"; ולא דבר אורי. חלק מתוך מתניתין "שאי אוכל", דכ'שאוכל' דהאי לאו משמע אלא אי אמר

"דאביטל". מתני' זה חומר בשבעות בגמריים. הא דאמרן "שבעה שלא אוכל" כו, דבשבעות אסור ונגרדים מותר.

אי אמרינן דבדחי קרבן משתבע - שרי. דקרבן לאו בר ארמינן דקרבן הוא

מה שלא אוכל משלך קאמר - נמי שרי. ולא שוי אסור קרבן אלא מה שלא יאכל. וזה

קרבן שאוכל לך - נמי שרי. דוד קרבן קאמר. דעביד איניש דמשתבעי בה, ולא מירד קאמר.

ונראה בעיני דהיא קרבן גטינן, ודב'רטינן. ודכווחה בשבעה זאה שבעה; ודחנא דמותר

בקרבן קתני דבשבעה אסור. וליכא למישר

ד'הקרבן גטי', ודחנא במפרין דלעיל ד'הקרבן

אסור לרבי מאיר דהכי תנן הבא שרידי; הוא

מתני' (נמי) ברמי' לוקאטא לה בגמרא. ואלא דהיא

בדאמרן. לקרבן לא אוכל לך - נמי שרי, דכיון

דבלמד דפתחה קאמר - לא קרבן משמע. וליכא

למישר ומכלל לאו משמע. הא מה שישלכ הוא

קרבן, דהא מתני' ברמי' אוקאטא לה. ור'מ - הא

לית ליה מכלל לאו אתה שומע קו. מתני'

שבעה לא אוכל לך הא שבעה שאוכל לך

לשבעה לא אוכל לך אסור. משום ד'שבעה לא

אוכל לך' משמע: שבעה לא אוכל לך. דהא

שבעה שאוכל לך הוי משמע, וליכא לפרושי

לישטא דחי שבעה קאמר. בדאמרין וזי קרבן -

ולא משתעי איניש הכי. ולשבעה לא אוכל'

נמי, אפילו בלמד דפתחה - אסור. דאיג' ולמד'

פתחה; ולי' משמע, ומתני' ר'ב מאיר היא, ולית

ליה מכלל לאו אתה שומע קו - אפילו הוי

שבעה אסור. ונראה בעיני דהיינו טעמא: משום

דהא מסקינן בסוף פרק "שבעות דעדות" (משנה

ד' לו) כי לית ליה לר'מ מכלל לאו אתה שומע קו

- ד'מ' בממונא. אי נמי באיסורא דאית בי' ממונא.

אבל באיסורא גירדא - אית ליה. ונדריים -

איסורא דאית ביה ממונא ניהו, משום דלא

משכחתו בהו כלל חפצא, דהא תנין הל'ין על דבר

שאין בו משע. אבל שבעות איתן אלא איסורא

גירדא שדואו תל בגופו, ובין דאיסורא גירדא

ניהו - אפילו ר'ב מאיר מודה דאמרין בהו מכלל

לאו אתה שומע קו. גמ' (לעיל) מני מתני' ר'ב

מאיר היא. ולא שני ליה 'קרבן' ולא שני ליה

'קרבן', ולא בעי כ'ף דהמיון. דר'ב אי יהודה -

מאי איריא 'קרבן' לא אוכל לך' שרי, אפילו

'קרבן שאוכל לך' נמי שרי. הא דאמר לקרבן

הא דאמר לקרבן. כלומר בלמד דשנאית - משמע:

לקרבן היא, אבל לקרבן בלמד דפתחה - משמע:

לא קרבן.

מכלל

בגדרים מב'שבעות. מיצד? אמר "קוים כוה' ש'אני עושה" 'ה'ר'ב ש'אני נטיל' "ת'פ'רין

ש'אין נש'בעון ע'ג'בור על ה'מ'צות.

גמ'

גמ'

גמ'

גדרים. ואלו מותרין - פרק שני דף טז עמוד ב - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

1 נבמ' מרקארי חומר כשבוטות מנדרים. כלומר, הוה חומר נפי כשבוטות מחומרא
2 נדרים - מכלל נדר מיהא חוי כי אמר 'קרבן לא אוכל לך' וכו', דאיסור נדר איכא
3 מדרבנן, אלא דלא לקי מדארייתא, ולא מחייבי קרבן שבוטה, כי הויכי דמחייבי כשבוטות
4 והא מותר קתני. נגדרים, דאפילו שום איסור ליכא: אסיפא. הא דקתני מחייבי כשבוטות
5 מנדרים: דמשמע נדר חשיב - לא קאי

6 ארישא דקתני 'קרבן לא אוכל לך', אלא
7 אסיפא דאיידך נבא (לעיל דה) דקתני 'קיום
8 שאני ישן' שאני מדרב' - הרי זו ביילא ויחל
9 דברו'. ואומר רבינא עלה לעיל (טו:). לעילם
10 דקתני 'שאני ישן', ומאי 'בל יחל' - 'בל יחל'
11 דרבנן, דהיינו איסור דרבנן, אבל כשבוטה 'שאני
12 ישן' שאני מדרב' - מדארייתא אסור. והוה
13 חומר כשבוטות מנדרים, שבוטותה חלה על
14 דבר שאין בו נמשך וחייב קרבן, מה שאין בו
15 נגדרים. אבל סחל הוא לחפצי שמים. שאם נדר
16 לעבור על אחת מן המצוות - אין שבוטה חלה
17 עליו, ומיחל לאותה שבוטה, דמושבע ועומד
18 הוא לקיימה, ואין שבוטות חלה עליו, ויכול
19 לחלל דברו. פאי שאם נדר, דאמר כי נדר על
20 המצוה חל עליו הנדר, וכו' עבר ועשה המצוה -
21 עק ליה ביילא ויחל. ובתנאי בו יחל נדר חל.
22 דאפילו בחפצי שמים דלח - לא יחל דברו.
23 שבוטה נמי. תחול עליה אם נשבע לעבור על
24 המצוה. והכתוב נפי אי השבע שבוטה ל' לא
25 יחל דברו. רילה"ט סמוך איאו השבע, דמשמע
26 נמי: לחל השבע שבוטה - לא יחל דברו. אפי'
27 אבי יחל דאמר התאט סוכה עלי' הא דאמר
28 שבוטה שלא אמר. ונדרתא אינה מן המצוה. כלומר, הא
29 דקתני מתניתין שנודרך על המצוה - כגון דאמר 'נתאט סוכה עלי', והשתא קאסר
30 חפצא עליה. דהכי מצי למיידך אפי' לתחלה. כדאמרין לעיל, אפי' דמשועבד לאשתו
31 בתשומת - חל עליו הנדר כי אמר 'נתאט השמשך עלי', שאינו אוסר עצמו עליה, אלא
32 ליהדיא אוסר עליו. וקסבר אביי, דבכל לשון שבוטה לא מצינו דחיתול עליה, דאי אמר
33 'שבוטה נתאט סוכה עלי' דנתאטה אוסר עליו, דהוה דאי לא הואי שבוטה אלא נדר,
34 דביין דקאמר 'עלי' - היינו נדר, דכל היכא דקאמר 'עלי' - אמרין היינו נדר, וחייבי
35 באחריותה. ונדר הוא הכי - אפילו לתחלה מצי נדר, וקאסר חפצא עליה. אבל
36 שבוטה לא מצי לאוקמי אלא כגון דאמר 'שבוטה שלא אתנה, ובתאי גונתא לא חיל
37 עליה, דלא מצי למיסר נפשתי עליה דמצוה כי קאמר 'שלא אתנה' - דאוסר עצמו
38 במצוה שהוא משועבד לו. וכד: מיידו חומר נגדרים ממשבוטות, דנגדרים אמר 'קיום
39 נתאט סוכה עלי', ובשבוטה 'שלא אתנה'. וכי מצוה ליתות ניהנו. דקאמר 'נתאט סוכה
40 עלי': הא לא ליתות ניהנו, ולא מצי למיסר נפשתי בתנאיה, דהא לא חשבתה נתאט
41 מצוה, ולא ניהנו כשביילא נתאט. אלא אמר רבא וכו' ישיבת סוכה עלי' - כדאמרין דבישיבת
42 סוכה עלי' קאסר חפצא עליה. ובשבייקת שלא אשכח קאסר נפשתי מן חפצא. והא לא
43 מצי למיעבד, דמשועבד הוא למצוה, ולחכי לא חיללא עליה שבוטה. ויכול יחא חייב
44 קרבן שבוטה.

תלמוד
דקתני מתניתין שנודרך על המצוה - כגון דאמר 'נתאט סוכה עלי', והשתא קאסר
חפצא עליה. דהכי מצי למיידך אפי' לתחלה. כדאמרין לעיל, אפי' דמשועבד לאשתו
בתשומת - חל עליו הנדר כי אמר 'נתאט השמשך עלי', שאינו אוסר עצמו עליה, אלא
ליהדיא אוסר עליו. וקסבר אביי, דבכל לשון שבוטה לא מצינו דחיתול עליה, דאי אמר
'שבוטה נתאט סוכה עלי' דנתאטה אוסר עליו, דהוה דאי לא הואי שבוטה אלא נדר,
דביין דקאמר 'עלי' - היינו נדר, דכל היכא דקאמר 'עלי' - אמרין היינו נדר, וחייבי
באחריותה. ונדר הוא הכי - אפילו לתחלה מצי נדר, וקאסר חפצא עליה. אבל
שבוטה לא מצי לאוקמי אלא כגון דאמר 'שבוטה שלא אתנה, ובתאי גונתא לא חיל
עליה, דלא מצי למיסר נפשתי עליה דמצוה כי קאמר 'שלא אתנה' - דאוסר עצמו
במצוה שהוא משועבד לו. וכד: מיידו חומר נגדרים ממשבוטות, דנגדרים אמר 'קיום
נתאט סוכה עלי', ובשבוטה 'שלא אתנה'. וכי מצוה ליתות ניהנו. דקאמר 'נתאט סוכה
עלי': הא לא ליתות ניהנו, ולא מצי למיסר נפשתי בתנאיה, דהא לא חשבתה נתאט
מצוה, ולא ניהנו כשביילא נתאט. אלא אמר רבא וכו' ישיבת סוכה עלי' - כדאמרין דבישיבת
סוכה עלי' קאסר חפצא עליה. ובשבייקת שלא אשכח קאסר נפשתי מן חפצא. והא לא
מצי למיעבד, דמשועבד הוא למצוה, ולחכי לא חיללא עליה שבוטה. ויכול יחא חייב
קרבן שבוטה.

תלמוד

1 תחומות אמור אפילו אמר 'קיום ישיבת סוכה עלי' מניח. לא מיקר דבר שאין בו נמשך אלא בשיאו מוכרז שם החפץ
2 ומוקדש בראי דמפלתין (ף טז) בני מקדש ממשע ידי אשתו. ומדמקדשין באמור 'יקדשו ידי לעשייתך
3 לאו דוקא באמור, אלא נעשה באמור קאמר, כיון שהוכרז את הדיים. ואי: ואפילו כי אמר 'ישיבת סוכה עלי' למה
4 אמר אוסר בישיבה של מצוה? והא כיון דמצוה הוא אלא ליתות נהנו הרי אינו
5 נהנה מן הסוכה כליה ותרבו בתוספתו. דגמרי. כיון שאסר ישיבתה עליו, אינש שאין לו בו הנאה - חל. ולפי
6 הא אמר 'קיום וריקת צורו לים עליו' - אוסר, אינש שאין לו בריקתה נתאט
7 אוסר חוקק. מילי, דוקא כגמריש שבוטה אלא וריקת צורו, אבל באמור 'קיום סוכה עלי' קיום חרז וזל עליו -
8 ונשק ישיבה של מצוה, וזווקת חרז צורו נשאר בו לים אם רגב
9 דמסתמא לא אסר על עצמו אלא הנאה בלבד. דהא מקדש במוחו אסרה ועליו על כל העולם, ואפי' אינה אסרה
10 בגניעה. הכא נמי, איסור סוכה - אפילו דנאה משמע. אבל כל שפירש
11 לאסור על עצמו, אפילו נגיעה - חיל.

1 מבלל דשאוכל דאביילא משמע. דהא נקט לא וחק. וזו מסיכוי בו לאכול ואמר
2 אביילא אביילא ותו אמר שבוטה שאוכל דאביילא משמע וכו'. לפום האי
3 לישנא משמע וכו' היכי דריך הוכחה לומר 'דשאוכל' דלא אביילא משמע. הני עריך
4 הוכחה 'דשאוכל' אביילא משמע. ובריש פום 'שבוטות שתיים ברתא' באוקמה: דאבי
5 גופיה לא משמע הכי, אלא דהטמא בלא פום

6 הוכחה 'שאוכל' - דאביילא משמע. וכבר
7 כתבתי שם שזו מן הסוגיות המתחלפות, ובתבתי
8 שם גם כן לדמיואי דהתם עדיפא טפי. **משעבד**
9 לישניה הוא. כלומר, שהארץ באלוף ונראה
10 כאומר 'שאי אוכל'. ותיסק אדעתך, הוה לפי
11 שאין דרך בני גודל לומר 'שאי אוכל' אלא 'שלא
12 אוכל'. ואמר' שבוטה שלא אוכל דאביילא
13 משמע. לאו לדמיואי שיהא מושבע שאכל, אלא
14 לומר שאינו מושבע שלא יאכל. דהכי אמר ליה.
15 וכו' נגיבטתי שלא אוכל עמך ויחלל כבוד אמרוני
16 לך דאביילא. **ולענין** הלכה. כדן בתרמי פפ
17 'שבוטות שתיים ברתא' שדרמוכ'ס דל פסק כבאי
18 וכסוגיא דהתם. הארמית' שם בטעמו של דבר
19 סבד'. אבל דרמיוני' דל פסק כרבא אשד. לעולם
20 'שאוכל' - דאביילא משמע, 'שלא אוכל' -
21 שלא אוכל משמע. **מפיקא** זה חומר נגדרים
22 ממשבוטות וכו'. **נבמ'** מכלל נדר הוא. ומדקתני
23 דשבוטה תחומה מדר - משמע ונגדרו נמי כגון
24 איסורא. אלא דלא חלל כשבוטה. **והא** מותר
25 קתני. דתנן: לא אוכל לך - מותר. על סיפא
26 דאיידך קתני לה שבוטה שאני ישן שאני מדרב'
27 שאני מנהלך. ובדא שייך למימר חומר
28 בשבוטות מנדרים, נדרתא מיהא ויזי מדרבנן,
29 וכריבנא דאוקמא לעיל בבבלי יחל' מדרבנן. אלא
30 מדארייתא. ונקט ליה התלמוד להאי פרקא אילבא דריבנא, משום דקושטא דמילתא
31 כותיה היא. דבבלי דרמני' - דרבנן קאמר. והאי דלא דייקנן נמי בני חומר נגדרים
32 ממשבוטות: מכלל דשבוטה מיהא איתא - משום דאין הכי נמי דאיתא, ולקח בה משום
33 שבוטות שזו. אלא שאנה חלה לבטל את המצוה. **אבל** מיחל הוא לחפצי שמים. אם יש
34 שבוטותו שבוטה חפצי שמים - מיחל שבוטותו. **לחל** לא יחל דברו. אפילו שי נגדרו בטול
35 מצות השם - לא יחל. **שבוטה** נמי היא כתיב או השבע וכו'. רילה"ט קאי נמי אישבע
36 שבעדי. **הא** דאמר נתאט סוכה עלי' הא דאמר שבוטה שלא אתנה מסוכה. כלומר, סברא
37 הוא דרילה"ט לא קאי אשבוטה אלא אפי' נדר, משום נדר ברוך הוא שיתול על דבר

מצוה לפי שהוא אוסר על עצמו הנאת סוכה. לשלשון נרדך קרן הוא. ואין מבאילין את האדם
דבר האסור לו. אבל לשון שבוטה היינו שלא אשכח סוכה. ולא כל היינו לחפיקי עצמו
מצוה סוכה שהוא מצוה בה. **אמר** רבא וכי מצוה ליהנות נתנו. רבא לאו אטעמיה
דאביי מקשה, דהואני נשק קאמר. רבי אשלישית דאי אמר 'נתאט סוכה עלי' - חשב שה
42 ישיבה של מצוה, דמצוה לא ליהנות נתנו. **אלא** אמר רבא הא דאמר ישיבת סוכה עלי'
43 הא דאמר רבא אשכח סוכה. ואי: וכי אמר 'ישיבת סוכה עלי' מניח הוא הרי דבר שאין בו
44 נמשך אמור ילי: דהא בגמרא עסקין - כגון דאמר 'קיום סוכה לישיבתה עלי', ורבא לא חש
45 לתרוצו אלא לשון נתאט דאמר אביי, אבל אין הוה דבאמור' סוכה לישיבתה עסקין. אבל
46 בתוספתא אמור אפילו אמר 'קיום ישיבת סוכה עלי' מניח. לא מיקר דבר שאין בו נמשך אלא בשיאו מוכרז שם החפץ
47 ומוקדש בראי דמפלתין (ף טז) בני מקדש ממשע ידי אשתו. ומדמקדשין באמור 'יקדשו ידי לעשייתך
48 לאו דוקא באמור, אלא נעשה באמור קאמר, כיון שהוכרז את הדיים. ואי: ואפילו כי אמר 'ישיבת סוכה עלי' למה
49 אמר אוסר בישיבה של מצוה? והא כיון דמצוה הוא אלא ליתות נהנו הרי אינו
50 נהנה מן הסוכה כליה ותרבו בתוספתו. דגמרי. כיון שאסר ישיבתה עליו, אינש שאין לו בו הנאה - חל. ולפי
51 הא אמר 'קיום וריקת צורו לים עליו' - אוסר, אינש שאין לו בריקתה נתאט
52 אוסר חוקק. מילי, דוקא כגמריש שבוטה אלא וריקת צורו, אבל באמור 'קיום סוכה עלי' קיום חרז וזל עליו -
נשק ישיבה של מצוה, וזווקת חרז צורו נשאר בו לים אם רגב
דמסתמא לא אסר על עצמו אלא הנאה בלבד. דהא מקדש במוחו אסרה ועליו על כל העולם, ואפי' אינה אסרה
בגניעה. הכא נמי, איסור סוכה - אפילו דנאה משמע. אבל כל שפירש
לאסור על עצמו, אפילו נגיעה - חיל.

תלמוד

1 תחומות אמור אפילו אמר 'קיום ישיבת סוכה עלי' מניח. לא מיקר דבר שאין בו נמשך אלא בשיאו מוכרז שם החפץ
2 ומוקדש בראי דמפלתין (ף טז) בני מקדש ממשע ידי אשתו. ומדמקדשין באמור 'יקדשו ידי לעשייתך
3 לאו דוקא באמור, אלא נעשה באמור קאמר, כיון שהוכרז את הדיים. ואי: ואפילו כי אמר 'ישיבת סוכה עלי' למה
4 אמר אוסר בישיבה של מצוה? והא כיון דמצוה הוא אלא ליתות נהנו הרי אינו
5 נהנה מן הסוכה כליה ותרבו בתוספתו. דגמרי. כיון שאסר ישיבתה עליו, אינש שאין לו בו הנאה - חל. ולפי
6 הא אמר 'קיום וריקת צורו לים עליו' - אוסר, אינש שאין לו בריקתה נתאט
7 אוסר חוקק. מילי, דוקא כגמריש שבוטה אלא וריקת צורו, אבל באמור 'קיום סוכה עלי' קיום חרז וזל עליו -
8 ונשק ישיבה של מצוה, וזווקת חרז צורו נשאר בו לים אם רגב
9 דמסתמא לא אסר על עצמו אלא הנאה בלבד. דהא מקדש במוחו אסרה ועליו על כל העולם, ואפי' אינה אסרה
10 בגניעה. הכא נמי, איסור סוכה - אפילו דנאה משמע. אבל כל שפירש
11 לאסור על עצמו, אפילו נגיעה - חיל.

1 תלמוד לומר לרעה או לחיובי מה הפכה רשות דאי בעי אביל ואי בעי לא אביל – חייב
 2 בקרבן על השבועה, אף הרעה מוחיב עלה קרבן – הרעה ורשות, ולא נשבע לבטל את
 3 המצוה, הדיא שבועה הרעה – לאו הרשות ביה. חיד. קרא. אף קמי למפטריה מקרבן
 4 שבועה, הדיא קרא ד"לרעה או לחיובי" בקרבן מיירי, ואיך "לא חיל דבר" בדלא מיירי
 5 – אתר למפטריה מן לאו דשבועה. **מתני'** ש'
 6 נדר בתוך נדר, ונדר לא אחר נדר. כיצד אמר
 7 הרני ניר אם אביל, וחור ואמר כו' – חייב על
 8 כל פעם ופעם נזירות אחת. אין שבועה בתוך
 9 שבועה, ואם אמר "שבועה שלא אביל" כו', איני
 10 חייב אלא על אבילה אחת. קרבן שבועה אחת.
 11 **גמ'** לא שנו. דיש נדר בתוך נדר. אלא דאמר
 12 כו'. דמני דאיתוסף זימא יתיבא בגזרות
 13 ראשונה, דכי אמר "הרני ניר היום" – קבל
 14 עליו נזירות שלשים, וכי חדר ואמר "הרני ניר
 15 למחר" – משמע: הרני ניר שלשים יום ואחד,
 16 ואין נזירות ליום אחד – הלכך נזירות על
 17 נזירות, והני נדרים שלשים ארשים. אביל. אם אמר
 18 וכו', ולכי חזא. דקאמר דכי אמר "הרני ניר
 19 היום" לא חילי עליה שתי נזירות, אם כן לפלוג
 20 בדידה בגדרים, ויתני נמי: יש נדר בתוך נדר
 ואין

1 **תלמוד לומר 'הרני או להרני' מה הקמה רשות**
 2 **- אף הרעה רשות, ויבא נשבע ב'פמל' את המצוה**
 3 **ולא ב'פמל', שאין הרשות בידו! חר קרא למפטריה**
 4 **מקרבן שבועה, וחד - למפטריה מן לאו דשבועה.**
 5 **מתני' יש נדר בתוך נדר, ואין שבועה בתוך**
 6 **שבועה. כיצד? אמר 'הרני ניר אם אביל', הרני**
 7 **ניר אם אביל' ואביל - חייב על פל' אחת ואחת.**
 8 **'שבועה שלא אביל', שבועה שלא אביל' ואביל -**
 9 **אינו חייב אלא אחת. גמ' אמר רב הונא: לא שנו**
 10 **אלא דאמר 'הרני ניר היום, הרני ניר למחר',**
 11 **דמני דקא מיתוסף ויבא יתיבא - תיבא נזירות**
 12 **על נזירות, אבל אמר 'הרני ניר היום, הרני ניר**
 13 **היום' - אין תלה נזירות על נזירות. ושמואל אמר:**
 14 **אפילו אמר 'הרני ניר היום, הרני ניר היום' - תלה נזירות עליו, וקריב הונא, אחרת**
 15 **אין שבועה בתוך שבועה, חתני: יש נדר בתוך נדר, ואין נדר בתוך נדר. הרני**
 16 **ניר היום, הרני ניר למחר' יש נדר בתוך נדר, הרני ניר היום, הרני ניר היום'**
 אין

1 שנים, מה שאין כן בשבועה. **גמ'** כיון דאמר הרני ניר הוה ליה ניר וכי אביל טובא ומתריב ביה מחייב על כל אבילה ואבילה. אידי דקתא "שבועה שלא אביל" תנא גמי "הרני
 2 ניר אם אביל", ולעיל בני ניר לא עריך למטר "אם אביל". הו' הניסא כותבה בנקטת נוסחאות. ודבי פירושא: כיון דאמר "הרני ניר" וכו', הדיא דאית בה תרתי קשיא ליה. דאי –
 3 למה ליה לתלמידי למירוח באבילה, דהא מבין דאמר "הרני ניר הרני ניר" – הוה ליה ניר, וחייב למנות שתיים וקשיא ליה תו: דאיתלי למירוח באבילה בהרני ניר אם אביל –
 4 דאי זימא סני דאי קרי' בפ' "שבועת שתיים בתרא" (נפשות ט) דמי שנשבע "שלא אביל כבר הו' – על כל זית חית שבו נשבע, הלכך, מי שחלה וירוחו ב"אם אביל" – על כל
 5 זית וחית שבו תלה נזירותו, וכו' אביל טובא כלומר חתיס הרבה, ומתריב בתין בין זית וחית לומר שאם יאכלנו יתחייב עליו נזירות אחת – חייב על כל אבילה ואבילה וטרא בעיני
 6 דלכיה בעינן דליתרו ביה בין כל זית וחית – משום דלא עריפי אבילות הללו לתחייב עליהם נזירות כשתאלי בתון, מלתחייב עליון קרבן ומלקות כשנשבע שלא אביל כבר הו' ובשם
 7 שדלתחייב קרבן ומלקות בעינן חילוק בין כל זית וחית, אי למלקות בהתרא, אי לקרבן בשתי העלמות – הני בשתלה נזירות בהם בעינן שדו היתראות מחלקות. הודאי הני דאמרין
 8 דמי שנשבע שלא יאכל כבר הו' – על כל זית וחית נשבע, אפי' הכי, אם לא הדרו בו אלא התראת אחת – אינו לוקה אלא אחת. דבכל אסורין שבחורה על כל זית חית שבתן הוא
 9 חייב, ואפי' אינו לוקה שתיים אלא בהתראות הלוקות, ולקרבן נמי אינו חייב אלא אחת אלא בשתי העלמות. הני כי תלה נזירות באבילות כבר – עריך שדו היתראות מחלקות בין
 10 כל זית וחית שבו, דאי לא – לא מקריא אלא אבילה אחת, ולא מחייב עלה אלא חד נזירות. כביל, ורתיאי למפרשים ארשים בה מה שלא טרא בעיני, ומתרגם: אידי דקתני שבועה
 11 שלא אביל וכו' דאין הני דהרני ניר הרני ניר סני ליה, ואני נמי תלה נזירותו ב"אם אביל" – בתו "הרני ניר אם אביל" סני ליה. אלא דאידי דאצטריך למתלי לשבועה באבילה
 12 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 13 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 14 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 15 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 16 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 17 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 18 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 19 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 20 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 21 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 22 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 23 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 24 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 25 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 26 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 27 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 28 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 29 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 30 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 31 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 32 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 33 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 34 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 35 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 36 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 37 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 38 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 39 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 40 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 41 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 42 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני
 43 ניר למחר" – בש משמעות דבריו שימנה מיום מחרת ואילך ל' יום, נמצא שנתייב מחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה, וכיון דקרי' במסכת ניר דהאמר "הרני ניר יום
 44 זה לבד" ימנה שלשים, אף זה כיון שנתייב מחמת נדר שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה – על כרחו מנה ל' ושמואל אמר: אפי' "הרני ניר היום הרני ניר היום"
 45 למכבד בה נמי "שלא אביל שלא אביל" דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת – תלה ליה נמי לנזירות באבילה, ובפליה. **גמ'** דמתוסף זימא יתיבא. כלומר, דבשאר "הרני

קסר

גדרים. ואלו מותרין - פרק שני דף יז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

ר"ש"

ואין בתוך גדר כיצד הריני נזיר היום הריני נזיר למחר יש גדר בתוך גדר וכו'. דבותרת
 גבי שבועה. דאמר בדבריו שני מה שלא אמר בדברו ראשון, מי איכא למדך שלא תחול
 שבועה על שבועה כתיב חנונו? אלא היכי דכו. אמר לך רב רוחא מתוהי לו. אמר
 הריני נזיר היום הריני נזיר למחר. כדאמרינן גמא, אמר יש גדר בתוך גדר. דרבותא אידי
 בשבועה - בגון דאמר: שבועה וכו'. וקסבר רב

הונא דכהאי גוונא לא חילילא שבועה על
 שבועה, הא דאמר בשבועה שניה האמינא
 קרבן על שבועה ראשונה. שעבר ואכל תאנים.
 וחזו ואכל ענבים. ולא תאנים. והוא לחו ענבים.
 שאכל חצי שיעור על שבועה שניה, לפי שהוא
 נשבע בשבועה שניה על תאנים וענבים. ונכשיו
 שלא אכל אלא ענבים - לא ביטל אלא חצי
 שיעור. וחצי שיעור שבועה, ואין מביא קרבן על
 חצי שיעור. אלמא. טעמא מנייה שאכל אכל
 חצי שיעור - משום דהי פטור מקרבן, הא אי
 שבועה על תאנים וענבים. דאכל חלה שיעור
 ונשבע. חיוב קרבן. דיכולה חלה שבועה על
 ענבים. דהוי חיובו, אלא נשבע עלתין עניין -
 חיילא נמי אתאניא אע"פ שכבר נשבע מהן.
 וקשה לרב הונא. לא כפי ליה. לרב הונא הא
 דרבה, ל"כא למזומתא ליה מניה. והפ"ש קרבן,
 וקודם שהפרישו נשאל על נזירות ראשונה
 שסבר גדר. ואמרו ליה שבטעת גדר. ושלא
 לערוך ליה גדר אותם שלשים. עלתת לו. אותה.
 נזירות שכבר נזר בשניה. שעדיין חיוב, ומקריב
 הקרבן על נזירות השניה ביום השלשים נזירות
 ראשונה. או איכא יומא תיורא. דהריני נזיר
 למחר? דקאמר, אוו יום נזירות שניה אינו חל
 אלא לאחר שלשים, והיינו לאחר נזירות
 ראשונה. ואמאי עלתה לו שניה בראשונה והא
 נפטור מנזירות שניה קודם שיהא יום שלשים
 ואחריה הוא נזיר לחיות יום ביום שלשים ואחד.
 דהיינו עלתה אלא כיום וכו'.

ותיבתא

הא
 שניה נזיר היום, הריני נזיר היום,
 והריני נזיר היום,
 והריני נזיר היום,
 והריני נזיר היום

ואין בתוך גדר כיצד הריני נזיר היום הריני נזיר למחר יש גדר בתוך גדר וכו'. דבותרת
 גבי שבועה. דאמר בדבריו שני מה שלא אמר בדברו ראשון, מי איכא למדך שלא תחול
 שבועה על שבועה כתיב חנונו? אלא היכי דכו. אמר לך רב רוחא מתוהי לו. אמר
 הריני נזיר היום הריני נזיר למחר. כדאמרינן גמא, אמר יש גדר בתוך גדר. דרבותא אידי
 בשבועה - בגון דאמר: שבועה וכו'. וקסבר רב
 הונא דכהאי גוונא לא חילילא שבועה על
 שבועה, הא דאמר בשבועה שניה האמינא
 קרבן על שבועה ראשונה. שעבר ואכל תאנים.
 וחזו ואכל ענבים. ולא תאנים. והוא לחו ענבים.
 שאכל חצי שיעור על שבועה שניה, לפי שהוא
 נשבע בשבועה שניה על תאנים וענבים. ונכשיו
 שלא אכל אלא ענבים - לא ביטל אלא חצי
 שיעור. וחצי שיעור שבועה, ואין מביא קרבן על
 חצי שיעור. אלמא. טעמא מנייה שאכל אכל
 חצי שיעור - משום דהי פטור מקרבן, הא אי
 שבועה על תאנים וענבים. דאכל חלה שיעור
 ונשבע. חיוב קרבן. דיכולה חלה שבועה על
 ענבים. דהוי חיובו, אלא נשבע עלתין עניין -
 חיילא נמי אתאניא אע"פ שכבר נשבע מהן.
 וקשה לרב הונא. לא כפי ליה. לרב הונא הא
 דרבה, ל"כא למזומתא ליה מניה. והפ"ש קרבן,
 וקודם שהפרישו נשאל על נזירות ראשונה
 שסבר גדר. ואמרו ליה שבטעת גדר. ושלא
 לערוך ליה גדר אותם שלשים. עלתת לו. אותה.
 נזירות שכבר נזר בשניה. שעדיין חיוב, ומקריב
 הקרבן על נזירות השניה ביום השלשים נזירות
 ראשונה. או איכא יומא תיורא. דהריני נזיר
 למחר? דקאמר, אוו יום נזירות שניה אינו חל
 אלא לאחר שלשים, והיינו לאחר נזירות
 ראשונה. ואמאי עלתה לו שניה בראשונה והא
 נפטור מנזירות שניה קודם שיהא יום שלשים
 ואחריה הוא נזיר לחיות יום ביום שלשים ואחד.
 דהיינו עלתה אלא כיום וכו'.

לאקשוי "לפלוג וליתני בדידה". אלא הכי משקילן לרב הונא: היכי פסק טמא וזמא:
 יש גדר בתוך גדר, ודמשמע בכל ענין; היה ליה לפרש מלתיה, היכי דלא נישטי
 בה, ובהו יכלי ליתני מאי דמזיכר כתיב גוונא גדר משבועתא והא מילתא קשיא לרב
 זוטא. אמא לשמואל לא קשיא כלל, אדא לדידה בנזירות בכל ענין יש גדר בתוך גדר.

מאי אמרת - מי"מ ביקועם על כמר ביה קונם על
 כמר דה"א אין גדר בתוך גדר - הא כי יאתי גוונא
 ליכא למנטינא במאי דתנתא תנא, ומזירות קלני וכו'
 קומנתו. ואורכרו. מדרקטי מלתיה בניזירות ולא
 בקונם - אשמעינן דבקונמות אין גדר בתוך גדר.
 תנן יש גדר בתוך גדר וכו'. היכי דמי אלימא
 דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר ודרותה
 גבי שבועה אמר שבועה שלא אוכל תאנים חזו
 ואמר שבועה שלא אוכל ענבים אמאי לא חיללא
 שבועה על שבועה. יש שילמ דהאי דמזמנה לה
 מקשה לאומר שבועה "שלא אוכל תאנים" חזו
 "שמר" שבועה שלא אוכל ענבים, וכו' ונענינן
 מדמינא לה ל"שבועה שלא אוכל תאנים ובקונם
 - בה נחתינן וסלקינן: דמקשה אויל בתר דינא.
 ומתריץ בתר לישנא. והכי מקשי: ודאי כי אמרת
 בהריני נזיר היום הריני נזיר למחר" נזירות חלה
 על נזירות - היינו משום דכי אמר "הריני נזיר"
 היום: קל עלה קבלי שלשים יום הראשונים, וכו' אמר
 "הריני נזיר למחר" - קבל עליו שלשים ואחד,
 ולפי שאין נזירות פחותה משלשים יום צריך
 למנות שלשים אחרים, נמצא שאין נזר שני
 משתקם עם גדר ראשון כלל, אלא כל חד חזי קאי
 באפי נפשיה. וכתיב שכן. דרבותה גבי שבועה - נמי
 לא משכחת לה אלא באומר "שבועה שלא אוכל
 תאנים" חזו ואמר "שבועה שלא אוכל ענבים",
 וכי אתי גוונא אמר "שבועתה נמי חלה שבועה על
 שבועה אלא ודאי מדתנן בשבועתא דאין שבועה
 בתוך שבועה, ועל כרחיך בשבועתא שבועתא חלת
 על דבר אחד מתוקמה, דכותה בגוונא קתני יש
 גדר בתוך גדר. וקשיא לרב הונא ומאי מפרקינן, אמר
 לך רב הונא: ממתי דאמר "הריני נזיר היום הריני
 נזיר למחר". כלומר, לא תחיל בתר דינא, אלא
 זיל בתר לישנא - וכי אמר "הריני נזיר למחר" -
 ממחר ועד שלשים יום קאמר, והוה ליה כאילו
 אמר "הריני נזיר היום וזמתי ומחר" שאך באי כ"ט יום
 זיל בתר לישנא - וכי אמר "הריני נזיר למחר" -
 שאתון גם כיום אינן חלוקין כלל מדמת גדרו שני
 - מי"מ כתיב חנונו חיל נזריה, לענין שיהא יום
 שלשים א חקו שלשים יום על נזירות שניה, שודרי דהא כך גדר. נמצא שעל כ"ט ימים מנזירות ראשונה חלה נזירות שניה, לענין שיהא יום שלשים ואחד לנזירות.
 פחותה משלשים יום - צריך למנות עד לתשלום שלשים בשביל גדר שני. ודרבותה גבי שבועות. כי אמר "שבועה שלא אוכל תאנים" חזו ואמר "שלא אוכל תאנים וענבים" - לא חיללא
 שבועה בתיורא על תאנים כלל, ולית ליה לרב הונא שבועה אפילו בבולל. דעיון אין דעתי נוחה בהו. דממי כי היכי דבשבועה שניה אנה חלה על האנים מפני
 שכבר נשבע עליהם - כך נזירות שניה אינה חלה בבעריהם ותשעה יום ראשונים, מפני שכבר נזר בהם. לפיכך אינו אמר דבר אומינין: חזו ואמר "שבועה שלא אוכל תאנים וענבים" - הכי
 קאמר שבועה אוכל אותם כאותו. וכו' אתי גוונא נמי מתפשי האי לישנא ספ' "שבועת שתיים בתרא". ואמר רבה: דמנ דחילילא שבועה על ענבים חיללא נמי אתאנים, ותפיק מניה שא
 אכל תאנים וענבים בתקעם שבועה ראשונה. והתרו בו משום שניה - לוקי. ואמרינן דרב הונא לא סבירא ליה דרבה, דכי אתי גוונא סבירא ליה לרב הונא לא חיללא שבועה שניה
 כלל, דכיון דאתאנים לא חיללא - אין לה מקום כלל, שזאו על שניהם יחד נשבע ולא על ענבים בלבד. ונגזרין נמי, אילו היה דינון בשבועות - היה לנו למנו דכיון דרבתי יום לא חיללא
 נזירות שניה - ביום שלשים נמי לא חיללא. שודרי בשאמר "הריני נזיר למחר" - לשלשים יום כאחד נתבונן, ולא ליום שלשים בפני עצמו, הוה ליה כ"ט יום כתאנים, ויום שלשים ענבים.
אלא פשטא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר היום וחיותה דרב הונא. כלומר, חיליל שתי נזירות כי היא גוונא. דאי לא - מה עלתה לו שניה בראשונה דאי חלה שניה כלל
 ואם אגמר: ומאי קשיא דר דאילא לא נשאל על הראשונה לא חיללא שניה, וכדבר הונא, כי מתשיל עלה - משכחת רוחא חייליא. וכדאמר רבא לקמן, דאף על פי דאין שבועה חל על שבועה

1 ותיבתא דרב הונא. דמוקנטי' עלתה לו שניה בראשונה - ומכלל גזירות שניה נמי
2 חילא עליה. לא לעולם דאמר ובי' ומאי עלתה לו לבי מהחא ימא. למשלם אתו,
3 ושבו מקריב קרבנו, ומצנא נזיר אתו עום שדר עמ ימי גזירות של שלשים יום. אי נמי.
4 לחבי חיוב גזירות שניה, כגון שקבל עליו שתי גזירות בבת אחת, דאמר ר' עזרי על שתי
5 גזירות - לחבי חיוב שתיים, אי לא בשטאל.
6 אבל אי אמר "דריני נזיר היום דריני נזיר היום" -
7 אי נזירות חל על גזירות. והלא אין הוא שלם.
8 תאז נזירות חל על גזירות, ולא שאי נזירם נזיר
9 על נזר. ומאי שבועה מפורת. מפרש לקמן, אפי' -
10 אין שבועה חלה על שבועה. הא קרא בעי.
11 פשיטא, דאי, דהא איבת חז יומא יתירא אמ
12 נטאל על הראשונה. שבא לפני חכם ושאל על
13 שבועה ראשונה. והתיר. שניה חלה עליו. שאם
14 עובר דחיב משום שבועה שניה. מריא קנטי חיוב
15 אחת דאילו קנטי דחיב אחת - הנה משמע נמי
16 שחל עליו בבת אחת. וכן אי קנטי "אינא אלא
17 אחת - והנה משמע שבא שכיבן שבועה אחת
18 היא, ואי בערה לה - אויל ליה חובא. אלא
19 מרקנטי "ומאי חוביב" - ש"מ דחובא דהא מימא
20 אחת, דאי נטאל על הראשונה - שניה חלה
21 עליו. דהא דלא חילא כי לא מתחיל
22 ראשונה, משום דלית רוחא, דראשונה
23 שומרת, דחיב עליה. אבל כששטאל על
24 מרקנטי - חילא השניה. לישנא אחרימי
25 חיובא הוא לילבא. על השניה במקום הראשונה.
26 הא שבועה איכא. כלומר. שבע שבועה עלה לבי
27 מתחילא אקמישן לברבאי (אבל)
28 כששטאל על הראשונה חילא השניה.
29 מתי'
30 אחת; ורוחא הוא דלית לה, כי מיתיש' על חבירותה - תיילא. לישנא אחרימי; חוביבא הוא
31 דילבא, הא שבועה - איכא, למאי תלקחא - ד' בדרבא. דאמר רבא: נטאל על הראשונה -
32 עקתה ל' שניה תחתי. למאי מסייע ליה: מי שגדר שתי גזירות ומנה את הראשונה, והפריש
33 קרבן ונטאל עקיה - עקתה ל' שניה בראשונה. כגון שקיבל עליו שתי גזירות בבת אחת.
34 מתי'

1 ימי גזירות חיוב שתיים, ולמה הוא צריך שתעלה לו ועוד: דאמרין כן ותיבתא אחרימי: אילמא דאמר "דריני נזיר היום דריני נזיר למחר" הא קרא בעינא תפיסה. ומאי קריטאין אן חבי
2 נמי דקרא בעיא לחיובי שתיים כבולל, דהא כשבוטעת ס' אינו חיוב אלא אחתו אלא אי פירושא קנא עיקר. הלבך נקטין, דכי רבי ראיין שבועה חלה על שבועה לחיובי ב - כך אן
3 נזר חל על זה, ואם אמר "קונם עליו כבד" או "אינו חיוב אלא אחת. דכי תנא יש נזר בתוך נזר - דוקא למנות שתי גזירות הוא דאמרין, כדרכיבנא. מיהו, לזא מילתא
4 עירפי נדרים ממשכבותו, שהגדרים חלין על השבועות ואן השבועות חלות על הגדרים. כיצד? נשבע שיאכל כבד או ואח"כ אסור עליו כקונם - אסור לאכול, דאמרין לעיל: "קונם סוכה
5 שאני עשה" - לז"ב שאני נטל סוכה. ובודאי דכי חבי נזר חל על דבר מנוה - חיל נמי אשבעה, שמנוה שבתורה. ותיחן איסור גברא חן חיל לישורו איסור חפצא נזירם נזירם לבטל' בשב
6 ואל תעשה. ואפשר כי נשכח שהנזר חל על השבועה כבולל - כך הוא חל לקיפה, שהשבע שלא יאכל כבד וכו'. וזוהו ואסור עליו כקונם, ואילו - חיוב שתיים. וכן ברין אם לבטל חן חלין
7 לקים - לא כל שכן? ומודווא טעמא גופיה דכתיבנא, דכיון דשבועות ליתנהו אלא איסור גברא - כי אמר "קונם" מיתוסף ביה איסור חפצא. אבל אן השבועות חלות על הגדרים, לא לבטל
8 ולא לקיים. שאם אמר על גב עמנו כבד, וזוהו נשבע עליו שיאכלנו - פשיטא שאני רשאי לאכול, וכן נמי נשבע עליו שלא יאכלנו - אינו עובר אלא משום "לא יחל" וליכא למימר דכי חבי
9 דאיסור חפצא נזירם חיל איסור גברא דשבועות - דאיסור גברא דשבועות ליתנהו אלא איסור חפצא נזירם נזירם. משום שבועות שתיים נזירם ביה דאית ביה איסור חפצא - איסור גברא נמי אתי בה.
10 שדרי מניין כשנאמר עליו - קאי עליה חיל דל דבר, והאי "לאר" - איסור גברא הוא בכל אל תעשה שבתורה. הלכך אן מקום לשבועה שתחול על הגדרים. והכי איתא בירושלמי פ'
11 דמכילתין, בבבא אחת מניין שחוביב עליו שבועה - כנבלה הוא, ומאן ואילין במיחל שבועות על האיסורין, ואן שבועות חלות על האיסורין, אמר ר' יודי. והוא שחוביב נזר ואח"כ חוביב
12 שבועה, אבל אם חוביב שבועה ואח"כ נזר - הגדרים הלים על האיסורין. ליימא טסייע ליה מי שגדר ב גזירות וכו'. מאן דמסייע ליה לרבא מנא - על כדיון כרב הונא סבידא ליה, דאמר
13 דבאמר "דריני נזיר היום", חילי, וכרבא דאי כשטאל ס' ל', דאמר רפי' בבי האי גונא גזירות חלה על הגזירות - מאי קא טסייע ליה לרבא? דלמנא שאני
14 הבא דלמנא שגדר חלה על שתיין, ומשי' כששטאל על הראשונה עלתה לו שניה בראשונה. אבל כשבוטעת. כששבעה ששבע על חלה שבועה שניה - לעולם אמנא ק' תיבין דלא חילא
15 השתא אל חילא נמי כי מתחיל ראשונה. אלא דהא משום דס' ל' כרב הונא מסייע ליה. והק' דהא אי מתניתא באומר "דריני נזיר היום", דריני נזיר היום" מתוקמא, ואפי' שניה נזר דרשעה
16 שגדר אל חילא נזר שני, כי מתחיל גברא ראשון - חילי, וכרבא דאי באומר "דריני נזיר היום", דריני נזיר היום" חילי. ומשי' קנטי "עלתה לו שניה בראשונה", לפי שבועה שגדר חלה
17 שתיון - אי' חוביב קנטי עלתה לו שניה בראשונה? אי איכא ימא יתירא רודי. דרבא כגון שקבל עליו שתי גזירות בבת אחת עסקין, ומשי' כי נטאל על הראשונה עלתה לו שניה
18 בראשונה - לפי שבועה שגדר היו שתי גזירות ראיות לחול. אבל כשבוטעת - לעולם אימנא לך דכיון דרשעה לך חילא כי באפיקה מפיסה. כי מתחיל אראשונה נמי לא חילא.
19 ולענין

1 ולענין הלכה. ק"ל כר"בא. ונדו ארזאדיא סיעיתה – ששמעתה לא ארזאדיא. ומתני' הרבא
2 ושמעותה דייקי, דהתם פברק "שמעותה שרתי" בראא (נמיסות כ) נמי
3 מטייע לר"בא ומתני' ד"שמעותה של אילא בכר וכו', וכו'. כדאיתא התם. **מתני'** התם
4 נדרים להחמיז ופירושם להקל. כלומר, מי שנדר ויש לפרש לשונו להחמיז ולהקל, כל שאל
5 פירש א' מן למה נתנין – והולכין בתבואה
6 להחמיז. **ופירושן** להקל. אם פירש אהרם.
7 ואמר לכך נתבטלו – סומכין על דבריו אינן
8 שדאית מוקל. וכולה מתני' עד נדר בחרם מפרש
9 כיעד תתמן להחמיז, ומנדר בחרם ואילך מפרש
10 כיעד פירושן. **ביצה** דרי עליו בבשר
11 מלוח ויין נזף. כלומר, כיעד קרוי סתם נדרים:
12 האומר "בבשר מליחה ויין נזף", דשמעתה של שמים.
13 וקרי ליה שם מליחה – משום דתבי' "עד על כל
14 קרבנך תשרי מלוח. ומשמע נמי של עבודה וכו' –
15 – כ"ל דהו' סתם נדרים. דהא אם פירש של שמים
16 אסור, ואם פירש של עבודה ודה – מותר. ואם
17 סתם, דשמעתה הוי ומשמע הכי אסור, דרי
18 שסתם נדרים להחמיז. אם **במעשר** –
19 נדר אסור. דברב גזרוה הוא. כשהיה קורא
20 לעשרי עשירי, ואסור לכל עד שקיבוע מתדיר.
21 **סתם** תרומה ביהודה אסורה. לפי שבגזרה
22 מתוך שהיו קרובין לבחמיץ – תרומה הלשכה נמי
23 תרומה סתם אסור לה, ודהו' ליה סתם נדרים
24 להחמיז. שאין אילן גליל מכירין את תרומת
25 הלשכה. שמתוך שהיו דרוקין מירושלים אל הו'
26 ונגילין בתרומת הלשכה – אל קוד' לה תרומה
27 סתמא. אלא תרומת הלשכה קרוי לה. הלכך, כי
28 נדר בתרומה סתם – ליכא לספקי כלל בתרומה
29 הלשכה, ומשה שרי. **סתם** תרמים ביהודה
30 מותרין. שהבנים מכירין בניהם, והיגלים בורמי

מתני' סתם נדרים להחמיז, ופירושם להקל. פיצד?

1 **אמר** "הרי עָלַי כְּבֹשֶׁר מִלֵּיחַ" "כִּיּוֹן נִסְךְ", אִם בִּשְׁעַ
2 (שְׁלָמִים) נָדַר – אִסוּר, אִם בִּשְׁעַ עֲבוּדָה וְזָה נָדַר
3 – מוֹתֵר, וְאִם סֶהֱם – אִסוּר. "הָרִי עָלַי בְּחֵרִים", אִם
4 בְּחֵרִים שֶׁל שְׁמַיִם – אִסוּר, וְאִם בְּחֵרִים שֶׁל כְּהֵנִים
5 – מוֹתֵר, וְאִם סֶהֱם – אִסוּר. "הָרִי עָלַי כְּמַעֲשֵׂר",
6 אִם כְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה נָדַר – אִסוּר, וְאִם שֶׁל גֶּזֶרֶן –
7 מוֹתֵר, וְאִם סֶהֱם – אִסוּר. "הָרִי עָלַי בְּתַרְמוּמָה", אִם
8 בְּתַרְמוּמַת הַלְּשָׁכָה נָדַר – אִסוּר, וְאִם שֶׁל גֶּזֶרֶן – מוֹתֵר,
9 וְאִם סֶהֱם – אִסוּר, דְּבָרֵי ר' מֵאִיר. ר' יְהוּדָה אָמַר:
10 אִם סֶהֱם תַּרְמוּמָה, בִּיהוּדָה – אִסוּרָה, בְּגִלְיָה – מוֹתֵר. שְׁאִין
11 אֲנִישׁ יִגְזַל מִכִּירִין אֶת תַּרְמוּמַת הַלְּשָׁכָה. אִתְּם חֲתוּמִים,
12 בִּיהוּדָה – מוֹתֵר, בְּגִלְיָה – אִסוּרִין. שְׁאִין אֲנִישׁ יִגְזַל
13 מִכִּירִין אֶת חֲתוּמֵי הַכְּהֵנִים. גְּמ' וְהַתְּנָן: סָפֵק מִיּוֹחַת
14 לְהַקְלָא! אָמַר ר' יוֹזָא: לָא קָשְׁיָא, הָא – ר' אֶלְעָזָר,
15 הָא – רַבְּנָן. דְּתַנְיָא: תַּקְדִּישׁ חֵיתוֹ וְהִתְמַתּוּ – תַּקְדִּישׁ
16 אֶת הַכּוֹף, ר' אֶלְעָזָר אָמַר: לָא תַּקְדִּישׁ אֶת הַכּוֹף.
17 מֵאֵן דְּאָמַר מֵמוֹנֵי מַעֲשֵׂי לְסַפְקָא – גּוֹפֵיהּ נִמְנֵי מַעֲשֵׂי,
18 וּמֵאֵן דְּאָמַר מֵמוֹנֵי לָא מַעֲשֵׂי לְסַפְקָא – גּוֹפֵיהּ (נְמוֹ)
19 כֹּה

1 **מתני'** סתם נדרים. דאנו יודע באיזה ענין נדר. להחמיז. דאולינן להחמיז, ואמרין: על
2 כל דבר תגזור נדר. ופירושן, אבל אי מפרש ואמר דברבד אסור נדר. להקל. ודכי הוא
3 בקראמור. ביצה האומר כבר וז עליו בבשר מליחה אסור. אבל בשל שמים נדר. כי שילעין ליה
4 אמר. על של שלמים נדרתי. על שם בשר שלמים שצריךין ליה. דכתיב זכל קרבן
5 מנתוקן במלוח המלוח (ויקרא כ). ועל יין
6 המתוקן על גבי המזבח שלמים. אסור. שריר
7 נדר ברבד תגזרה. ואם על שם יין נסך של
8 עבודה וזה ובכשר מלוח מעודה וזה – מותר.
9 שריר נדר ברבד האסור. ואם סתם. דאמר אין
10 ידוע ליה לא על של שמים או על שם תומאה
11 נדרתי. אסור. דאמרין: לא נתחכן או אלא דבר
12 תגזר, והיינו סתם להחמיז. ופירושן להקל –
13 דאם פי' האמר. ליש עבודה וזה נדרנא – מותר.
14 ליה: סתם נדרים – דאמר "כבר וז עליו בבשר
15 מלוח וכין נסך", דלא תוכיז אל של שמים
16 ולא שלם עבודה וזה – להחמיז. ופירושן –
17 דאם מפרש בשעה שנודר ואמר "בבשר מליח
18 של שלמים" – משלמים דאי קאמר, שצריךבת
19 מלח יהוי משאר קרבנות. שריר באכלין לשני
20 ימים ולילה אתרו. וכין נסך שעל המזבח –
21 והיינו ברבד תגזרה. ואם כין נסך של עבודה
22 וזה ובכשר מליח של עבודה וזה – להקל. אם
23 בחרם של שמים נדר. כין שחתיפס במה
24 שדוקדשו לגבוה, לקדש בנק חבית – הלכך
25 אסור. דלא ניתן לפרוח. דכתיב (ויקרא כ) "כל
26 חרם קדש קדשים הוא". חרם של כהנים.
27 שחתיפס בחרם של חרמי כהנים. דכתיב "כל
28 חרם בשרא לח' יהיה" (מנחות ח). דהאי יהוי
29 מנחן כהנים והוי מותר בחולין לכל דבריון
30 לאדר שבא ליה כיון. ודין חרמים מפרש במסכת
31 תגזרה (דף ע"ב). אם כהנים של כהנים. שמתור בתנאה לאחר שבא ליה כהנים. כמעשה
32 בתפס. היינו דבר תגזרה, שאנו אסור עד שיקרא עליו שם מעשה. [ואם על נזיר], מעשה
33 דין, דבר האסור, שמעשה ותרומה בשבילין אסור. תרומת הלשכה. והיינו דבר תגזרה
34 מעיקרא. ומפריש ליה להשלים. שאין אנשי גליל מכירין בתרומת הלשכה. ולפי שהיון
35 דרוקוס מירושלים. שאין אנשי גליל מכירין חרמי כהנים. שלא היו כהנים בניהם,
36 וכשמחרימין – אין מחרמין אלא שלמים. גמ' והתנן ספק נזירות להקל. דאמרין
37 במסכת נזיר (דף כ"ב): ארזינו נזיר אם זהו פלוני שבא נזיר נזיר. והלך לו אותו, שאין זדעת
38 אם נזיר אם לא – אינו נזיר. וזירות היינו בגדרים. והכי קתני: סתם נדרים להחמיז
39 המקדשים חיותו והמתם. שהקדש כל חיות והמתם שיש לו. והיא וזה לו בו צינורן
40 הקדש נמי, דבר בכלל זהה ובהמה. רבי אלעזר אומר לא הקדש את הכול. ולא מותר
41 אינשי ממוניה לספקיא. דבר דספק הוא אי מין בתומא אי מין חיה – מאותה סתיקא אל
42 עייליה להקדש בכל חיה ובהמה. וכי היכי דסבירא ליה ולא מעייל ממוניה לספקיא
43 כל

1 תרמים, וקרי ליה נמי חרמי כהנים גבוה. ומשה מותרין, דדן סיפא ר' אלעזר ברבי צדוק
2 דא, כדאיתא בגמרא. וסל רסתם נדרים להקל, ופליגי ארישא. ובגולל אמרוך. והיינו דהדר
3 קתני שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים – דשמעתה טעמא דאין מכירין, דא מכירין
4 אלו ואלו מותרין. **שאין** אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים. שמתוך של היו כל כך
5 כהנים בניהם, לחרמי כהנים אל קרו לזו חרם סתם. הלכך, כי נזירי בחרם – ליכא לספקי
6 במיד, דהוי חרם גבוה קאשרי. **נדר** בחרם ואמר לא נדרתי אלא בתרומה של ים. השתא
7 מפרש באולי כיעד פירושן להקל. דהוי דעת לזה בתינו גזרינן דנפש ואולי, ולא נקט לזה
8 בתינו גזרינן דירשא, וליחני: נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בחרם של כהנים – רבואת
9 ארבעתינן, שאנשי שדוא מפרש נדר ברבד וז, שאינו כל כך במשמעות לשוננו, בתרומה של
10 ים, והוי ארזינו דתני – אפי' הוי חרמי הכהנים. **בחרמו** של ים. רשת שבוין בר דנין מן הים
11 קרויה חרמי. **הרי** עבמי קרבן. כלומר, היה חרם על החרם ודבשל ואמר לו: הרי עבמי קרבן. אינשי
12 שרואת שאסור עליו נופו כקרבן, כי אמר דלא נדר אלא בעצם שחייתו לחיות נדרו בו,
13 כלומר, שיש לו עצם אחד ביות ביות שהצניעו לזהו לחיות נדרו בו – מהמתין. **ועל** מלך אין
14 נשאלין עליהן ואם נשאלו וכו'. מפרש בגמרא דהדין: אין נשאלין עליהן בתלמידי חכמים, דכי
15 נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בתרומה של ים – מהמתין, ולא ערוך שאלה. ואם נשאלו – כלומר א' הוי אינשי דלא מהמתין, וכן שדוא עם הארץ ולפיקי צריך שאלה – ענשין אותן אם
16 נדרו חרמי דברב קודם שבאו לישאל. ענשין אותן – שאין מתירין להן עד שינחמו אסור כימים שנתנו בתן ויתור, כדאיתא בגמ'. ו**ומהמירין** עליהן. שאין מותרין לזן בחרמה – אמתין אותן
17 אותו עד שיצטנאו מתח לנדרין. **פותרתין** לו פתח מנמוסם אחר. בתרתי פלגי: דהיא – דאין ענשין אותן אם עכור על נרוך, ודעי – שפותחין לזת בורשת. והקי ליה מוקם אותה. וקי ליה מוקם דלא
18 דהיא מגופו של נדר הפתח. **ומלמדו** אותן שינחמו אסור. אפי' בגדרים הללו. דווקא בתינו דרספא. דשמעתה דאיהו חרמי להחמיז טפי מלהקל. אמרין דצריך שאלה, למר כדאית ליה
19 ולמד כדאית ליה. אלא בתוך דירשא, ונדר בבשר מליח, אי פירש ואמר דבשל כהנים נדר – אפי' כעם הארץ אינו צריך שאלה. גמ'
20 ספק נזירות להקל. משנה היא ובמסכת נדרים (דף ע"ב): וזירות על ידי נדר הוא, וקשין אחרדי. **המקדשים** חיותו ובהמתו. חיותו או בהמתו. **לא** מקדש את חיה. ודין ספק פיה
21 ספק בהמה. ואי מקדש את בהמתו – אמרין: דלמא כיו חיה, והוי קאשרי חיותו – אמרין: דלמא ביהמה הוא. **גופיה** נמי. סבירא ליה דמעיל לספקיא. ולכך מתיקין וסתם נדרים להחמיז
22 רבנן.

[דף ה' ע"ב] ומנה לראות ונישאת. שמואל אמר: לילה יום עונה. ומקצת עונה ככולה.

הפסיקה ואחר כך ראת - טמיהא. שינת מראה דמיה - טמיהא.

אמר רבי ועירא: בשלא שינת מקמת התשמיש, אבל אם שינת מקמת התשמיש - טהורה.

אמר רבי יוסי: ומתניתא אמרה בן, ובתולה שדמיה טהורין. הדיא אמרה: שינת מקמת התשמיש - טהורה. ואם אמר את: שינת מקמת התשמיש תהא טמיהא, ותשמיש בעד, שמה תשנה מקמת התשמיש ותהא טמיהא!

פעמים היא צריכה להיות בודקת. אמר רבי יוסי בי רבי בון: כנגד שני פעמים שהיום משתנה על הבריות.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה: כל מקום שאמרו חכמים בעלה חייב בקרבן - כנגדה בטהרות טמאות.

בר פדייה אמר: כל מקום שאמרו חכמים: בעלה חייב בקרבן - כנגדה בטהרות טהורות. בעלה פטור מן הקרבן - כנגדה בטהרות. בעלה ספק בקרבן - כנגדה בטהרות תלויות.

רבי שמואל בר רב יצחק בעי: אילו זמן יולד שהיו מהלכין במריקליו, ולא דבר ברי שהזקן משמש תחילה, הא אם ילד אתי וממעי ביה.

רבי אבון בשם רבי יודן: אני אומר: שם היה, ביאה היא שהיא סותמת. ברם הכא, אילו היה שם, מי מעכבו שלא לצאת!

מתניתא פליגא על רבי הושעיה! פירשה וראת - היא טמיהא וכולן טהורות.

[דף ו' ע"א]

מתניתא פליגא על בר פדייה! רבי יודה אומר: אף בשעת עברתן מלוכל בתרומה. לידא מילה? לא שאם תראה תהא מטמאה למפרע!

אמר רבי עזרא קומי רבי מנא: תיפתר באשה שאין לה ווסת. אמר ליה: בן אמר רבי יוסי ברבי: כל מה דאנן קיימין הכא, באשה שיש לה ווסת אנן קיימין.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: סלקת מתניתא, עד כאן - באשה שיש לה ווסת, מיבן ואילך - באשה שאין לה ווסת. ואפילו תימר לא סלקת מתניתא, אלא כל מה דאנן קיימין הכא, באשה שיש לה ווסת אנן קיימין. ומה עביד לה בר פדייה? תלוקין על רבי יודה.

הדרן עלה פרק שמאי אומר

פרק שני

הלכה א' מתני' כל היד הפורקה לבדוק בגשים - משובחת. ובאנשים - תיקצין.

התרשת והשומטה והסוממה וכל מי שנמרפה דעתה, אם יש להן פיקחות – מתקינות אותן ואוכלת בתרומה.

דרך בנות ישראל משמשות בעדים, אחד לו ואחד לה, והצנועות מתקינות להן שלישית, אחד להתקין את הבית.

גמרא ביני מתניתאי: כל המרפה ליתן ידו על עינו – מרפה להוציא דמעה.

רבי טרפון אומר: תיקצין על טיבורו. אמרו לו: והרי פריסו נבקעת! אמר להן: לךך אני אמרתי, שפאותו של זה יפין לו מחייו.

חברייא אמרין: רבי טרפון מקללו קללה שהיא נזענת בגופו. אמר רבי יוסי: לא בא אלא לפרש שאסור למשמש מן הטיבור ולמפון.

הדא דת מר לענין שכבת זרע, אבל לענין זיבה – כל המרפה לכדוק מחבירו, משופח מחבירו.

צנועות היו בודקות על כל חבית וחבית, ועל כל בפר וכפר. מעשה בטביתה שפקתו של רבן גמליאל שהיה מכתפת יינות לנסכין, והיתה בודקת על כל חבית וחבית. אמרה לו, רבי, ראיתי פתם, ונודעו רבן גמליאל. אמרה לו: בודקת הייתי על כל חבית וחבית, ולא נטמיתי אלא על חבית זו בלבד!

אמרו ב' רבי ינאי: אין בן סומא, וקמת. אמרו ב' רבי חנינה: אין בן סומא, וקמת. רבי אילא, רבי יוסי בר חנינה בשם רבי ינאי: אין בן סומא.

[דף ו' ע"ב] אמר רבי ינאי: אף הראשונה נקראת צנועה.

תנינן: צריכות בודקות, ואת אמר הכין? אמר רבי אילא: להודיעה, שכל מי שהוא מקיים דברי חכמים – נקרא צנוע.

רבי ירמיה בשם רב: בדקה ביד שאינה בודקה, או שהטיח גופה לבית תורפה – חזקת הגוף כבדוק הוא.

אמר רבי זעירא: מתניתא אמרה בן: נמצא על שלו – טמאין וחייבין בקרבן, לא שכל הגוף בחזקת בדוק! אמר רבי חנינה: תיפתר, שבדק. ואיכפד רבי זעירא, אמר: ודרבו לבן?

רבי זעירא בשם רב ירמיה: עד כגרים – היא תולה, יותר מיפן – צריכה מתלא. אמרין: חזר ביה רב ירמיה. אמרין: פד שמע מליהון דרבנן, חזר ביה.

רבי משבח לרבי חמא אבוי דרבי הושעיה קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי.

רבי חמא אבוי דרבי הושעיה בעא קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי: בדקה ביד שאינה בודקה, או שהטיח גופה לבית תורפה? אמר ליה: בדברי מי את שואליני? בדברי הרב, בדברי התלמיד? אמר ליה: אבא אמר: פתם, ורבי אומר: ראיתה. אמר ליה: דין הוא דאת משבח ביה? אמר רבי זעירא: הני לבר נש מישמוע טעמיה דרביה.

בְּדָקָה וְהַזְנִיחָתוֹ בְּקַפְצָה שֶׁל זְכוּכִית, רַבִּי חֵייה אֹמֵר: כְּתָם. וְרַבִּי אֹמֵר: רְאִייה.

הַתֵּיב רַבִּי חֵייה לְרַבִּי, וְאֵת אֵין אֵת נֹתֵן לָהּ מִיִּתְלָא? אָמַר רַבִּי בּוּן בַּר חֵייה: מַעֲמָא דְרַבִּי, דֶּרֶךְ קַפְצִיּוֹת – בְּדוּקוֹת מִן הַשְּׂרָצִין, וְאֵינֶן בְּדוּקוֹת מִן הַמַּאֲכֹלֹת. עַד בְּגָרִים – הִיא תּוֹלָה, יוֹתֵר מִיָּבֵן – בְּפֹה יֵשׁ לְתַלוּת לָהּ?

הַלְכָה ב' מַתְנִי' נִמְצָא עַל שְׁלוֹ – טְמֵאִין, וְחֵיבִין בְּקַרְבָּן. נִמְצָא עַל שְׁלָה אוֹתִיאֹם – טְמֵאִין, וְחֵיבִין בְּקַרְבָּן. נִמְצָא עַל שְׁלָה לְאַחַר זְמַן – טְמֵאִין מִסְפֵּק, וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן. **גְּמָרָא** וְתַנִּי עֵלָה: בֵּין הַיּוֹתִיאֹם בֵּין שְׁלָה הַיּוֹתִיאֹם, נִמְצָא עַל שְׁלוֹ.

הַיּוֹתִיאֹם טְמֵאִין. הַיּוֹתִיאֹם – לְקִינֹת אָמְרוּ, וְאֵין הַיּוֹתִיאֹם לְבִדְקָה. רַב הוֹנָא אָמַר: כְּדֵי שְׁתַּקַּנְתָּ פִי חַכִּית מִבַּחֲוִין, אֲבָל לֹא מִדָּ שֶׁבַחְדָּרִין וְלֹא מִדָּ שֶׁבַסְדָּקִין.

בְּעוֹן קוּמֵי רַב נַחֲמָן בַּר יַעֲקֹב: מַהוּ שְׁתַּהֲא צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּתוֹךְ כְּדֵי הַיּוֹתִיאֹם? אָמַר רַבִּי בָּא: אִם אֹמֵר אֵת: שְׁתַּהֲא צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּתוֹךְ כְּדֵי הַיּוֹתִיאֹם – כְּמֵל הַיּוֹתִיאֹם.

[דף ז' ע"א]

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוּן: אִם אֹמֵר אֵת: שְׁתַּהֲא צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּתוֹךְ כְּדֵי הַיּוֹתִיאֹם, וְלֹא בְּקִידָה הִיא לְמַעַט מַעַת לְעַתָּה? וְתַנִּינֵן: הַפְּקִידָה הִיא מִמַּעַט מַעַת לְעַתָּה! אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוּן: מִשְׁלַל לְשֹׁמֵשׁ וְעַד שְׁחֵיו עוֹמְדִין אַחַר הַשְּׂקוּף, יֵצֵא הַשֹּׁמֵשׁ וְנִכְנַס הָעֵד – זֶה הַיּוֹתִיאֹם.

וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן. וּפְטוּרִין מִן הַחַטָּאת, וְחֵיבִין בְּאִשָּׁם תְּלוּי.

הַלְכָה ג' מַתְנִי' אִי זְהוּ לְאַחַר זְמַן? כְּדֵי שְׁתַּרְדּ מִן הַמִּיטָה וְתַדִּיחַ אֵת פְּנֵיהָ וְאַחַר כֵּךְ מְטַמָּא מַעַת לְעַתָּה, וְאֵינָה מְטַמָּא אֵת בּוֹעֵלָה. רַבִּי עֲקִיבָה אֹמֵר: אַף מְטַמָּא אֵת בּוֹעֵלָה. וּמוֹדִין הַכְּמִים לְרַבִּי עֲקִיבָה בְּרוּאָה כְּתָם – שְׁהִיא מְטַמָּא אֵת בּוֹעֵלָה

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוּן: אֵין זֶה אַחַר זְמַן, אֲלָא אַחַר אַחַר זְמַן! וְאִי זְהוּ לְאַחַר זְמַן? כְּדֵי שְׁתַּפְּשׁוּט אֵת יְדָה וְתִטּוֹל אֵת הָעֵד מִתַּחַת הַכַּר. אֲבָל אַחַר אַחַר זְמַן – בְּעֵלָה טְהוּר.

רַבִּי לְעוֹר בְּשֵׁם רַב: דְּכַרִּי חֲכָמִים שְׁחֵן בְּשִׁיטַת רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: חֲכָמִים מְפֹשֵׁ.

מֵאִי כְּדוֹן? חֲכָרִיִּיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: נִילֵף הֵדָא דְרַבָּנָן מִן דְּרַבִּי עֲקִיבָה, כְּמָה דְרַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: מְטַמָּא אֵת בּוֹעֵלָה וְאֵינָה מְקוֹלְקֶלֶת לְמִינֵינָה, כֵּן רַבָּנָן אֲמָרִין מְטַמָּא אֵת בּוֹעֵלָה וְאֵינָה מְקוֹלְקֶלֶת לְמִינֵינָה.

הַלְכָה ד' מַתְנִי' כָּל הַנְּשִׂים בְּחֻזְקַת טְהָרָה לְכַעֲלִיחוּ. הַכָּאִין מִן הַדֶּרֶךְ – נְשִׂיחוּ לָהֶן בְּחֻזְקַת טְהָרָה. בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: צְרִיכָה שְׁנֵי עֵדִים עַל כָּל תְּשֻׁמִּישׁ, אוֹ תְשֻׁמִּישׁ לְאוּר הַגֵּר. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: הֵייה בְּשְׁנֵי עֵדִים כָּל הַלֵּילָה.

גְּמָרָא אָבָא בַר יִרְמְיָה, כְּהֵנָּה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: כָּל אִשָּׁה שְׂאִין לָהּ וּוסַת – אֲסוּרָה לְבִיתָה עַד שְׁעָה שְׁתַּכְדוּק. וְהַתְנִינֵן: כָּל הַנְּשִׂים בְּחֻזְקַת טְהָרָה לְכַעֲלִיחוּ! פְּתַר לָהּ: כְּכָאִין מִן הַדֶּרֶךְ.

והתנינן: תבאין מן הדרך - נשיהם להם בהזקת טהרה! אמר רבי בזן בר תייה: תיפתר, שבא ומצאה עירה, והתני: בין שמצאה עירה, בין שמצאה ושינה! אמר רבי בא: תיפתר, שהניחה [דף ז' ע"ב] בהזקת טהרה.

כמה עונה נותנין לה? רבי שמעון בן לקיש אמר: נותנין לה עונה בינונית שלשים יום.

אמר רבי יוחנן: שונה אני אפילו לאחר שלש שנים - מותר. ובלבד באשה שיש לה וסת.

אמר רבי אבהו: והוא ששקתה אחר ווסתה שבעת ימים. והוה לומר שמא לא טבלה! אמר רבי תנינה: זאת אומרת: שאסור לאשה לשהות בטומאתה.

שמואל בר אבא בעי: אפילו דבר בריא שילדה? אמר רבי יוסי: כך אנו אומרים אפילו נטמאת? אלא כיון שילדה - במלה הזקתה, אף הכא, כיון שטימאת - במלה הזקתה.

בית שמאי אומרים: צריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש, או תשמש לאור הנר. ולא כן תני: המשמש מיטתו לאור הנר - הרי זה מוגנה! כיני מתניתא: תשמש ותבדוק לאור הנר.

רבי זעירא, רב תייה בר אשי בשם רב: שימשה בעד - אסורה לביתה. אמר רבי זעירא: בשעה שהזכיחה קיים - מותרת, ובשעה שאין הזכיחה קיים - לא כל שבין!

אמר רבי יוסי: תמן את יכול לעמוד עליו.

הלכה ה' מתני' משל משלו חכמים באשה, החדר והפרוזדור והעלייה. דם החדר - טמא. נמצא בפרוזדור - ספיקו טמא שהזקתו מן המקור.

גמרא כיני מתניתא: דם החדר - טמא, ודם עלייה - טהור. רב יהודה בשם שמואל: החדר לפנים מן הפרוזדור, והעלייה נתונה על גבי החדר עד חצי פרוזדור, ופיתחה של עלייה פתוח לפרוזדור.

רב נחמן בר רב יצחק שאל לרב הונא, מתניתא בשנמצא מפתח עלייה ולפנים? אמר ליה: אם בשנמצא מפתח עלייה ולפנים - בודאי היא! אלא כן אנו קיימין: בשנמצא מפתח עלייה ולחוץ.

מיליהון דרבנן פליגין! דמר רבי יוחנן: שלשה הן שהן ספק ועשו אותן בודאי, ואילו הן: המפלת יד חתוכה ורגל חתוכה, ושלייא, ודם הנמצא בפרוזדור.

מה אנו קיימין? אם בשנמצא מפתח עלייה ולפנים - בודאי היא! אלא כן אנו קיימין: בשנמצא מפתח עלייה ולחוץ.

רבי אבא בריה דרבי פפי בעא קומי רבי יוסי: תנינן כמה ספיקות, ואת אמר הכין? אמר ליה: מה דמר רבי יוחנן - באשה.

[דף ח' ע"א]

הַלְכָה ו' מַתְנִי' הַמּוֹשֶׁה דְּמִים טְמֵאִים בְּאִשָּׁה. הָאָדוּם, וְהַשְּׁחוֹר, וְכַקְרָן כַּרְפּוּם, כְּמִימֵי אֲדָמָה, וְכַמּוֹג. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אַף כְּמִימֵי תַלְתָן, וְכְמִימֵי בֶשֶׁר צְלִי. וְבֵית הַלֵּל מְטַהְרִין.

הַיּוֹרֵק – עֲקֵבֵיָא בְּזוּ מִתְּלָלָל מְטַהֵר, וְחַכְמִים מְטַמְּאִין. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם אֵינּוּ מְטַמְּא מִשׁוּם כֶּתֶם, מְטַמְּא מִשׁוּם מִשְׁקָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא כֵד וְלֹא כֵד.

גְּמָרָא רַב וְרַבִּי יוֹחָנָן תְּרִיהוֹן אָמְרִין: אַרְבָּעָה דְּמִים הֵן, אָדוּם הוּא, שְׁחוֹר לֹקָה וְנִעְשָׂה שְׁחוֹר. שְׁמוּאֵל אָמַר: שְׁחוֹר בָּא מִבּוֹלָן.

מַנְיִן לְחַמְשָׁה דְּמִים טְמֵאִין מִזוּ הַתּוֹרָה? אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: (ויקרא ט) וְהִיא גִלְתָּה אֶת מְקוֹר דְּמִיָּה, וְטַהַרְהָ מִמְּקוֹר דְּמִיָּה, דָּם יִהְיֶה זָבַח בְּבִשְׂרָהּ. וְהָא וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זֹבַח דְּמָה מִינְהוֹן הִיא! אֲלָא שְׂבָא עֲלֶיהָ בִימֵי זִיכָרָהּ וְעָשָׂה אוֹתָהּ זִיכָרָהּ.

וּמַנְיִן שְׁשִׁי דְּמִים טְמֵאִין וְיֵשׁ דְּמִים טְהוֹרִין? רַבִּי חֵמָא בַר יוֹסֵף בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: כְּתִיב (דברים יז): כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט. בֵּין דָּם וְדָם אֵין כְּתִיב כָּאן, אֲלָא בֵּין דָּם לְדָם. מִיכָּן: שְׁשִׁי דְּמִים טְמֵאִין וְיֵשׁ דְּמִים טְהוֹרִין.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אַף כְּמִימֵי תַלְתָן וְכְמִימֵי בֶשֶׁר צְלִי. הָרִי שְׂבָעָה! דּוּמִין הֵן לְמִימֵי אֲדָמָה.

רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַב, חֲבַרְיָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא טִימָא רַבִּי מֵאִיר אֲלָא שְׁנַנְע בּוֹ עֲקִיבָה. וְיִטְמָא כְּמִימֵי תַלְתָן וְכְמִימֵי בֶשֶׁר צְלִי שְׁנַנְעוּ בְּהוֹן בֵּית שְׁמַאי! אוֹמְרִים הֵן: דּוּמִים לְמִימֵי אֲדָמָה, דָּם טְהוֹר – מְכַשִּׁיר, דָּם טְמֵא – אֵינּוּ מְכַשִּׁיר.

הַלְכָה ו' מַתְנִי' אֵי זְהוּ הָאָדוּם? כְּדָם הַמֶּפֶה. שְׁחוֹר? כְּתָרַת. דִּיהָ מִיכָן – טְהוֹר. כְּקָרָן כַּרְפּוּם? כְּכַרְוֵר שְׁשִׁי בּוֹ. וְכְמִימֵי אֲדָמָה? מְכַקְעַת בֵּית כָּרֶם, מִיִּצְחָף עֲלֵיו מוֹם. וְכַמּוֹג? שְׁנֵי חֲלָקֵי מוֹם וְאַחַד יוֹן, מִן הַיּוֹן הַשְּׂרוּזִי.

גְּמָרָא רַבִּי יַעֲקֹב בַר אֲחָא, רַבִּי עֲזֵרָא דְקִיסְרִין בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינְיָה, רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסְיָא: כְּדָם הַמֶּפֶה שְׂלֵקְתָּ וְשָׁנַת.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַר כּוֹסִי קוּמֵי רַבִּי יוֹסֵי:

[דף ח' ע"ב] וּמַתְנִיתָא אָמְרָה בְּן: אָדוּם כְּדָם הַמֶּפֶה.

רַבִּי יִצְחָק בַר נַחְמָן, וְרַבִּי אַבְדּוּקָמָא דְמִן חִיפָא הוּוֹן יְתַבִּין. אֲתָא חַד בַּר נָשׁ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן לְרַבִּי אַבְדּוּקָמָא, קְרוּב הוּא זֶה לְבוֹא לְדָם נְדָה. מַה, וּפְלִיג? שְׂאִילוּ יִשְׁנָה, הוּוֹה כְּדָם הַנִּידָה.

וְהַשְּׁחוֹר כְּתָרַת. בַּיִצָד הוּא עוֹשָׂה? רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: נוֹטֵל אֶת הַתָּרַת וְנוֹתֵן עַל גְּבִי עוֹר לְכֵן. רַבִּי יוֹסֵי כִּי רַבִּי בּוֹן אָמַר: עַל גְּבִי עוֹר צְבוּעַ.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבְּנָן: שְׁחוֹר כְּעוֹרֵב, שְׁחוֹר כְּעֵגֶב, שְׁחוֹר כְּזָפַת – טְהוֹר. חֲבַרְיָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁחוֹר כְּדִין – טְהוֹר. רַבִּי אֲמִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּפִלְיוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַכָּא מְפָדִינַת הַיָּם – טְמֵא.

רבי זעירא בעיא קומי רבי אמי: כל הלין מיליאי לעבודתה? אמר ליה: אין.

רבי שמעון בן לקיש אמר: בולחון, דיהא מיבן – טהור, עמוק מיבן – טמא. רבי יוחנן אמר: בולחון, דיהא מיבן – טהור, עמוק מיבן – טהור, חוץ משחור.

מתניתא מסייעה לרבי יוחנן? דתנינן: והשחור כהרת – טמא. דיהא מיבן – טהור. הא עמוק מיבן – טמא. לא אמרין אלא שחור, הא בולחון, אפילו עמוקין מיבן – טהורין.

קרתיה דרב יהודה – כרבי שמעון בן לקיש, ורב יהודה – כרבי יוחנן.

תני בר קפרא: ומסייע לרבי שמעון בן לקיש ולא עבדין עובדא דכוותיה.

דרבי חנינה מוזג לבר קפרא, אמר ליה: בנה מזה? אמר ליה: טמא. אדהיתיה. אמר ליה: טהור! אמר ליה: יהא שלמא לנברא דטעה בפומיה ולא טעה בעייניו.

הוון בעיי מימר: מאן דמר טהור – במצחצח ובשאינו מצחצח, ומאן דאמר טמא – בשאינו מצחצח [במצחצח].

נישמעינה מן תדא: מעשה באשה אחת משל בית רבי שהיתה רואה דמים שחורין. אתא עובדא קומי רבי יעקב בר זבדי, וקומי רבי יצחק בר טבליי, וביקשו לטמותה. אמר לון רבי חלבו: בן אמר רב הנה בשם רב: שחור מקדיר – טהור. מצחצח – טמא. לא אמר אלא שחור, הא בולחון, אפילו מצחצחין – טהורין.

ובקרו כרבובם כבורר שבו. בלח ולא ביבש, בעליון ולא בתחתון. ברואה את הצל ולא ברואה את החמה.

רבי אבהו אייתי קומי רבי לעזר, באילין קווקותהון. אמר ליה: כבר דהוא מראוי.

רבי יעקב בר זבדי אייתי קומי רבי אבהו דם שעיר באדום, ודם דגים בשחור. אמר ליה: כבר דהוא מראוי.

ובמימי אדמה מבקעת בית כרם מיצף מים. רבי חנינה ורבי יוחנן תריהון אמרין: מיצף מים על גבי מטלית.

ובמזג. אבא בר חנה בשם רבי יוחנן: כוס מוזג נראה מבהוין. הוון בעיי מימר: כגון אילין כפייה מיכרייאה. אמר רבי אבובדמא דציפרין קומי רבי מנא: כגון תדא פיליתא שאינו עושה צל לכתלית.

שמואל אמר: כל מי שאינו יודע לראות דמים טהורין – לא יראה דמים טמאין. רב אמר: עד שיהא כקי בהן ובשמותיהן.

מילתיה דרבי יוחנן אמרה בן. כל דמים טהורין אני יודע, וכל דמים טמאים אני יודע. אם טהור שבאדום הוא, הוא טמא שבמימי אדמה. מאן דלא ידע הא, לא ידע חמי.

וְעוֹד מִן הַדָּא, דְתַנִּי: וַיִּצְלָלוּ וְלֹא יַעֲכְרוּ. רַבִּי חֲנִינְיָה עֵכֶר. אֲמַרְוּן קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי חֲנִינְיָה עֵכֶר, וְאֵת לֹא עֵכֶר. אֲמַר לֹז: רַבִּי חֲנִינְיָה שְׁתֵּי עוֹתִיק, רַבִּי יוֹחָנָן לֹא שְׁתֵּי עוֹתִיק. רַבִּי חֲנִינְיָה שְׁתֵּי עוֹתִיק דְעוֹתִיק.

אֲמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: מִן בְּגִין דְרַבִּי חֲנִינְיָה עֵינֵיה שְׂבִיעָה בְּעוֹבְדֵי יָא, אֲפִילוּ עֵכוּר לֹא פִסְלִיה. רַבִּי שְׁמִי בְּשֵׁם רַבִּי אֲחָא: רַבִּי חֲנִינְיָה

[דף ט' ע"א]

מִשְׁעַר בְּגוּשׁ שֶׁל אֲדָמָה.

רַבִּי אַבּוּי, רַבִּי שְׁמִי בְּשֵׁם רַבִּי אֲחָא: מִן בְּגִין דְאֲנִן יִדְעִין דְרַבִּי חֲנִינְיָה כְּשֶׁר, בְּגִין כֵּן אֲנִן סְמִינִן עֲלוּי? רַבִּי חֲנִינְיָה הָוָה שְׂרִי בְצִיפּוֹרִין, וְהוּוּן אֲתָאִי קוּמוּי עוֹבְדִין וּמִפֶּסַח מִן תְּרַתִּין זִימְנִין, וְהוּוּן רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ שְׂרִיין תַּמּוּ, וְלֹא הָוָה מִצְרַף לֹזן עִימֵיה. אֲמַרְוּן, חֲפִים הוּא הָהוּא סְבָא, דְפְרִזְלוּי תְרִיפִין. חַד זְמַן צְרַפִּין עִימֵיה. אֲמַרְוּן, מַה הָמָא רַבִּי מִשְׁנַח עֲלִינִן יוּמָא דִּין? אֲמַר לֹזן, יִיתִי עָלִי אִם לֹא כָל מַעֲשָׂה וּמַעֲשָׂה שְׁהִייתִי מוֹצִיא אִם לֹא שְׁמַעְתִּי אוֹתוֹ מְרַבִּי לְהִלְכָה כְּשַׁעְרוֹת רֵאשִׁי, וְלִמְעַשָּׂה – שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. וְהוּן עוֹבְדָא לֹא אֲתָא קוּמִי רַבִּי אֲלֵא תְרִין זִימְנִין, מִן בְּגִין כֵּן צְרִיפְתְּכוֹן עָמִי.

רַבִּי יִצְחָק בֶּן נַחְמָן יָלִיף מִן רַבִּי לְעֹזֵר דְמִים טְהוֹרִין. הָא דְמִים טְמֵאִין – לֹא? וְלֹא כֵּן אֲמַר רַבִּי יִצְחָק בְּר נַחְמָן לְרַבִּי אַבְדִּיקָא דְחִיפָא: קְרוֹב הוּא זֶה לְבוֹא לְדָם הַנְּגִדָה! אֲלֵא, מֵאֵן דִּילִיף הֲדִין, מִנְהָ יָלִיף הֲדִין.

יִצְחָק בְּר יוֹנָתָן וְרַב הוּוּן יְתִיבִין. אֲתַת חֲדָא אִיתָא וּשְׂאֲלַתְוּן. אֲמַר לֵה יִצְחָק בְּר יוֹנָתָן: חֲמִיתִיה עֵטִיר מִנֵּיה? אֲמַר לֵיה רַב הוּנָא: כֵּן אֲמַר רַב, מִן דְאֲתִי קוּמִיד הוֹרִי. אֲמַר רַבִּי יַעֲקֹב בְּר אֲחָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּר אַבְבָּא כְּמַה קוּפִין דְעוֹבְדִין הָוָה אֲתִי קוּמִי רַבִּי חֲנִינְיָה, וּמַה דְהוּוּ אֲתוּ קוּמוּי הָוָה אֲמַר.

מַהוּ לְרֵאוֹת כְּתָמִין כְּלִילָה? רַבִּי רָאָה כְּלִילָה וְטִיפָא. אֲמַר, שׁוֹבְקַתִּיה לְצַפְרָא. רָאָה בַּיּוֹם וְטִיפָהָ. אֲמַר, גְּדוּלִים הֵן דְבְרֵי חֲכָמִים שְׂאֲמָרוּ: אִין רוֹאִין כְּתָמִין כְּלִילָה. אֲמַר, שׁוֹבְקַתִּיה לְרִמְשָׂא רָאָה כְּלִילָה וְטִיפָהָ. אֲמַר, וְלֹא אֲנִי הוּא שְׁמַעִיתִי, הוּא הוּא שְׂדִיחָא.

רָאָת עַל חֶפֶר, מַהוּ שְׁתֵּהָא נְאֻמְנַת לֹמַר: כְּנָה רְאִיתִי אוּ כְּנָה? רַבִּי בָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה, רַבִּי חֲלָבִי רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רָאָת עַל חֶפֶר – נְאֻמְנַת לֹמַר: כְּנָה רְאִיתִי אוּ כְּנָה. וְתַנִּי כֵּן: נְאֻמְנַת.

יְכוּל כְּשֵׁם שְׁהִיא מְרָאָה כְּתָמָה, כֵּן תֵּהָא מְרָאוֹת נְנַעִים? תְּלִמּוּד לֹמַר (וּיקרא יג): וְהוּבָא אֶל אֲהֲרֹן הַכֹּהֵן אוּ אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים.

הֲדָרִין עֲלֵה פֶּרֶק כֹּל חֲדִי

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הַלְכָה א' מִתַּנִּי' הַמְּפַלֵּת חֲתִיכָה, אִם יֵשׁ עִיפּוּסָה דָם – טְמֵאָה, וְאִם לֹא – טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף – טְמֵאָה.

גמרא רבנן אמרי: מקור הוא שהוא מוגדל חתיכה. רבי יודה אומר: דם הוא שהוא קרוש ונעשה חתיכה.

אמר רבי יוחנן: לא טימא רבי יודה אלא כגון ארבעה מיני דמים. רבי יעקב בר אחא. רבי שמעון בר בא בשם רבי יוסי בי רבי הוריי: הלכה כרבי יהודה. שמע רבי לעזר ומר: אינו מקבל עלי את הדבר הנתן. שמואל אומר: הלכה כרבי יודה. אמר רבי זעירא: לא דו אמר הלכה כרבי יודה, אלא דו חמי רבנן נהגין כרבי יהודה.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי: קורעה, ואם נמצא בה דם אגור – טמאה. ואם לאו – טהורה. תנה רבי לעזר בן יעקב, ופליגא על רבי שמעון בן יוחי: (ויקרא טו) **דָם יְהִיָּה זָבָה בְּבִשְׂרָה** – לא מה שבשפיר ולא מה שבחתיכה.

[דף ט' ע"ב] **הֲלָכָה ב' מִתְנִי'** המפלת כמין קליפה, כמין שערה, כמין עפר, כמין יבחושיין אדומין – תטיל לפים, אם נמחו – טמאה.

המפלת כמין דגים, חגבים, שקצים ורמשים, אם יש עמהן דם – טמאה. ואם לאו – טהורה. המפלת כמין בהמה, היה ועוף, בין טמאין בין טהורין, אם זכר – תשכ לזכר, אם נקיבה – תשכ לנקיבה. אין ידוע – תשכ לזכר ולנקיבה; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: כל שאין בו מצורת האדם – אינו וולד.

גמרא רבי חנינה בשם רבי שמעון בן לקיש: תטיל לפושרין. והתנינן: המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים, אם יש עמהן דם – טמאה, ואם לאו – טהורה ותטיל לפושרין! הדין ילפה מן ההויא, ונתהיא ילפה מן הדין. הדין ילפה מן ההויא, שאם נמחו – טמאה, ואם לאו – טהורה. ונתהיא ילפה מן הדין, שאם יש עמהן דם – טמאה, ואם לאו – טהורה ותטיל לפושרין.

תמן תנינן: וכמה הוא שרייתן בפושרין? מעת לעת. יהודה בן נקוסה אומר: צריכין שיהו פושרין מעת לעת. ביצד הוא עושה? נותנן ברמיז, או נותן לתוכן המין כל שהן.

המפלת דם יבש, רבי לעזר אומר: טמאה. רבי יוסי בן חנינה אומר: טהורה. מתניתא פליגא על רבי יוסי בן חנינה! דם הנידה ובשר תחת – מטמאין לחין ומטמאין יביושין! פתח לה: בשחיו לחין ויבשו.

מתניתא פליגא על רבי לעזר! המפלת כמין חתיכה, כמין שערה, כמין עפר, כמין יבחושיין אדומין – תטיל לפים, ואם נמחו – טמאה! פתח לה: משם ברייה.

אמר רבי זעירא: ואפילו תתיב עפר! עפר – משם ברייה. אמר רבי בא: ואפילו תימר עפר, עפר – איתתא עברת וקמת משם ברייה.

מתניתא פליגא על רבי יוסי בן חנינה! מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין קליפין אדומות. וביא מעשה לפני חכמים, ושלחו וקראו לרופאין, ואמרו להן: מכה יש לה מבפנים.

שוב מעשה באשה אחת שהיתה משרת במין שערות אדומות, ובא מעשה לפני חכמים, ושלחו וקראו לרופאיו, ואמרו להן: שומא יש לה מבפנים. מפני שיש בה שומא ומפני שיש בה מכה, הא אין בה שומא ואין בה מכה – לא בדיא. פליגין עליה ולית לה קיום.

אמר רבי יוחנן: הלידה הזאת ככל הלידות שבתורה. מה הלידות שבתורה – עד שיצא ראשו ורובו. וזו – עד שיצא ראשו ורובו.

רבי שמעון בן לקיש אמר: משונה היא הלידה הזאת מכל הלידות שבתורה. כל הלידות שבתורה – עד שיצא ראשו ורובו. וזו – עד שתצא הכרת פניו.

[דף י"ע"א]

מה נפיק מביניהון? יצא מחותך או מסורס; על דעתיה דרבי יוחנן – עד שיצא ראשו ורובו. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש – עד שתצא הכרת פניו.

ואין ידוע, תשוב לזכר ולנקיבה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים כל שאין בו מצורת האדם – אינו וולד. כל הן דתנינן תשוב לזכר ולנקיבה י"ד טמאים, וכ"ו מהורין – נותנין עליה הומרי זכר והומרי נקיבה. הדיא דתימר: לביתה, אכל לטהרות – תשוב לנקיבה.

אמר רבי חנינה בריה דרבי אבהו: טעמא דרבי מאיר מפני שכתוב בהן יצירה באדם: ויצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה.

רבי אמי בעי: מפני שכתוב בהן יצירה בבחמה: ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים. והא פתיב: כי הנה יוצר הרים וברא רות, מעתה הפילה דמות הר – תהא טמאה לידה? שנייא היא שאין פתיב בהן יצירה מתחילת ברייתו של עולם.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: מפני שסוקרין לפניהן באדם. אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן: מפני שמהלכין לפניהן באדם.

התיב רבי בון בר חיייה: והתנינן: שגלגל עינו עגול בשל אדם – הוי מום הוא! אמר רבי יוסי: מה תנינן סוקרין, מה תנינן מהלכין.

מאי בדין? גלגלי אדם – עגולין, וגלגלי בהמה – ארופין.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: באדם – לכן רכה על השחור. ובבהמה – שחור רכה על הקבן.

רבי חגי אמר רבי חנניה: חברין דרבנין מקשי לה על דרבי מאיר: הפילה דמות עורב עומד בראש הדקל ואומר לו בא והלוין או ייבם! אמר ליה רבי מנא: עד דאת מקשי לה על דרבי מאיר, קשיתה על דרבנן, דמר רבי יסא בשם רבי יוחנן: כולו אדם ופניו בהמה – אינו וולד. כולו בהמה ופניו אדם – וולד הוא. כולו אדם ופניו בהמה – עומד וקורא בתורה, ואומרים לו בוא לשחט! כולו בהמה ופניו אדם, עומד והורש בשדה ואומרים לו בוא והלוין או ייבם!

תְּלִמִּד   מִסְכַּת נְדָה   יְרוּשְׁלָמִי

וְאָמַר רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא סוֹף דְּבַר כָּל הַפְּסִימִנִין, אֲלֵא אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַפְּסִימִנִין. וְאִילוּ הֵן הַפְּסִימִנִין, הַמְצֵדָה, וְהַגְּבִינִין, וְהַעֲזִין, וְהַאֲזִין, וְהַלְכָתָה, וְהַחוּטָם, וְהַזָּקֵן, וְגוֹמֵרוֹת הַזָּקֵן.

וְאָמַר רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא סוֹף דְּבַר כָּל הַפְּסִימִנִין, אֲלֵא אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַפְּסִימִנִין.

רַבִּי בָּא רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי דְּבַרִּי רַבִּי – עַד שֵׁיהוּ כָּל הַפְּנִים דּוֹמִין לְאָדָם. וְדַבְרֵי חֲכָמִים – אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַפְּסִימִנִין. וְדַבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי – אֲפִילוּ צִפְרָנָיו.

רַבִּי פִּינְחָס בְּעֵי: מַחֲלָפָה שִׁיטְתֵיהָ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי תַמָּן הוּא אֹמֵר: עַד שֵׁיהוּ רֵאשׁוּ וְרִבּוּ דּוֹמִין לְאָמוֹ, וְהָכָא הוּא אָמַר חֲכִין! בָּאֵן – בְּאָדָם, בָּאֵן – בְּכַהֲמָה.

אָמַר רַבִּי בָּא: רַבִּי חֵיטָה רֹבְחָ אֲזַל לְדְרוּמָא. שְׁאֲלוּן לִיה רַבִּי חָמָא אַבּוּי דְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה וּכְר קַפְרָא, כּוּלּוּ אָדָם וּפְנֵיו בְּהַמָּה מַהוּ? אֲתָא וְשָׂאֵל לְרַבִּי, אָמַר לִיה:

[דָּף י' ע"ב] צָא וּכְתוּב לָהּ: אֵינּוּ וּוְלָד.

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: נֶפֶק זִנְגָא לְכַר, שְׁאֲלוּן לִיה רַבִּי חָמָא אַבּוּי דְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה וּכְר קַפְרָא, שְׁתֵּי עֵינָיו מִזְחֹת מַהוּ? אֲתָא וְשָׂאֵל לְרַבִּי, אָמַר לִיה: צָא וּכְתוּב לָהּ: אֵינּוּ וּוְלָד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי בּוּז: רַבִּי בְּדַעְתֵיהָ דְרַבִּי אָמַר: עַד שֵׁיהוּ כָּל הַפְּנִים דּוֹמִין לְאָדָם.

פְּנֵיו מְמוּסְמָסוֹת מַהוּ? רַבִּי יִסָּא אָמַר: אֵיתְפַלְגִין רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵינּוּ וּוְלָד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: וּוְלָד הוּא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא דְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵינּוּ וּוְלָד כָּל דְּכּוּ, אֲלֵא אֵינּוּ וּוְלָד לְהוֹשִׁיב אֶת אֲמוֹ יְמֵי טוֹהַר, אֲכַל וּוְלָד הוּא לְהוֹשִׁיב אֶת אֲמוֹ יְמֵי לִידָה.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יְנָאִי: וִירְכַתּוּ אֲמוּמָה – אֵינּוּ וּוְלָד. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: מִיבּוּרוֹ אֲמוּם – אֵינּוּ וּוְלָד. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי זְפָאִי: נְקִיבְתּוּ אֲמוּמָה – אֵינּוּ וּוְלָד. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם גִּידוּל: גּוֹלְגּוֹלְתּוֹ אֲמוּמָה – אֵינּוּ וּוְלָד.

הַלְכָה ג' מַתְנִין: הַמְפַלְתָּ שְׁפִיר מְלֵא מִיּוֹם, מְלֵא דָם, מְלֵא גְנִינִין – אֵינְהָ הוֹשִׁשֶׁת לְוּוְלָד. וְאִם הִיא מְרוּקָם – תִּשָּׁב לְזָכַר וְלִנְקִיבָה.

גְּמֵרָא תְנִין: מְלֵא מִיּוֹם – טְמֵאָה לִידָה. מְלֵא דָם – טְמֵאָה נִידָה. מְלֵא בְּשָׂר – טְמֵאָה נְדָה.

וְהָא תְנִינָן: הַמְפַלְתָּ שְׁפִיר מְלֵא מִיּוֹם, מְלֵא דָם, מְלֵא גְנִינִים – אֵינְהָ הוֹשִׁשֶׁת לְוּוְלָד! רַבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מַתְנִיתָא – בְּצִלּוּלִין, בְּרִייתָא – בְּעַכּוּרִין.

רַבִּי סִימוּן בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה בֶּן לְוִי: וְאֲפִילוּ צִלּוּלִין, שְׁאִין שְׁפִיר אֲלֵא בְּאָדָם בְּלִבְד. הֵדָא הִיא דְכְתִיב: **בְּשִׂמְיָ עֵנָן לְבָשׁוּ וְעַרְפֵל חֲתַלְתּוּ.** לְבוּשׁוֹ – זֶה הַשְּׁפִיר. וְעַרְפֵל חֲתַלְתּוּ – זֶה הַשִּׁילְיָא.

שְׁפִיר שְׁנַתְקַלְקֵלָה צוּרְתּוֹ מַהוּ? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: וּוְלָד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֵינּוּ וּוְלָד.

מַתִּיב רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן: מַה בֵּינֵינוּ לְבִין הַמֵּת שְׁנַסְרַח וְאִין שְׁלֵדוֹ קְיִימָתָא? אָמַר לִיה: תַּמָּן בְּדִין הָיָה אֲפִילוּ שְׁלֵדוֹ קְיִימָתָהּ יְהֵא טוֹהַר, וְלָמָּה אָמְרוּ טְמֵאָה? מַפְנֵי כְבוֹדוֹ. בְּרַם הָכָא, וּוְלָד הוּא.

אִי זֶהוּ שְׂפִיר מְרוּקָם שְׂאֵמְרוּ? כֹּל שֶׁתְּחִילת בְּרִיתוֹ דּוֹמָה לְרֶשׁוֹן.

אֵין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ בְּמִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן עֲזוּי וְעוֹכְרִין אוֹתוֹ, אֵלֶּא בְּשִׁמּוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתוּן וּמְזוּגוּ. וְאֵין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ אֵלֶּא בַּחֲמָה.

תְּנִי: אֵבֶא שְׂאֵיל אוֹמֵר: מְטִיבוֹרוּ, אֲדָם נוֹצֵר וּמְשַׁלַּח שְׂרָשִׁין מִיכֶן וּמִיכֶן.

תְּנִי: רוֹאִין שְׂתֵי עֵינָיו כְּמִין שְׂתֵי טִיפִין שֶׁל זָכוּב. שְׁנֵי נְקוּבֵי הוֹמָמוֹ כְּמִין שְׂתֵי טִיפִין שֶׁל זָכוּב. פִּיּו פְּתוּחַ כְּשִׁעוֹרָה. רוֹאִין שְׂתֵי יָדָיו כְּמִין שְׂתֵי טִיפִין שֶׁל זָכוּב. מִיבוֹרוֹ כְּמִין טִיפָה שֶׁל זָכוּב. גְּוִייתוֹ כְּמִיפָה שֶׁל זָכוּב. וְאִם הִיְתָה נְקִיבָה, גְּוִיְתָהּ מְתוּחָה כְּשִׁעֲרָה.

וְתַנִּי, רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר: רוֹאִין שְׂתֵי זְרוּעוֹתָיו כְּמִין שְׁנֵי חֲמִין שֶׁל זְהוּרִית, וְשִׂאָר כֹּל אֵיבְרָיו כְּמִין גּוֹלָם מְצוּמָתִים. וּפְתוּחָהּ יָדַים וְרַגְלָיִם אֵין לוֹ אֲדִינָן. וְעֲלָיו הוּא מְפוֹרֵשׁ בְּכַפְלָה (תהלים קל"ט, טז) גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיִךְ, וְעַל סִפְרָךְ כָּלִם יִכְתְּבוּ, יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם.

רַב יְהוּדָה שְׂאֵל לְשִׁמּוֹאֵל: בְּגִין דְּאֵנָּא חֲכִים, מִיְחֲמֵי מִימְנֵי שְׂפִיר? אָמַר לִיה: רִישִׁיה דְּרִישָׁף יִפְנוּה בְּרוֹתְחִין, וְאִתָּהּ לֹא תִיכְוֶה אֶפִּילוּ בְּפוֹשְׂרִין.

רַבִּי הִיְתָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֵילִין נְשִׂיָא דְאִמְרוּן: שְׁבִלְזִילָה דְכַר, שְׁבִלְזִילָה נְקוּבָה – לִית אֲנִן סְמִכִין עֲלֵיהוֹן.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זְבִדִי, רַבִּי אֶבְיָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: נְאֻמַּת אִשָּׁה לּוֹמֵר: יִלְדְתִי וְלֹא יִלְדְתִי. וְאֵינָהּ נְאֻמַּת לּוֹמֵר: דְּכַר הוּא, נּוֹקְבָה הִיא.

[דף י"א ע"א]

הַלְכָה ד' מִתְנִי' הַמְּפַלְתָּ סַנְדָּל אוֹ שִׁילְיָא – תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה. הַשִּׁילְיָא בְּפוּת, חַפּוּת – טָמֵא. לֹא שֶׁהַשִּׁילְיָא וְוֹלָה, אֵלֶּא שְׂאִין שִׁילְיָא שְׂאִין עָמָה וְוֹלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: נִימוּק הוֹלֵךְ עַד שֶׁלֹּא יִצָּא.

גְּמֵרָא רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: אֵין סַנְדָּל, אֵלֶּא שְׂרַצְמוֹ חֵי. וְאֵינּוּ יוֹצֵא עִם חַחֵי, אֵלֶּא עִם חַמָּת.

הַשִּׁיב רַבִּי בּוֹן בַּר הִיְתָה: וְהָא תְּנִינָן: הַמְּפַלְתָּ סַנְדָּל אוֹ שִׁילְיָא – תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה, הוּי: וְוֹלָה הוּא! אָמַר רַב הוּנָא: קְוִימָתָה קוּמֵי רַבִּי יַרְמְיָה, תִּיפְתֵר שְׂיִצָּא הוֹלֵךְ דְּרָף הַדּוּפָן, וּסַנְדָּל דְּרָף הַרְחָם.

וְוֹלָה בְּתוֹךְ מְלֵאת – סַנְדָּל. לְאַחַר מְלֵאת – וְוֹלָה. עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיְיְרָה – סַנְדָּל. מִשְׁנַתְגַּיְיְרָה – וְוֹלָה. וְאֶפִּילוּ תִימֵר: זֶה וְזֶה דְּרָף רַחֵם, זֶה וְזֶה מִשְׁנַתְגַּיְיְרָה, תִּיפְתֵר: שְׂיִצָּא הוֹלֵךְ תְּחִילָה וְהַפְּרִישָׁה לוֹ קֶרְבָן, לֹא הַסְּפִיקָה לְהִבִּיא אוֹתוֹ הַקֶּרְבָן עַד שְׂיִצָּא סַנְדָּל וְנִדְחָה קֶרְבָן הָרֵאשׁוֹן, וְנִמְצָאת מְבִיאָה קֶרְבָן מִחַמַּת הַסַּנְדָּל.

אִי זֶהוּ הַסַּנְדָּל שְׂאֵמְרוּ? כֹּל שֶׁהוּא דּוֹמָה לְסַנְדָּל דְּגַ שְׂפִיָם. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כֹּל שֶׁהוּא דּוֹמָה לְלִשְׁוֹנוֹ שֶׁל שׁוֹר. נִמְנוּ עֲלָיו רַבּוֹתֵינוּ לּוֹמֵר: וְהוּא שְׂיָהָא בּוֹ מְצוּרַת אָדָם. מִנּוּ רַבּוֹתֵינוּ? רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא וּבֵית דֵּינוּ.

בְּשִׁלְשָׁה מְקוּמוֹת נִקְרָא רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא "רַבּוֹתֵינוּ". בְּגִישׁוֹן, בְּשִׁמּוֹן, וּבְסַנְדָּל.

סַנְדֵּל, הָדָא דְאִמְרִינֵן. בְּשִׁמּוֹן, כִּהְיָא דְתַנְיִין תַּמּוּן: רַבִּי וּבֵית דִּינֵי הִתִּירוּ בְּשִׁמּוֹן. בְּגִיטוּיָא, כִּהְיָא דְתַנְיִין תַּמּוּן, זֶה גִּיטוּיָא אִם מַתִּי, זֶה גִּיטוּיָא מְחֹלִי, זֶה גִּיטוּיָא לְאַחַר מִיתַתִּי – לֹא אָמַר כְּלוּם. וְרַבּוּתֵינוּ אָמְרוּ: הָרִי זֶה גִּט. מַנּוּ רַבּוּתֵינוּ? רַבִּי יְהוּדָה הִנְשִׂיא וּבֵית דִּינֵי.

וְקָרְאוּ לוֹ: "בֵּית דִּין שְׂרִייא!" שְׁכַל בֵּית דִּין שֶׁהוּא מַתִּיר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים – הוּא נִקְרָא בֵּית דִּין שְׂרִייא! אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: בֵּית דִּינֵי חֲלוּק עָלְיוּ בְּגִיטוּיָא.

רַבִּי יִצְחָי צְוּוּה: טִיהֲרַתֶּם אִתֶּם אֶת הַיּוֹלְדוֹתוֹ, רַבִּי סִימּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: מַעֲיִדוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי הוֹנֵינָה מִבֵּרַת הוֹרֵן הִיא. כִּהְדָּא רַבִּי זְעִירָא: אִם מַעֲיִדוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי הוֹנֵינָה דְבַרְת הוֹרֵן הִיא, רַבִּי חֲנִינָה צְוּוּה: טִיהֲרַתֶּם אֶת הַיּוֹלְדוֹת.

אִי זֶה הִיא שִׁילְיָא שְׂאִמְרוּ? כִּל שֶׁהִיא דוֹמָה לְחוּט עֶרֶב וְרֵאשׁוּ תַפּוּחַ כְּתוּרְמוֹם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: כִּל שֶׁהוּא דוֹמָה לְדָקוּן שֶׁל תַּרְנַגּוּלִי, וְרֵאשׁוּ תַפּוּחַ כְּפֶרֶקְבָן, וְחֲלָלָה כְּפִחְצוּצָרַת.

וְאִין שִׁילְיָא פְּחוּתָה מִטַּפָּה.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שְׂאֵל לְרַבִּי לְעוֹר: שִׁילְיָא שִׁצְיָתָה מִקְצָתָה הַיּוֹם וּמִקְצָתָה לְמָחָר? אָמַר לִיה: אִם לְדָם מוֹהַר – מוֹנָה מִיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. וְאִם לְדָם טָמֵא – מוֹנָה מִיּוֹם הַשְּׁנַי. אָמַר רַבִּי מַתְנִיָּה:

[דף י"א ע"ב] הָדָא דְאָמַר, בְּשִׁלָּא יֵצֵא עִמָּה וּוְלָד. אֲבָל אִם יֵצֵא עִמָּה וּוְלָד, בֵּין לְדָם מוֹהַר בֵּין לְדָם טָמֵא – אֵינָה מוֹנָה אֲלָא מִשְׁעַת יֵצִיאַת הוֹוֹלָד.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׂאוּל בְּעָא קוּמִי רַבִּי: מַהוּ לְתוֹלַת שִׁילְיָא בְּדָבָר שְׂאִינוּ וּוְלָד? אָמַר לִיה: אִין תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּדָבָר שְׂאִינוּ וּוְלָד.

יֵצֵאת קְשׁוּרָה לוֹ מַהוּ? אָמַר לִיה: אִין שׁוֹנֵין דְבָר שְׂאִי אֲפָשֶׁר.

תַּנָּא רַבִּי חֲנִינִי דְשְׁמוּאֵל: אִין תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּדָבָר שְׂאִינוּ וּוְלָד. יֵצֵאת קְשׁוּרָה לוֹ – תּוֹלִין אוֹתָהּ בּוֹ.

שְׁמוּאֵל שְׂאֵל לְתַלְמִידוֹ דְרַבִּי: מַהוּ לְתוֹלַת שִׁילְיָא בְּנַפְלִים? אָמְרִין לִיה: תּוֹלִין שִׁילְיָא בּוּוֹלָד, וְתוֹלִין שִׁילְיָא בְּנַפְלִים. וְקִלְסוֹן שְׁמוּאֵל. דְּאֵינּוּן אָמְרִין שִׁיטְתִּיה דְרַבִּי בּוֹן. תַּנָּא רַבִּי חֲנִינִי דְשְׁמוּאֵל: תּוֹלִין שִׁילְיָא בּוּוֹלָד, וְאִין תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּנַפְלִים, שְׂאֵינָה פּוֹרְשַׁת מִפְּנֵי עַד שִׁינְמוֹר.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם דְרַבְּנָן, הֵן דָּאת אִמְרַת תּוֹלִין שִׁילְיָא בּוּוֹלָד, שְׂאִין הָאִשָּׁה מַתְעַבְרַת וְחוֹזֶרֶת וּמַתְעַבְרַת. וְיִתְלוּ אוֹתָהּ בְּנַפְלִים שְׂאִין הָאִשָּׁה מַפְלַת וְחוֹזֶרֶת וּמַפְלַת! אֲנִי אָמַר עֵיבְרָה תְּאוּמִים וְנִימוּקָה שִׁילְיָתוֹ שֶׁל שְׁפִיר מִשְׁפִּירָה שֶׁל שְׁלִייתָה.

רַבִּי זְעִירָא, רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבִּי: תּוֹלִין שִׁילְיָא בּוּוֹלָד עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְאִין תּוֹלָד מִשְׁתַּהֵּא לְאַחַר חֲבִירוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: מֵאֵן דְּמַר הָדָא אָמַר הָדָא, וְאֵינּוּן פְּלִיגִין הָדָא עַל הָדָא! אָמַר רַבִּי בָּא: אֲזַקְמוּה רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבִּי: הֵן דָּאת אָמַר תּוֹלִין שִׁילְיָא בּוּוֹלָד עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים – כְּשִׁצְיָא הוּוֹלָד תְּהוּלָה. וְהֵן דָּאת אָמַר אִין הוּוֹלָד מִשְׁתַּהֵּא לְאַחַר חֲבִירוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים – כְּשִׁצְיָא הַשְּׁלִיא תְּהוּלָה.

אמר רבי מנא: ויאות, אילין להטייה נפקין קדמאי.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: נפתח לגדול – נפתח לקטן. נפתח לקטן – לא נפתח לגדול.

אמר רבי יוחנן: דרבי שמעון היא, דרבי שמעון אומר: נימוק הולך עד שלא יצא.

אמר רבי יוחנן: מודה רבי שמעון שהוא מוציא את אמו וימי לידה. מעתה, יהא הבית טמא! אמר רבי בון בר חיה: תיפתר שיצא כל שהוא נימוק.

אמר להן רבי שמעון לחכמים: אין אתם מודין לי במוציא את הספל מבית הפנימי לחיצון שהוא טהור? אמרו לו: מפני שהוא כטרוף. אמר להן: אף זה – כטרוף הוא.

כלים שהיו שם בשעת יציאה מה הן?

[דף י"ב ע"א]

נישמעינה מן הדא: דתנינן תמן: רבי ליעזר בן יעקב אומר: בהמה גסה ששפעה תררת דם – הרי זה תיקבר ונפטרה מן הכבורה. ותני עלה: אינה מטמא כמטא.

אמר רבי יוחנן: רבי שמעון ורבי ליעזר בן יעקב – שניהן אמרין דבר אחד. הדא אמרה: כלים שהיו שם בשעת יציאה – טהורין.

הלכה ה' מתני' המפלת טומטום ואנדרוגנים – תשב לזכר ולנקיבה. טומטום וזכר, ואנדרוגנים וזכר – תשב לזכר ולנקיבה. טומטום ונקיבה, ואנדרוגנים ונקיבה – תשב לנקבה בלבד.

יצא מהותף ומסורס, לכשיצא רובו – הרי זה כילוד.

יצא בדרבו – עד שיצא רב ראשו. אי זהו רב ראשו? משתצא פדחתו.

המפלת ואין ידוע מה הוא – תשב לזכר ולנקיבה. ואם אין ידוע אם וולד הוא – תשב לזכר ולנקיבה ולנדה.

המפלת ליום ארבעים – אינה חוששת לוולד. ליום ארבעים ואחד – תשב לזכר ולנקיבה ולנידה. רבי ישמעאל אומר: יום ארבעים ואחד – תשב לזכר ולנידה. יום שמונים ואחד – תשב לזכר ולנקיבה ולנידה, שהזכר נגמר לארבעים ואחד. ונקיבה לשמונים ואחד. וחכמים אומרים: אחד בריית הזכר ואחד בריית נקיבה – זה וזה לארבעים ואחד.

גמרא כל הן דתנינן: תשב לזכר ולנקיבה ו"ד טמאים וכ"ו טהורין – נותנין עליה חומרי זכר וחומרי נקיבה. הדא דאת אמר לביתה, אבל לטהרות – תשב לנקיבה.

טומטום וזכר, ואנדרוגנים וזכר – תשב לזכר ולנקיבה, וחוששין לזכר. טומטום ונקיבה, ואנדרוגנים ונקיבה – תשב לנקיבה בלבד, ואין חוששין לזכר. הדא אמרה: ילדה זכר ונקיבה, או נקיבה וזכר – תשב לנקיבה.

מהותף שיצא ראשו מהו? רבי יסא אומר: איתפלגין רבי יוחנן ורבי לעזר. רבי יוחנן אומר: ראשו כרובו. רבי לעזר אומר: ראשו כאחד מאיבריו.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן! יצא מחותנה או מסורס, משויצא רובו – הרי זה פלווד! פתר לה: בשויצא ראשו.

[דף י"ב ע"ב] מתניתא פליגא על רבי לעזר! יצא כדרבו, עד שויצא רוב ראשו! תדא קדמיתא אמרה ראשו לא כלום! פתר לה על מסורס.

רבי יונתן ורבי שמעון בן לקיש – רבי יונתן – ברבי יוחנן. רבי שמעון בן לקיש – ברבי לעזר. רבי זעירא מחווי להכרייא: פדהתו וגולגולתו.

תדא דבי גמליאל בי רבי ליאני בעא קומי רבי מנא: מבין דאת אמר וולד הוא, מעתה תבא אהריו – אינו בכור, לא לנחלה ולא לכהן! אמר ליה: תיפתר, שויצא מתים.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי לעזר: גולגולת העוף – ברובו. רבי זעירא בשם שמואל: נרצת העוף – ברובו. אתא עובדא קומי רבי יוסי באחד שניקב מלא מחט, וכי אין אנו יודעין אי זה הוא רובו!

הדרן עלה פירק המפלת

פירק רביעי

הלכה א' מתני' בנות פותים – נידות מעריסותן, והפותים – מטמאין משכב תחתון כעליון, מפני שהן בועלי נידות, והן יושבות על כל דם ודם. ואין תיבין עליהן על ביאת מקדש, ואין שורפין עליהן את התרומה, מפני שטומאתן בספק.

גמרא דם נידה – זהו, דם בתולים – אינו זהו. דם נידה – אדום, דם בתולים – אינו אדום. דם נידה – מן המקור, דם בתולים – אינו מן המקור אלא מן הצד.

הלכה ב' מתני' בנות צדוקין, בזמן שנחגו ללכת בדרכי אבותן – הרי הן כפותיות. פירשו ללכת בדרכי ישראל – הרי הן בישראל. רבי יוסי אומר: לעולם הן בישראל, עד שיפראו ללכת בדרכי אבותן.

הלכה ג' מתני' דם נכרית ודם טהרה של מצורעת – בית שמאי מטמאין. ובית הלל אומרים: ברוקה וכמימי רגליה.

דם וילדת שלא טבלה – בית שמאי אומרים: ברוקה וכמימי רגליה, ובית הלל אומרים: מטמא לח ויבש. ומודין ביולדת בזוב – שהוא מטמא לח ויבש.

הלכה ד' מתני' המקשה – נידה. קישת שלשה ימים מתוך אחד עשר, שפת מעת לעת וילדה – הרי זו ביולדת בזוב; דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: לילה ויום – כלילי שבת ויומו. ששפת מן הצער, לא מן הדם.

הלכה ה' מתני' וכמה הוא קשויה? רבי מאיר אומר: אפילו ארבעים וחמשים יום. רבי יהודה אומר: דיהה חדשה. רבי יוסי ורבי שמעון אומר: אין קשויו יותר משתי שבתות.

מִסְכַּת שְׁקָלִים פָּרָק שְׁנַי

א. אִיזְהוּ פָּרַס הַפְּסָחָא? פָּרַס הַעֲצָרָתָא, פָּרַס הַחֶגֶג. רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין פְּחוֹת מִחֲמַשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם קֹדָם לְרַגְלָא.

ב. לְמָה כּוֹתֵבִין עַל הַקְּפוֹת אֶלְפֵי, בֵּית, גִּימָל? מִפְּנֵי שְׁמַתְחִילִין וּמוֹצִיאִין מִן הָרֵאשׁוֹנָה. שְׁלֵמָה רֵאשׁוֹנָה - מוֹצִיאִין מִן הַשְּׁנִיָּה. שְׁלֵמָה שְׁנִיָּה - מוֹצִיאִין מִן הַשְּׁלִישִׁית. שְׁלֵמו שְׁלִשְׁתָּן - הִגִּיעַ זְמַן תְּרוּמָה לְתָרַם - תּוֹרְמִין מִן הַחֲדָשָׁה, וְאֵם לָאו - תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה.

ג. הַנֶּכְסִים לְתָרַם אֶת הַלְּשָׁכָה, הֵיוּ מִפְּשָׁפְשִׁין בּוּ בְּכִנְסָה וּבִצְיָאָה, וּמְדַבְּרִין עִמּוּ מִשְׁעָה שְׁנִכְנַס, וְעַד שְׁעָה שְׁצִיאָה, לְקַיֵּם מַה שְׁנִאָּמַר (בְּמִדְבָּר לֵב, כֵּב): "וְהֵייתֶם נְקִיִּים מֵה' וּמִיִּשְׂרָאֵל". וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כֵּב, כֵּב): "אֱלֹהִים ה' הוּא יָדַע וּיִשְׂרָאֵל הוּא יָדַע", וְאוֹמֵר (דְּבָרִים ו, יח): "וְעֵשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי ה'". "הַטּוֹב" - בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם, "וְהַיֵּשֶׁר" - בְּעֵינֵי הָאָדָם. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: אִף הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי הָאָדָם. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי ג, ד): "וּמִצָּא חַן וְשִׂכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם", הַכְרִיעוּ חֲכָמִים לְקַיֵּם דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, שְׁנִאָּמַר (דְּבָרִים יב, כה): "כִּי תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי ה', וְאֵין קָאֵן טוֹב. וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כֵּב): "אֵל אֱלֹהִים ה' אֵל אֱלֹהִים ה' הוּא יָדַע וּיִשְׂרָאֵל הוּא יָדַע".

ד. תָּרַם אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְאָמַר: 'הָרִי זֶה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְחִפְּהָ קַטְבְּלִיאוֹת מִפְּנֵי שְׁאֲנָשֵׁי סוֹרְיָא בְּאֵין וְשׁוֹקְלִין עָלֶיהָ. תָּרַם אֶת הַשְּׁנִיָּה, וְאָמַר: 'הָרִי זֶה מִעֲמֹון וּמִמּוֹאֵב וּמִכְרִיִן הַסְּמוּכִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחִפְּהָ קַטְבְּלִיאוֹת, מִפְּנֵי שְׁאֲנָשֵׁי בְּכָל בְּאֵין וְשׁוֹקְלִין עָלֶיהָ. תָּרַם אֶת הַשְּׁלִישִׁית, וְאָמַר: 'הָרִי זֶה מִבְּבֶל וּמִמְדִּי, וּמִדִּינוֹת הַרְחֹקוֹת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הִיא מִחִפְּהָ, זֶה הֵייתָ עֲשִׂיָּה מִלָּם, שְׁהָיוּ בְּהָ אִיסְטְרָאוֹת שֶׁל זְהָב וְדִירָאֲבוֹנוֹת שֶׁל זְהָב, שְׁמָנוּ קַטְבְּלִיאוֹת

וְנִתְעַרְבוּ הַשִּׁירִים, וְלֹא הֵייתָ מְעַרְבוּ בְּשֵׁל אֲשַׁתְּקֵד, שְׁמָא יִצְטָרְכוּ לְתָרַם, וְנִמְצָאוּ תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה.

ה. תּוֹרְמִין עַל הַמִּשְׁכּוֹן, וְעַל הַגְּבוּי, וְעַל הָעֵתִיד לְגָבוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: תּוֹרְמִין עַל הַמִּשְׁכּוֹן וְעַל הַגְּבוּי, אֲבָל לֹא עַל הָעֵתִיד לְגָבוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֹא הֵיוּ אוֹמְרִין אֶלָּא בְּאַחֲרוֹנָה, שְׁמָא יִצְטָרְף אֶחָד מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא שׁוֹקֵל עִם כָּבֵל וּמוֹעֲלִין בְּהֵם כָּל שְׁנָתָן. עֲבָרָה שְׁנָתָן - אֵין מוֹעֲלִין בְּהֵן, אֵלּוּ וְאֵלּוּ נוֹפְלִים לְלִשְׁכַּת בְּדָק הַבַּיִת.

ו. הַנְּשִׁים הֵיוּ אוֹרְגוֹת בְּפָרְכָתָא. בֵּית גְּרָמוּ הֵיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה לְחֵם הַפְּנִים. בֵּית אַבְטִינִס הֵיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה הַקְּטָרֶת, נוֹטְלִין שְׁכָרָן מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה.

ז. הַסִּירוֹת וְהַיְעִים וְהַמְזֻמְרוֹת וְהַמְזֻרְקוֹת, וְכֻלָּם שְׁהִכְהִינִים גְּאוֹתִין בְּהֵן - בְּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה. מְזַבְּחַת הַזֶּהָב, וְכֻלֵּי שְׂרָת, בְּגָדֵי כְהֵנִים, וּבְגָדֵי כְהֵן גְּדוֹל, וְעֵץ אֲרֹז, וְאֶזוֹב, וְשְׁנֵי תוֹלַעַת - בְּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה. כְּבֶשֶׂת פָּרָה, אֲבָא שְׂאוֹל אוֹמֵר: כְּהֵנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשְׁלַע צִמְזָן, בְּנָאוּ הָרֵאשׁוֹן וְלֹא שְׁמַשׁ עָלָיו וְמָתָה, אִף עַל פִּי שְׁלֵא שְׁמַשׁ עָלָיו - אֵין חִבְרוּ מִשְׁמַשׁ עָלָיו, אֶלָּא סוֹתְרוּ וּבּוֹנֵה אַחֵר תַּחְתָּיו, וְיִוֹתֵר מִשְׁשִׁים כְּפָרוֹת שֶׁל זְהָב יוֹצְאִים עָלָיו. פֶּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת וְשְׁעִירֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים, בְּתַחֲלָה הֵיוּ מְגִבִין לָהֶם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה הֵיוּ קָרְבִין.

ח. כָּל קָרְבָּנוֹת צְבוּר הַקְּרָבִין בְּאֶחָד בְּנִיסָן, בָּא חֲדָשׁ בְּזִמְנָו - קָרְבִין מִן הַחֲדָשׁ, וְאֵם לָאו - קָרְבִין מִן הַיָּשָׁן. נִתְגַּדְּבוּ מִעֲצָמָן - כְּשִׁרְיָן, וּבְלִבְדֵי שִׁימְסָרוּם לְצְבוּר. הַפְּרָנְסִים שְׁהוֹתִירוּ מַעוֹת לְעִנְיִים - לֹא יִקְחוּ בְּהֵן פְּרוֹת לְמַחְצִית שֹׁכֵר, מִפְּנֵי הַפְּסֵד עֲנִיִּים. אֲבָל לֹאֲקַחִין בְּהֵן מִשְׁעַר הַזּוֹל לְשַׁעַר הַיָּקָר, אִיזְהָ הוּא קִיץ הַמְּזַבְּחָ? שְׁלוֹקַחִין אֶת הָעוֹלוֹת וּמְקִיצִין בְּהֵן הַמְּזַבְּחָ.

ט. המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות צבור - מניחין לאומנין בשכרן; דברי רבי עקיבה. אמר לו בן עזאי: אינה היא המדה, הפועל שעשה מלאכה בהקדש, בין במנה בין במאתים - לא יאמר: 'תנו לי פרה זו במנה, וטלית זו בחמשים זו, שאין הקדש מתחלל על המלאכה, אלא על המעות בלבד'. כיצד היו עושין? מפרישין מהן שכר האומנין, ומחללין אותן על מעות האומנין, ונותנין אותן לאומנין בשכרן, וחוררין ולוקחין אותן מתרומת הלשכה.

י. המקדיש נכסיו, והיה בהן בהמה ראויה לגבי מזבח, זכרים ונקבות. רבי אליעזר אומר: זכרים - ימכרו לצרכי צבור. זבחי עולות ונקבות - ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבידק הבית. רבי יוסי אומר: זכרים עצמן יקרבו עולות, ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ויביא בדמיהן עולות. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: דברי רבי יהושע הן הן דברי רבי אליעזר.

יא. אחד לשלשים יום משערין את הלשכה, כל מי שמכר להן יינות שמנים וסלתות, ואמר: תנו לי מעות מן המטבע היוצא במדינתני - אין שומעין לו, ואם נשפכו בעזרה - נשפכו לו, אם יש לו להביא מתוך ביתו - הרי זה מביא, שלא היו אלו אלא למי שאין לו.

יב. אחד לשלשים יום תורמין את הלשכה. כל מי שמכר יינות שמנים וסלתות, רצה לחזור בו בתוך שלשים - אין שומעין, אלא הולך אצל גזבר, וגזבר מעמידו אצל שלחני, רצה אומר לו: תן לי מיד בפחות מעכשו - אין בו משום רבית, ולא מפני שהוא קדש, אלא אף המוכר חפץ לחברו, על מנת לתן לו מכאן ועד כל שנים עשר חדש, רצה אומר לו: תן לי בפחות מעכשו - אין כאן משום רבית.

יג. אחת לשלשים יום פותחין את הלשכה, כל שמכר להם יינות שמנים וסלתות, אומר

להם: תנו לי מן המטבע היוצא במדינתני - אין שומעין לו, אלא הולך אצל גזבר, וגזבר קודח ונותן לו מן המטבע העולה בידו לפי חשבון. רצה, מעמידו אצל שלחני, ושלחני נוטלן ממנו, ונותן לו מן מטבע היוצא במדינתו, לפי חשבון כל המטבעות היוצאין בירושלים.

יד. אלו הן הממונין שהיו במקדש: יוחנן בן גודגדא על נעילת שערים, בן טוטפת על המפתחות, בן דופאי על הלולב, בן ארזא על הדוכן. בנימין על התנורים, שמואל על החביתין, ובן מקליט על המלח, בן פלח על העצים.

טו. שלשה גזברין מה הן עושין בהן? היו פודין את הערכין, ואת החרמים, ואת ההקדשות, ואת מעשר שני, וכל מלאכת הקדש, בהן היתה נעשית. שבעה אמרפלים מה הן עושין? שבעה מפתחות העזרה בידן, רצה אחד מהן לפתח - אינו יכול, עד שיכנסו כלן. נתכנסו כלן, אמרפלין פותחין וגזברין נכנסין ויוצאין, ולפי כבוד הנכנסין היו יוצאין. אמר רבי יהודה: למה נקרא שמו אמרפל? מפני שמר על הכל. היו כשרין בכהנים ובלוים ובישראליים, מי שיש לו בן ואח, בן קדם לאח, אח ובנו - אח קדם. כל הקדם בנחלה - קדם בשררה, ובלבד שינהג כמנהג אבותיו.

טז. ארבע חותמות היו במקדש, חוטא ה'יה מביא לוגו עמו, חוטא דל כדברי בן עזאי ה'יה מביא לוגו עמו. כשם שהיה לשכת חשאין במקדש, כך היתה בכל עיר ועיר, מפני שעניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי.

יז. שלש עשרה השתחוואות היו במקדש. רבי יהודה אומר: כנגד שער השתחוואה, כנגד פרצה שחיה, ושאר השתחוואות שבמקדש שעל גבי קרפן חובה, ועל גבי קרפן קבוע, כאן וכאן לא היתה שחיה, אלא כרועה ופשיטה בלבד.

לגבי מזבח. ואין גאומין בָּהֶן, אֲבָל מוֹעֲלִין בָּהֶן, ואם הקריבין בחוץ - חַיִּב; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אִם הִקְרִיבִין בַּחוּץ פְּטוּר, אִלּוּ וְאִלּוּ נוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת דִּיר הַעֲצִים.

ד. לְבוֹנָה, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלֵי לְבוֹנָה' - מְבִיא דְּמֵי מֵלָא קִמְץ לְבוֹנָה, וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר. כִּהְנִים מְחַלְקִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בָּהֶן לְבוֹנָה, וּמְקַרְיבִין אוֹתָהּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

ה. זֶהָב, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלֵי זֶהָב' - מְבִיא דְּמֵי דִינָר זֶהָב, וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר. מְחַלְקִין אוֹתָן כִּהְנִים, וְלוֹקְחִין בָּהֶן זֶהָב, וְעוֹשִׂין אוֹתוֹ וְקוֹעֵי זֶהָב לְבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים.

ו. שֵׁשֶׁה לְנֹדְכָה, כִּנְגַד מוֹתֵר חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת, וּמוֹתֵר קִנְיַי זְבוֹת וְקִנְיַי יוֹלְדוֹת וְאַשְׁמֵם קֶרֶן בְּזֵיר וּמִצְרַע. הָאוֹמֵר: 'מָנָה זֹו לְנֹדְכָה', 'סֵלַע זֹו לְנֹדְכָה' - מְבִיא וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר שֵׁל נֹדְכָה. כִּהְנִים מְחַלְקִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בָּהֶן עוֹלוֹת, הַבֶּשֶׂר לְשֵׁם וְהַעוֹרוֹת שֵׁל כִּהְנִים.

ז. מַעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ לְפָנֵי סוּחָרֵי בְּהֵמָה, לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר. וּבְהֵר הַבֵּית חֲלִין, וּבִירוּשָׁלַיִם, בְּשָׂאֵר יְמוֹת - הַשְּׁנָה חֲלִין, וּבִשְׁעַת הַרְגֵל - הַכֹּל מַעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אִלּוּ דְבָרֵי בֵית שְׁמַאי, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר, חוּץ מִן הַנִּמְצְאִים בְּהֵר הַבֵּית בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשְּׁנָה שֵׁל חֲלִין.

ח. בֶּשֶׂר שֶׁנִּמְצָא בַּעֲזָרָה, מִחֲרוּזוֹת - מִתֵּר, שְׂאִין עוֹשִׂין בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ מִחֲרוּזוֹת. שְׁעַל גַּבֵּי אֶשְׁפָּה - בְּכֹל מְקוֹם אֶסוּר.

ט. נִכְרֵי שֶׁהִבִּיא שְׁלֵמִיו, נִתְּנֵן לְיִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל אוֹכְלֵן. נִתְּנֵן לָכֶהֱן - הַכֹּהֵן אֹכְלוּ. גַּר שְׂמַת וּבְזָבּוּ אֵת נִכְסָיו, וְאַחַר כֵּךְ נִדְעַע שֶׁהֵן שֵׁל הַקֹּדֶשׁ - מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

י. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הָאוֹכֵל קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - מְשַׁלֵּם אֵת הַקֶּרֶן וְאִין מְשַׁלֵּם אֵת הַחֲמֵשׁ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּנוֹ שֵׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֲמֵשׁ

יח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֶרֶן גְּלָה לְכַבֵּל, שְׁנֹאֲמַר (מְלָכִים-ב כ, יז): "לֹא יוֹתֵר דְּבָר אָמַר ה'"; וְאִין 'דְּבָר' אֵלָא דְּבָרוֹת שְׁבוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב לו, י): "וְלֹתְשׁוּבַת הַשְּׁנָה שְׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר וַיְבִיאֵהוּ עִם כָּלֵי חֲמֻדַּת בֵּית ה'", אִלּוּ הֵן כָּלֵי חֲמֻדַּת בֵּית ה': זֶה אֶרֶן. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן לֵקִישׁ אוֹמֵר: אֶרֶן בְּמִקְוָמוֹ נִגְנָו, שְׁנֹאֲמַר (מְלָכִים-א ח, ח): "וַיֵּאָרְכוּ הַכְּבֵדִים, וַיֵּרְאוּ רֵאשֵׁי הַכְּבֵדִים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר, וְלֹא יֵרְאוּ הַחוּצָה, וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

מִסְכַּת שְׁקָלִים פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת הִיוּ בְּמִקְדָּשׁ, וְכַתוּב עֲלֵיהֶן: תְּקַלִּין חֲדָתִין, תְּקַלִּין עֲתִיקִין, קִינִין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה, עֲצִים וּלְבוֹנָה זֶהָב לְפַפְרַת, שֵׁשֶׁה לְנֹדְכָה, תְּקַלִּין חֲדָתִין שְׁבַכְל שְׁנָה וְשְׁנָה, וְעֲתִיקִין שְׁלֹא שְׁקַל אֶשְׁתַּקַּד - שׁוֹקֵל שְׁנָה הַבָּאָה, אִלּוּ וְאִלּוּ נוֹפְלִין לְשׁוֹפְרֵי לִשְׁכָּה.

ב. קִנִּים, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלֵי קֵן' - מְבִיא דְּמֵי קֵנוֹ, וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר, הִבִּיא בְּפָחוֹת - אִין מְקַבְּלִין הַיָּמִנוֹ. הִבִּיא מוֹתֵר - כִּהֵן נוֹטֵל דְּמֵי קֵנוֹ וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר, וּמוֹתֵר אֵל יַפּוֹל לְשׁוֹפֵר שֵׁל נֹדְכָה. כִּהְנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן, וְלוֹקְחִין בָּהֶן קִינִין וּמְקַרְיבִין אוֹתָן, חֲצִין חֲטָאוֹת וְחֲצִין עוֹלוֹת. הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְּנָה דְּמֵי קֵנָה לְשׁוֹפֵר - אוֹכְלַת בְּזָבְחִים לְעֶרְב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה שׁוֹפֵר לְקִנִּים מִפְּנֵי הַתְּעוּבוֹת, אֵלָא הָאוֹמֵר: הָרִי עָלֵי תוֹרִין - מְבִיא וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר שֵׁל תוֹרִין, בְּנֵי יוֹנָה - מְבִיא וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר שֵׁל בְּנֵי יוֹנָה.

ג. עֲצִים, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלֵי עֲצִים' - מְבִיא דְּמֵי שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר. כִּהְנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בָּהֶן עֲצִים, וּמְקַרְיבִין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, גְּאוֹתִין בָּהֶן וְאִין מוֹעֲלִין בָּהֶן, ואם הקריבין בחוץ - פְּטוּר. אֲבָל אִם אָמַר: 'הָרִי עָלֵי שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים אֵלּוּ' לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, מְבִיא שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר. כִּהְנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן מִמְּנוֹ וּמְקַרְיבִין אוֹתָן

לכּהֲנִיּוֹם, וּכְהִנִּיּוֹם לּוֹקְחִין בְּהֵן שְׁלָמִים, וּמְקַרְבִּין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

יא. פְּרֻכָּתָא, אֲרֻכָּה אֲרֻבְעִים אַמָּה וְרֻחְבָּה עֶשְׂרִים אַמָּה, וְהִיתָה נֶאֱרַגְתָּ תְּכַלֵּת וְאֲרַגְמָן וְתוֹלַעַת שְׁנִי וְשֵׁשׁ מְשׁוֹר מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב. אַחֲרֵת הִיתָה שֵׁם - אֲרֻכָּה עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֻחְבָּה עֶשֶׂר אַמָּה, וְהִיתָה נֶאֱרַגְתָּ תְּכַלֵּת וְאֲרַגְמָן וְתוֹלַעַת שְׁנִי, וְשֵׁשׁ מְשׁוֹר מַעֲשֵׂה רוֹקֵם, וְהִיתָה פְּרוּסָה עַל פְּתָחוֹ שֶׁל הַיֵּכֶל מִבְּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: זֶה שְׁמוּצִיאִין אוֹתָהּ מִבְּפָנִים, וְהִיתָה מְקַפְּלֶת אֶחָד לְשָׁנִים וּשְׁנָיִם לְאֲרֻבְעָה. הִיתָה פְּרוּסָה עַל פְּתָחוֹ שֶׁל הַיֵּכֶל מִבְּחוּץ. אָמְרוּ לוֹ: מִי שֶׁשָּׂמֵשׁ בְּקִדְשָׁה חֲמוּרָה - תִּחְזֹר תִּשְׁמֵשׁ בְּקִדְשָׁה קְלָה? דָּבָר אַחֵר: בְּזוֹ כְּתוּב (שְׁמוֹת כו, א): "מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב", וּבְזוֹ כְּתוּב (שְׁמוֹת כו, לו): "מַעֲשֵׂה רֶקֶם". רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּזוֹ כְּתוּב 'מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב' - שְׁנֵי פְּרָצוּפוֹת, וּבְזוֹ כְּתוּב מַעֲשֵׂה רֶקֶם - פְּרָצוּף אֶחָד, אֲלָא שְׁמוּצִיאִין זֶה אוֹתָהּ מִבְּפָנִים. הִיתָה מְקַפְּלֶת אֶחָד לְשָׁנִים וּשְׁנָיִם לְאֲרֻבְעָה, וְהִיתָה נִתּוּנָה בַעֲלִיָּה כְּנֶגֶד הַתַּחְתּוֹנָה, שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כו, לג): "וְהַבְּדִילָה הַפְּרֻכָּתָ לְכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ" וּגו'.

רַבִּי חֲנִינְיָא בֶן אֲנִטְיָגוּס אוֹמֵר: שְׁתֵּי פְּרוּכוֹת הָיוּ שֵׁם, אַחַת פְּרוּסָה וְאַחַת מְקַפְּלֶת, נִטְמָאָה פְּרוּסָה - פּוֹרְסִין אֶת הַמְּקַפְּלֶת, בְּעֶרְבַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַנְּסִין אֶת הַתְּדֻשָּׁה וּמוּצִיאִין אֶת הַיִּשְׁנָה.

יב. בְּשֶׁר קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שְׁנִטְמָא, בֵּין בְּאֵב הַשְּׁמָאָה וּבֵין בּוֹלֵד הַשְּׁמָאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשְׂרָף בְּפָנִים, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בְּאֵב הַשְּׁמָאָה בְּחוּץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשְׂרָף בְּחוּץ, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בּוֹלֵד הַשְּׁמָאָה מִבְּפָנִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִה שְׁנִטְמָא בְּאֵב הַשְּׁמָאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ - יִשְׂרָף בְּחוּץ, וְשִׁנְטָמָא בּוֹלֵד הַשְּׁמָאָה, בֵּין בְּחוּץ בֵּין בְּפָנִים - יִשְׂרָף בְּפָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדָבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּדָבָרֵי בֵּית הַלֵּל.

יג. אֵיבָרֵי תָמִיד שְׁאֵמְרוּ 'נּוֹתְנִין לְמִטָּה' - נּוֹתְנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמִּזְרָח, וְשְׁאֵמְרוּ 'נּוֹתְנִין לְמַעְלָה' - נּוֹתְנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמַעְלָה בַּמַּעְרָב. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶן עֲקִישָׁי אוֹמֵר: אֵלוּ וְאֵלוּ נּוֹתְנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה, אֲלָא שֶׁהַתְּמִידִין בַּמַּעְרָב וּמוֹסְפִין בַּמִּזְרָח, וְשֶׁל רְאִשֵׁי חֲדָשִׁים נּוֹתְנִין תַּחַת פְּרֻכָּתָ הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַטָּה. אֵיזָה הוּא פְּרֻכָּתָ הַמִּזְבֵּחַ? בֵּין קֶרֶן לְקֶרֶן, מְקוֹם הַלּוּף רְגְלֵי הַכֹּהֲנִים וְאֵילָף.

יד. גֵּר מְעַכֵּב לֹאֲכֹל בְּזִבְחִים, עַד שֶׁיָּבִיא קֶנּוּ. הַבֵּיא פְּרִידָה אַחַת - אוֹכֵל בְּזִבְחִים לְעֶרֶב. כָּל חֵיבֵי קֶנֶן שֶׁבַתְּוֹרָה - חֲצִיִן חֲטָאוֹת וְחֲצִיִן עוֹלוֹת, חוּץ מִקֶּנּוּ שֶׁל גֵּר, שְׂאֵף עַל פִּי שְׁהֵן חוּבָה - שֶׁתִּיהֵן עוֹלוֹת. רְצָה לְהַבִּיא חוּבָתוֹ מִן הַבְּהֵמָה - יָבִיא. הַבֵּיא עוֹלוֹת בְּהֵמָה לְסִפְרִיתוֹ - יָצָא. מִנְחוֹת וְנִסְכִּים - לֹא יָצָא, לֹא אָמְרוּ 'קֶן' אֲלָא לְהִקָּל עֲלָיו. הַבֵּיא לְצִרְעָתוֹ - יִחְזֹר וְיָבִיא לְכַפְּרָתוֹ. לְנִזְיָרָתוֹ - יִחְזֹר וְיָבִיא לְכַפְּרָתוֹ. קֶנּוּ שֶׁל גֵּר - אֵין נּוֹהֶגֶת אֲלָא בְּפָנֵי הַבַּיִת, וְצָרִיף לְהַבִּיא מַעֲכָשׁוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵין צָרִיף לְהַבִּיא מַעֲכָשׁוֹ מִפְּנֵי תַקְלָה.

טו. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ שְׁקָלִים אֵין נּוֹהֲגִין אֲלָא בְּפָנֵי הַבַּיִת? לְפִי שְׁאִין תּוֹרְמִין מִן הַיִּשְׁנָה, וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ בְּכוּרִים אֵין נּוֹהֲגִין אֲלָא בְּפָנֵי הַבַּיִת? מִשּׁוֹם שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כג, יט): "וְרֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ", כָּל זְמַן שֵׁשׁ לֶף בֵּית - יֵשׁ לֶף בְּכוּרִים. אֵין לֶף בֵּית - אֵין לֶף בְּכוּרִים.

טז. כֵּהֵן גְּדוֹל אֵין נִכְנָס לְעִזְרָה לְעַבּוּדָה, אֲלָא אִם כֵּן נִמְשַׁח שְׁבָעָה וְנִתְרַבָּה שְׁבָעָה, אִף עַל פִּי שְׁלֹא נִמְשַׁח שְׁבָעָה וְנִתְרַבָּה שְׁבָעָה וְעַבְד - עַבּוּדָתוֹ כְּשֶׁרָה. כֵּהֵן הִדְיוּט, אֵין נִכְנָס לְעִזְרָה לְעַבּוּדָה, אֲלָא אִם כֵּן הַבֵּיא עֲשִׁירִית הָאִיפָה מְשֻׁלוֹ, וְעוֹבְדָה בִּידוֹ, אִף עַל פִּי שְׁלֹא הַבֵּיא עֲשִׁירִית הָאִיפָה מְשֻׁלוֹ, וְעוֹבְדָה בִּידוֹ, וְעַבְד - עַבּוּדָתוֹ כְּשֶׁרָה. כֵּן לוי אֵין נִכְנָס לְעִזְרָה לְעַבּוּדָה, אֲלָא אִם כֵּן לָמַד חֲמֵשׁ שָׁנִים, שְׁנֶאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ח, כד): "זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹיִם מִבְּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה", וּלְהֵלֵן הוּא

אומר (במדבר ד, ג): "מבן שלשים שנה", אם נאמר 'מבן חמש ועשרים', למה נאמר 'מבן שלשים'? ואם נאמר 'מבן שלשים', למה נאמר 'מבן חמש ועשרים'? אלא כל אותן שנים שמבן חמש ועשרים ועד בן שלשים היה למד, מכאן ואילך מקריבין אותו לעבודה, מכאן אמרו: כל שאינו מראה סימן טוב במשנתו בתוך חמש שנים - שוב אינו מראה. רבי יוסי אומר: שלש שנים, שנאמר (דניאל א, ד-ה): "ולגדלם שנים שלש, וללמדם ספר ולשון כשדים".

יז. זקן, אין מושיבין אותו בלשכת הגזית אלא אם בן נעשה דין בעירו, משנעשה דין בעירו - מעלין ומושיבין אותו בהר הבית, משם מעלין ומושיבין אותו בחיל, משם מעלין ומושיבין אותו בלשכת הגזית.

מסכת יומא פרק ראשון

א. למה מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פלהדרין? פרש רבי יהודה בן בתירה: שמא תמצא אשתו ספק נדה ויבא עליה, ונמצא טמא שבעת ימים. רבי יהודה אומר: "לשכת בלוטין" - קורין אותה.

ב. כל הלשכות שבמקדש - פטורות מן המזוזה, חוץ מלשכת פלהדרין, מפני שהוא בית דירה לכהן גדול שבעת ימים בשנה. אמר רבי יהודה: וכי לא היה שם בית דירה אלא זו בלבד? אלא כל שהוא בית דירה - חיב. כל שאינה בית דירה - פטורה.

ג. כל הלשכות שבמקדש - רשות היחיד לשבת ורשות היחיד לטמאה, חוץ מלשכת היין ושמן, שיש להם שני פתחים, זה כנגד זה. אבא שאול היה קורא אותה: "לשכת בית שמאי". רבי יהודה אומר: כל לשכה שבמקדש שיש לה שני פתחים, זה כנגד זה, כגון שער עזרה - רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטמאה.

ד. למה מפרישין כהן אחר תחתיו? שמא יארע בו פסול - ישמש תחתיו, וכהן גדול חוזר לכהונה גדולה, וזה שישמש תחתיו כל מצות כהונה גדולה עליו; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: אף על פי שאמרו: 'כל מצות כהונה גדולה עליו', אינו כשר, לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט. אמר רבי יוסי: מעשה ביוסף בן אלם מצפורי, שארע פסול בכהן גדול וישמש תחתיו, לאחר שיצא, אמר למלך: פר ושעיר שקרבין היום, משל מי היו? משלי או משל כהן גדול? ידע המלך על מה אמר לו, אמר לו המלך: 'מה זה בן אלם? לא דיך שישמשת תחת כהן גדול, שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם, אלא שאתה מבקש לטול לך כהונה גדולה?! באותה שעה, ידע יוסף בן אלם שהוסע² מן הכהונה גדולה.

ה. כיצד כהן גדול נוטל חלק בראש? אומר: זו חטאת שלי, זה אשם שלי, חלה אחת משתי חלות, ארבע וחמש חלות מלחם הפנים. רבי אומר: אומר אני שיהא זה נוטל מחצה, שנאמר (ויקרא ב, ג): "והיתה לאהרן ולבניו" - מחצה לאהרן ומחצה לבניו. במה דברים אמורים? בקדשי מקדש, אבל בקדשי הגבול - אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט חולקין בשוה.

ו. מצות כהן גדול להיות גדול מאחיו: בנוי, בכח, בעשר, בחכמה ובמראה. אין לו - מנין שיגדלוהו אחיו הכהנים? נאמר (ויקרא כא, ט): "והכהן הגדול מאחיו" - שיגדלוהו אחיו. אמרו עליו על פינחס איש חבטה, שעלה גורלו להיות כהן גדול, והלכו אחריו גזברין ואמרפלין, ומצאוהו כשהוא חוצב, ומלאו אחריו את המחצב דיגרי זהב. אמר רבי חנניא בן גמליאל: וכי סתת היה? והלא

² שהסתלק.

¹ לשבת שרים.

מִצְנַפְתּוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן - יוֹדְעִין שְׁמִמְנוּ פִּיס מִתְחִיל. לֹא הָיוּ מוֹצִיאִים שְׁתֵּים אֶלָּא אַחַת אַחַת, הַיְחִידִים שֶׁבָּהֶן מוֹצִיאִין שְׁתֵּים, וְלֹא הָיוּ מוֹנִין אֶת הַיְתָרָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה פִּיס לְמַחְתָּהּ, אֶלָּא מִי שִׁזְכָּה בְּקִטְרַת, אוֹמֵר לְזֶה שְׁעֵמוֹ: 'זָכָה עִמִּי בְּמַחְתָּהּ!' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: לֹא הָיָה פִּיס לְחֻלְבִּים וְאוֹמְרִים, אֶלָּא מִי שֶׁהָיָה מַעֲלָה אֲבָרִים לְכָבֶשׂ - מַעֲלָה אוֹתוֹן לְגַבִּי הַמְּזַבֵּחַ.

י. מַעֲשֵׂה בִשְׁנֵי כְהֻנִּים שֶׁהָיוּ רִצִּין וְעוֹלִין בְּכָבֶשׂ, קִדְּם אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שְׁלוֹ, נָטַל סִכִּין וְתַקַּע לוֹ בְּלִבּוֹ. בָּא רַבִּי צְדוֹק וְעָמַד עַל מַעֲלוֹת הָאוֹלָם, וְאָמַר: שְׁמַעוּנִי! אַחֲיֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל! הֲרִי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים כ"א, א): "כִּי יִמְצָא חֵלֶל גּוֹי, וַיִּצְאוּ זִקְנָיו וְשׁוֹפְטָיו, וּמִדְּרוּ"; בּוֹאוּ וְנִמְדַד! עַל מִי רָאוּי לְהִבְיֵא עֲגֻלָּה? עַל הַהֵיכָל אוֹ עַל הַעֲזֻרוֹת?! גַּעַז כָּל הָעַם אַחֲרָיו בְּבִכְיָה. וְאַחַר כֵּךְ בָּא אָבִיו שֶׁל תִּינוֹק, אָמַר לָהֶם: אַחֲיֵינוּ! אֲנִי כִפְרַתְכֶם! עֲדִין בְּנֵי מִפְרָפֵר, וְסִכִּין לֹא נִטְמָא! לְלַמְדוֹךְ, שְׁטַמְאָת סִכִּין קִשָּׁה לָהֶם לִישְׂרָאֵל, יוֹתֵר מִשְׁפִּיכוֹת דָּמִים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-ב כ"א, טז): "וְגַם דָּם נָקִי שֶׁפָּךְ מִנְשֵׂה הַרְבֵּה מָאֵד, עַד אֲשֶׁר מְלֹא אֶת יְרוּשָׁלַיִם פֶּה לְפֶה", מִכָּאן אָמְרוּ: בְּעוֹן שְׁפִיכוֹת דָּמִים - שְׁכִינָה נִעְלַת וּמִקֵּדֶשׁ נִטְמָא.

יא. אָמַר לָהֶם הַמְּמַנֶּה: בּוֹאוּ וְהִפְסִיטוּ! מִי שׁוֹחֵט? מִי זוֹרֵק? מִי מַדְשֵׁן אֶת מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי? מִי מַדְשֵׁן אֶת הַמְּנוֹרָה? מִי מַעֲלָה אֲבָרִין לְכָבֶשׂ? הֲרֹאשׁ וְהַרְגֵל, שְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הָעֵקֶץ וְהַרְגֵל הַחֹזֶה וְהַגֵּרָה, וְשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, הַקְּרֹבִים וְהַסֵּלֶת, וְהַחֲבִיתִים וְהַיִּין; אֵלּוּ דְבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אִישׁ הַמְּצַפֶּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הֲרֹאשׁ, וְהָעֵקֶץ, וְהַרְגֵל, וְשְׁתֵּי דְפָנוֹת, וְשְׁתֵּי יָדַיִם, הַחֹזֶה וְהַגֵּרָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הֲרֹאשׁ וְהַרְגֵל, וְשְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הַחֹזֶה וְהַגֵּרָה, וְשְׁתֵּי דְפָנוֹת, הָעֵקֶץ וְהַרְגֵל. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי

חֲתַנְנּוּ הָיָה!³ וּמִצְאוּהוּ כְּשֶׁהוּא חוֹרֵשׁ, כְּמָה שְׁנֹאֵמַר בְּאַלִישֵׁעַ (מְלָכִים-א יט, יט): "וַיִּלְךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת אֱלִישֵׁעַ בֶּן שַׁפְטִי וְהוּא חוֹרֵשׁ שָׁנִים עָשׂוֹר צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִשְׁנַיִם הָעֹשֵׂר", מִשְׂרָבוֹ מְלָכִים, הַתְּקִינוּ לַהֲיִית מַעֲמִידִין כְּהֻנִּים, הָיוּ מַעֲמִידִים אוֹתָם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.

ז. לָמָּה פִּרַשׁ וּבּוֹכָה? מַפְנֵי שְׁצָרִיכִים לְהִשְׁבִּיעַ. וְלָמָּה צָרִיכִין לְהִשְׁבִּיעוּ? שֶׁכָּבֶר הָיָה מַעֲשֵׂה בְּבִיתוֹס אֶחָד, שֶׁהִקְטִיר עַד שֶׁהוּא בָּא בַּחוּץ, וַיִּצָּא עֲנַן הַקְּטָרֶת וְהִרְתִּיחַ אֶת כָּל הַבַּיִת, שֶׁהָיוּ הַבִּיתוֹסִין אוֹמְרִים: "יִקְטִיר עַד שֶׁהוּא בַּחוּץ, שְׁנֹאֵמַר (וַיִּקְרָא טז, ב): "כִּי בָּעֲנַן אֲרָאָה עַל הַכִּפְרֹת". אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: וְהֵלֵא כִּכָּר נֹאֵמַר (וַיִּקְרָא טז, יג): "וַיִּנְתֵּן אֶת הַקְּטָרֶת עַל הָאֵשׁ לְפָנֵי ה'", אִם כֵּן, מָה תִּלְמוּד לּוֹמֵר: "כִּי בָּעֲנַן אֲרָאָה עַל הַכִּפְרֹת" - מִלְּמַד שְׁנוֹתֵן בַּהּ מַעֲלָה עֲשׂוֹן, הָא אִם לֹא נִתֵּן בַּהּ מַעֲלָה עֲשׂוֹן, אוֹ שְׁחַסֵּר אַחַת מִכָּל סִמְנֵיהָ - חֵיב מִיָּתָהּ. כְּשִׁיצָא, אָמַר לְאָבִיו: 'כָּל יַמִּיכֶם הֵייתֶם דוֹרְשִׁין, וְאִין אַתֶּם עוֹשִׁין, עַד שְׁעַמְדַתִּי וְעִשִׂיתִי אֲנִי! אָמַר לוֹ: אַף עַל פִּי שְׁאֲנוּ דוֹרְשִׁין - אִין אֲנוּ עוֹשִׁין, וְשׁוֹמְעִין לְדְבָרֵי חֲכָמִים, תְּמַהֲנִי עֲלֶיךָ אִם תֵּאָרִיךְ יָמִים, לֹא שָׁהָה שְׁלִשָּׁה יָמִים וְנִתְּנוּהוּ בְּקָבֶר.

ח. אִיזוֹ הִיא אֲצִבַּע צְרָדָה? זוֹ אֲצִבַּע גְּדוּלָה שֶׁל יָמִין, בְּפֶה וְלֹא בְּנֶבֶל וְלֹא בְּכַנּוֹר, מָה הָיוּ אוֹמְרִים? (תְּהִלִּים כ"ז, א): "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית" וְגו', לֹא הָיוּ יִשְׁנִים כָּל הַלַּיְלָה, אֶלָּא שְׁקוֹרִין כְּגַד כֶּהֵן גְּדוּל, כְּדִי לְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה, כֵּךְ הָיוּ נוֹהֲגִין בְּגִבּוּלִין, אַחַר חֲרָפֵן הַבַּיִת זָכַר לְמַקְדֵּשׁ, אֲבָל הָיוּ חוֹטְאִין⁴.

ט. פִּיצַד נִכְסִין לְלִשְׁפַת הַגְּזִית? מִקִּיפִין וְעוֹמְדִין כְּמִין בְּכוֹלֵיאָר⁵, הַמְּמַנֶּה בָּא וְנוֹטֵל

³ וְאֲנוּ בְּקִיאִים בְּכָל הַנְּעֻשָׂה יוֹתֵר מִכֶּם.

⁴ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים מִשְׁחָקִים יַחַד וְבָאִים לִידֵי עֲבָרָה.

⁵ תְּכֵשִׁיט עֲגֹל.

אומר: הראש והרגל, והחזה והגרה, שתי דפנות, והעקץ והרגל, ושתי הידים. אמר בן עזאי לרבי עקיבא, משום רבי יהושע: דרך הלוכו היה קרב, הראש והרגל, החזה והגרה, שתי דפנות, העקץ והרגל - עשרה כהנים זוכים בו, פעמים ארבעה עשר, פעמים חמשה עשר, פעמים ששה עשר.

יב. איל קרב באחד עשר, כבשי צבור בשמונה, שאין עמהן חביתין. פר קרב בעשרים וארבעה: הראש והרגל - שנים אוחזין ברגל, ומעלין אותה לגבי מזבח. שלשה אוחזין בגרה ומקריבין אותה לגבי מזבח. כמה דברים אמורים? בקרבנות הצבור, אבל קרבנות יחיד, כל הרוצה להקריב - מקריב. מעשה בכנייה של מרתה בת ביתוס, שהיה אחד מהם נוטל שתי ירכות בשתי אצבעותיו משור, לקוח באלף דינרין, והיה מהלך עקב בצד גודל ומעלה אותן לגבי מזבח.

יג. מהו אומר: 'על פני המזרח עד שפחברון'? רבי אומר: אינו דומה תמור של לבנה לתמור של חמה, תמור לבנה - מתמר ועולה כמקל, תמור של חמה - מפציע לכאן ולכאן. אבא יוסי בן חנן אומר: ברקאי.

יד. כהן גדול שיוצא מן העזרה לדבר עם חברו ומפליג - טעון טבילה. שאלו את בן זומא: מה טעם לטבילה זו? אמר להן: אם הנכנס מקדש לקדש, מקום שענוש פרת - טעון טבילה, הנכנס מחל לקדש, ממקום שאינו ענוש פרת - אינו דין שיטען טבילה? רבי יהודה אומר: לא היתה טבילה זו, אלא מפני הסרך, פעמים שהטמאה ישנה בידו, מתוך שהולך לטבל - נזכר שהוא טמא, וחוזר ובא לו.

טו. כהנים שלא טבלו, ולא קדשו ידיהם ורגליהם, וכן כהן גדול שלא טבל ולא קדש ידיו ורגליו, בין עבודה לעבודה, ובין בגדים לבגדים, ועבדו - עבודתן כשרה, אבל כהנים שלא טבלו, ולא קדשו ידיהם ורגליהם, וכן כהן גדול שלא טבל, ולא קדש

ידיו ורגליו מן הפיור, ועבדו - עבודתן פסולה. אחד כהן גדול, ואחד כהן הדיוט ששמשו שחרית, שלא רחצו ידיהם ורגליהם - חייבין מיתה, שנאמר (שמות ל, כ): "בבאם אל אהל מועד" וגו'. היה עומד ומקריב כל הלילה - טעון קדוש ידים ורגלים, שהיה רבי אומר: הלינה פוסלת בקדוש ידים ורגלים. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: אפלו עוסק בעבודה כל שבעת ימים - אין הלינה פוסלת בקדוש ידים ורגלים.

טז. חמש טבילות היו שם באותו היום, כלם בקדוש בבית הפרוה, חוץ מן הראשונה, שהיתה בחול על גב שער המים, ובצד לשכתו היתה. רבי יהודה אומר: עששיות של ברזל היו מרתיחין מערב יום הכפורים, ומטילין לתוך הצונן, בשביל שתפגי צינתן.

יז. הכל שלשים מנה אלו נוטל מן ההקדש, אם רצה להוסיף - מוסיף משלו. מעשה בישמעאל בן פאבי שעשתה לו אמו כתנת ממאה מנה, והיה עומד ומקריב על גבי המזבח. שוב מעשה בן רבי אלעזר בן חרסום, שעשתה לו אמו כתנת משתי רבוא, והיה עומד ומקריב על גבי המזבח, והורידוהו אחיו הכהנים, מפני שנגאה מתוכה ערום. האשה שעשתה כתנת לבנה - כשרה, ובלבד שתמסרנה לצבור. אחד בגדי כהן גדול ואחד בגדי כהן הדיוט - באין מתרומת הלשכה.

מסכת יומא פרק שני

בא כיצד הוא מתודה? אומר: אגא השם! עויתי, פשעתי, חטאתי לפניך, אני וביתי, אגא השם! כפר נא על העונות ועל הפשעים ועל החטאים, שעויתי ופשעתי ופשעתי לפניך, אני וביתי, כפתוב בתורת משה עבדך (ויקרא טז, ל): "כי ביום הזה יכפר עליכם" וגו'. ואומר (שם טז, כא): "והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם"; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: עונות - אלו הזדונות,

יוצאין הימנָה, ויודעין שחמה זורחת, אף היא עשֶׂתָה טבֵּלָא שֶׁל זָהָב, שֶׁפָּרֶשֶׁת סוּטָה כְּתוּבָה עֲלֶיהָ, כָּל הַשְּׁעָרִים שֶׁהָיוּ שָׁם נִשְׁתַּנּוּ לְהִיּוֹת שֶׁל זָהָב, חוּץ מִשְׁעָרֵי נִקְנוֹר, מִפְּנֵי שְׁנַעֲשֶׂה בָּהֶן נֶס. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים: מִפְּנֵי שְׁנַחֲשָׁתָן מוֹצֵהֶבֶת הֵיטָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: נַחֲשָׁתָא קִלְנִיתָא הֵיטָה, וְהֵיטָה יִפָּה כְּזָהָב.

ד. מהו נסים נעשו לדלתותיו? אמרו: כִּשְׁהַלֶּךְ נִקְנוֹר לְהֵבִיא דְלֹתוֹתָיו מֵאַלְכֶסַּנְדְּרִיאָא שֶׁל מִצְרַיִם, עָמַד עֲלֶיהֶן נַחֲשׁוּל שְׂבִיִּים לְטַבְעֵן, וְנִטְלוּ אֶחָד מֵהֶן – וְהֵטִילוּהוּ לַיָּם, וְעִדֵּין לֹא נָח הַיָּם מִזְעֶפּוֹ, בְּקִשְׁוֹ לְהֵטִיל אֶת חֲבֵרְתָּהּ, עָמַד הוּא וּכְרָכָה, אָמַר לָהֶם: הֵטִילוּנִי עִמָּה! מִיָּד נָח הַיָּם מִזְעֶפּוֹ, וְהָיָה מִצְטַעַר עַל חֲבֵרְתָּהּ, כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְנִמְלָל שֶׁל עֶכּוֹ, הֵיטָה מְבַצְבְּצָת וַיּוֹצֵאָה מִתַּחַת דְּפְנֵי הַסְּפִינָה, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים: בְּרִיָּה שְׂבִיִּים בְּלַעֲתָהּ וְהִקְיָאתָהּ לִיבְשָׂה, וְעֲלֶיהָ אָמַר שְׁלֵמָה (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יז): "קוֹרוֹת בְּתֵינּוּ אַרְזִים רַהֲיִטְנוּ בְּרוֹתִים" – 'אַל תִּקְרִי בְּרוֹתִים אֲלָא בְּרִיתֵי יָם'.

ה. של בית גרמו היו בקיאים במעשה לחם הפנים ולא רצו ללמד, שלחו חכמים והביאו אמנים מאלכסנדריא של מצרים, היו יודעין לאפות כמותן, ולא היו יודעין לרדות כמותן, שהללו מסיקין מבחוצ ואופין מבחוצ, והללו מסיקין מבפנים. הללו פיתן מתעפשת והללו אין פיתן מתעפשת. וכשידעו חכמים בדבר, אמרו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא – לכבודו ברא, שנאמר (ישעיה מג, ז): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו". שלחו להן ולא באו, עד שכפלו להן בשכרן, שנים עשר מנה היו נוטלין בכל יום, והיום עשרים וארבעה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עשרים וארבעה היו נוטלין בכל יום, קזרו להיות נוטלין ארבעים ושמונה. אמרו להם

פְּשָׁעִים – אֱלוֹ הַמְרָדִים, הַטָּאִים – אֱלוֹ הַשְּׂגוּגוֹת, וּמֵאַחַר שֶׁהִתְוַדָּה עַל הַזְּדוּנוֹת וְעַל הַמְרָדִים, חוֹזֵר וּמִתְוַדָּה עַל הַשְּׂגוּגוֹת? אֲלָא כִּךָ הִיָּה מִתְוַדָּה: אֲנָא הֵשֵׁם! חֲטָאתִי, עוֹיְתִי, פְּשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ, אֲנָא הֵשֵׁם! כִּפְרָנָא לְחַטָּאִים וְלַעֲוֹנוֹת וּלְפְשָׁעִים, שְׁחַטָּאתִי וְשְׁעוֹיְתִי וְשִׁפְשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבִיתִי, כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדְּךָ: "כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפַּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם" וְגו', וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד'; שֶׁכֵּן מְצִינוּ דַּרְךְ כָּל הַמִּתְוַדִּין, דּוֹד אָמַר (תהלים קו, ו): "חֲטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הָעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעוּנוּ", שְׁלֵמָה אָמַר (מלכים א-ח): "חֲטָאנוּ עוֹיְנוּ רִשְׁעוּנוּ". דְּנִיָּאל אָמַר (דְּנִיָּאל ט, טו): "חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעוּנוּ וּמְרָדְנוּ", אֲלָא מַהוּ שְׁמִשָּׂה אוֹמֵר (שְׁמוֹת לז, ז): "נִשְׂא עוֹן וְפִשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקָּה"? אֲלָא כִּךָ הִיָּה מִתְוַדָּה: חֲטָאתִי וְעוֹיְתִי וְפִשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ, אָמַר מֹשֶׁה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! בְּשַׁעָה שִׁישְׂרָאֵל חוֹטָאִין לְפָנֶיךָ וְעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה – עֲשֵׂה לָהֶם זְדוּנוֹת כְּשְׂגוּגוֹת.

ב. בא לו למזרח העזרה, לצפון המזבח, הסגן בימינו, וראש בית דין מימינו, וראש בית אב משמאלו, ושם שני שעירים, ופניהם כלפי העם, ואחוריהם כלפי הקדש. כהן גדול, פניו כלפי הקדש, עשרה פעמים מזכיר את השם בו ביום, ששה לפר שלשה לשעיר ואחד לגוללות, וקלפי היתה שם, ובה שני גוללות, של אשכרוע היו, ועשאן בן גמלא של זהב, ומזכירין אותו לשבח.

ג. בן קטין עשה שנים עשר דד לפיור, שנים עשר כהנים מקדשין ממנו, שמתחלה לא היו בו אלא שנים, ושני כהנים מקדשין הימנו, ומזכירין אותו לשבח. מובזו המלך עשה כל ידות הספינין של יום הכפורים של זהב, ומזכירין אותו לשבח, הילני המלכה אמו עשתה גברשת של זהב שעל פתח ההיכל, שבשעה שחמה זורחת, היו נצוצות

חכמים: מה ראיתם שלא ללמד? אמרו להם: יודעין היו בית אבא, שבית זה עתיד לחרב, שְׁמָא ילמד אדם שאינו הגון ויעשה לפני עבודת כוכבים כְּדָרְךָ שעושים לפני המקום. ובדבר הזה היו מזכירין אותן לשבח, שמעולם לא נמצאת פת נקזה ביד בנין ובנותיהן מעולם, שלא יאמרו: "מלחם הפנים היו נזוּיִן"; לקים מה שנאמר (במדבר לב, כב): "והיתם נקים מה' ומישראל".

ו. של בית אבטינס היו בקיאיין בפטום הקטרת ובמעלה עשן, ולא רצו ללמד. שלחו חכמים והביאו אמנין מאלכסנדריא של מצרים, והיו יודעין לפטם כמותן, אלא שאין בקיאיין במעלה עשן, של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה עד הקורות, ואחר כך פושה ויורדת למטה, של אלכסנדריין היתה פושה מיד, וכשידעו חכמים בדבר, אמרו: כל מה שבְּרָא - לכבודו בְּרָא, שנאמר (משלי טז, ד): "כל פעל למענהו", שלחו אליהם חכמים ולא באו, עד שכפלו להם שְׁכָרָם, שְׁגִים עֶשֶׂר מָנָה היו נוטלין בכל יום, חזרו להיות נוטלים עֶשְׂרִים וארבעה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עֶשְׂרִים וארבעה היו נוטלין בכל יום, חזרו להיות נוטלין ארבעים ושמונה מָנָה. אמרו להם חכמים: מה ראיתם שלא ללמד? אמרו להם: יודעין היו בית אבא, שבית זה עתיד לחרב, אמרו: שְׁמָא ילמד אדם שאינו הגון ויהיה מפטם לפני עבודת כוכבים כְּדָרְךָ שמפטמים לפני המקום. ועל דבר זה מזכירין אותם לשבח - שלא יצאה מהן אשה מבשמת לעולם, ולא עוד, אלא כשהיו נושאים אשה ממקום אחר, מתנין עמה: - "שלא תתבשמי! כדי שלא יהו ישראל אומרים: 'מעשה הקטרת הן מתבשמיין'. לקים מה שנאמר (במדבר לב, כב): "והיתם נקים מה' ומישראל".

ז. אמר רבי עקיבא: פעם אחת סח לי ישמעאל בן לוגא: פעם אחת, יצאתי אני ותינוק אחד מבני בניהם לשדה ללקט עשבים, וראיתיו ששחק ובכה, אמרתי לו: מפני מה בכית? אמר לי: על כבוד בית אבא שגלה. ומפני מה שחקת? אמר: לסוף שעתיד הקדוש ברוך הוא להחזיר לבניו. אמרתי לו: ומה ראית? אמר: מעלה עשן כנגדי, אמרתי לו: הראוהו לי, אמר לי: שבועה היא בידינו שאין מראין אותו לכל אדם. אמר רבי יוחנן בן נורי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ומצאני אדם אחד, ואמרתי לו: מאין אתה? אמר לי: מבית אבטינס אני, ומה בידך? אמר לי: מגלת סממנין. הראוהו לי, אמר לי: כל זמן שבית אבא היו קימיין - צנועין היו, ולא היו מוסרין אותו לכל אדם, והיו מוסרין זה לזה, ועכשו הילך מגלה זו, והזהר בה. וכשבאתי והרצתי דברי לפני רבי עקיבא, אמר לי: מעתה אסור לספר בגנותן של אלו! מכאן אמר בן עזאי: משלך יתנו לך, בשמך יקראוך, ובמקומך יושיבוך, ואין אדם נוגע במוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת בתחבתה אפלו כמלא נימא.

ח. הוגרוס בן לוי היה יודע פרק בשיר, ולא רצה ללמד, אמרו לו חכמים: מה ראית שלא ללמד? אמר להן: יודעין היו בית אבא שבית המקדש עתיד לחרב, ולא רצו ללמד, שלא יהיו מזמריין לפני עבודת כוכבים, כְּדָרְךָ שמזמריין לפני המקום. בן קמצר היה יודע את מעשה הכתב, ולא רצה ללמד. אמרו לו חכמים: מה ראית שלא ללמד? כלם מצאו תשובה לדבריהם, בן קמצר לא מצא תשובה לדבריו. על הראשונים נאמר (משלי י, ז): "יִכָּר צִדִּיק לְבָרָכָה", ועל בן קמצר וחבריו נאמר (שם): "וְיִשֵּׁם רְשָׁעִים יִרְקָב", הם בקשו להרבות כבודם ולמעט

7 בגוסיחת הספרים נוסף כאן: 'אין שִׁבְחָה לפני

המקום; אך הגר"א לא גרס לה.

כבוד שמים, לפיכך, כבודן נתמצט וכבוד המקום במקומו, ולא נמצא להם שם טוב וזכר טוב, על הראשונים נאמר (משלי י, ז): זכר צדיק לברכה, ועל אלו נאמר (שם): "וישם רשעים ירקב".

ט. טרף בקלפי והעלה שני גורלות, אחד בימינו ואחד בשמאלו, אם בימינו עלה - היו כל ישראל שמחין, ואם בשמאלו עלה - לא היו כל ישראל שמחין. שאלו תלמידיו את רבי עקיבה: מהו שיתן משמאל לימין? אמר להם: אל תתנו מקום לצדוקין לרדות אחריו. רבי יהודה אמר משום רבי אליעזר: הסגן וכהן גדול מכניסין את ידיהן בקלפי, אם בימינו של כהן גדול עלה - הסגן אמר לו: אישי כהן גדול! הגבה ימינה. אם בימינו של סגן עלה - ראש בית אב אמר לו לכהן גדול: דבר מליך! ונתגן על שני השעירים, הוא אמר לה, והסגן אמר לחטאת, רבי ישמעאל אמר: לא היה צריך לומר חטאת, אמרו לו: והלא כבר נאמר (ויקרא טז, ט): "ויעשהו חטאת".

י. בכל יום שני כהנים נכנסין, אחד בכף ואחד במחתה, היום נוטל את המחתה בימינו, ואת הכף בשמאלו, במה דברים אמורים? בקטורת של לפני ולפנים, אבל בקטורת של מזבח הזהב - הרי הוא כקטורת של שאר ימות השנה, בכל יום היתה כבדה והיום קלה, בכל יום היתה עבה והיום רך. בכל יום היתה קצרה והיום ארכה; כדי שתהא זרועו מסיעת. בכל יום לא היה לה נאשתיק*, היום היה לה נאשתיק; דברי בן הסגן. בכל יום היו שם שתי מערכות והיום שלש: אחת למערכה גדולה, ואחת למערכה קטנה של קטרת, ואחת שמוסיפין היום לקטרת שלפני ולפנים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי מוסיף אחת לקיום האש. רבי מאיר מוסיף אחת לאכרים ופדרים שלא נתעפלו מערב.

יא. נכנס ומהלך בהיכל, עד שנמצא עומד בין מזבח הזהב ולמנוחה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: בין השלחן ולמזבח. ויש אומרים: בין שלחן לכתל, שלחן נתון בצפון, משליש הבית ולפנים משוכה מן הכתל שתי אמות ומחצה, מזבח הזהב ממצע בינתים, כנגד שני בדי ארון, ומשוך כלפי קדש הקדשים, וכלם היו נתונים מחצי הבית ולפנים, מהלך בהיכל עד שמגיע לבין שתי הפרוכות המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים. וביניהן אמה, זה מקום הדביר שעשה שלמה. רבי יוסי אומר: לא היה שם אלא פרכת אחת, שנאמר (שמות כו, לג): "והבדילה הפרכת לכם". אמרו לו: מה תלמוד לומר (שם): "בין הקדש ובין קדש הקדשים"? אמר להם: להביא נוב וגבעון ושילה ובית עולמים. החיצונה היתה פרופה מן הדרום, ופנימית מן הצפון, מהלך ביניהן עד שמגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרכת, עד שמגיע לארון, ודחף את הפרכת במתניו, ונתן את המחתה בין שני הבדים, וצבר את הקטרת על גבי גחלים, ונתמלא כל הבית כלו עשן, יוצא ובה לו דרך כניסתו, ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון, ולא היה מאריך - שלא להבעית את ישראל. ומעשה ככהן גדול אחד שהאריך בתפלתו, ונמנו אחריו הכהנים לכנוס אחריו, התחילו הם נכנסין, והוא יוצא, אמרו לו: מה ראית להאריך? אמר להם: קשה בעיניכם שהתפללתי עליכם ועל מקדש אבותיכם שלא יחרב! אמרו לו: אף על פי כן, אין אתה רשאי לשנות, שלא להבעית את ישראל.

יב. אכן היתה שם מימות נביאים הראשונים ו'שתייה' היתה נקראת, גבוהה מן הארץ שלש אצבעות, שמתחלה היה הארון עליה נתון. משנטל הארון, מעליה היו נתון קטרת שלפני ולפנים. רבי יוסי אומר: ממנה השתת העולם, שנאמר (תהלים ג, ב):

* טבעת בראשו שמוקשקש ומשמיע קול.

"מציון מכלל יפי אלהים הופיע" - ממנו ומכלל יפיה של עולם.

יג. צנצנת המן, וצלוחית של שמן המשחה, ומקלו של אהרן, שקדיה ופרחיה, וארגו שהשיבו פלשתים כבוד לאלהי ישראל, היו כלם בבית קדש הקדשים. משנגנו הארון - נגנו עמו. שני בדי ארון היו יוצאים מן הארון עד שמגיעין לפרכת, שנאמר (מלכים-א ח, ח): "ויארכו הבדים", יכול לא יהו נראים מתוכה? תלמוד לומר: "ויראו ראשי הבדים" וגו' - יהיו מקרעין בפרכת ויוצאין, והיו נראין וכולטין מתוכה, ונראין כשני דדי אשה, ועליהן אמר שלמה (שיר השירים א, יג): "צרו המור דודי לי בין שדי ילין".

יד. נוטל את הדם ממי שהיה ממרס בו, נכנס למקום שנקנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו על הכפרת, כנגד שני בדי ארון, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתפון להזות, לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה: אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אחת, אחת ואחת, שתיים ואחת, שלש ואחת, ארבע ואחת, חמש ואחת, שש ואחת, שבע ואחת. ואחר כך היה מהלך לשמאלו עד הפרכת. ולא היה מגיע לפרכת. אם הגיע - הגיע. אמר רבי אליעזר בן רבי יוסי: אני ראיתה ברומי, והיו עליה כמה טפי דמים של פרושעיר של יום הכפורים.

מסכת יומא פרק שלישי

א. בא לו להקיף את המזבח, מהיכן הוא מתחיל? מקרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, דרומית מזרחית, מקום שמתחיל בחטאת על מזבח החיצון, משם היה גומר על מזבח הפנימי. רבי מאיר אומר: רבי אליעזר אומר: במקומו היה עומד ומחטא. ועל כלן היה נותן מלמעלה למטה, חוץ מאותה

שבאלכסון שנותן ממטה למעלה. רבי יהודה משם רבי אליעזר: במקומו היה עומד ומחטא, ועל כלן היה נותן מלמעלה למעלה, חוץ מזו שהיה לפניו, שכנגד אלכסון, שהיה נותן מלמעלה למטה.

ב. הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים, לא היה מזה, לא על האפר ולא על גבי הגחלים, אלא על גגו של מזבח. והיא יורדת על הקיר, על כל הזיה - טבילה. נתן על הקרן מכאן ומכאן - כשר. מן הקרן ולפנים - פסול.

ג. שנה מתן קרנות - פסול. אם חסר אפלו אחת מן המתנות - פסול. הקדים מתן שבע למתן ארבע - יחזר ויתן. מדם מתנות שבע אחר מתן ארבע, עד שלא גמר את המתנות שבפנים - יצא ושפך שירי הדם ליסוד מערבי של מזבח החיצון, ושל מזבח החיצון היה שופך אל יסוד דרומי. רבי שמעון אומר: אלו ואלו ליסוד מערבי, אלו ואלו מתערבין לאמה ויוצאין לנחל קדרון, ונמפרין לגננין לזבל, ומועלין בהם; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים אין מעילה בדמים.

ד. כל מעשה יום הכפורים האמורים על הסדר, אם הקדים מעשה לחברו - לא עשה כלום, חוץ מן הוצאת כף ומחטה, שאם הקדים מעשה לחברו - מה שעשה עשוי. אמר רבי יהודה: אימתי? בדברים הנעשים בבגדי לבן מבחוץ, אף על פי שאם הקדים מעשה לחברו מכל הנעשים - מה שעשה עשוי. נתן מקצת המתנות מבפנים, ונשפך הדם - יביא דם אחר ויתחיל בתחלה, כמתנות שבפנים. רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק. נתן מקצת מתנות שבהיכל, ונשפך הדם - יביא דם אחר, ויתחיל בתחלה בהיכל. רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק. גמר מתנות שבהיכל, ונשפך הדם - יביא דם אחר ויתחיל בתחלה. מתנות שבמזבח - רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום

שלא קרבו ברגל - יקרבו בראש חדש. לא קרב בראש חדש - יקרבו ביום הכפורים. לא קרבו ביום הכפורים - יקרבו לרגל הבא. ושמתחלה לא הקרבו לקרבנות צבור אלא על מנת לקרב על המזבח החיצון.

ז. מת שעיר המשתלח עד שלא זרק דם של הראשון, אף על פי שלא התודה עליו - יצא, שנאמר (ויקרא טז, י): "יעמד חי", עד מתי יהא זקוק להיות חי? עד "וכלה מכפר את הקדש"; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: עד שעת ודוי.

ח. רבי יוסי אומר: כך הוא אומר: "חטאו עוו פשעו לפניך עמך בית ישראל". כבש עושין, מפני אלכסנדרין, שהיו מתלשין בשערו, ואמרין לו: 'טול וצא! טול וצא!' יקרי ירושלים מליין אותו עד סכה ראשונה. עשר סכות בתוך שנים עשר מילין היו; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: תשע סכות בתוך עשרה מילין היו. רבי יוסי אומר: חמש סכות בתוך עשרה מילין, היו מערבין מזו לזו. אומר רבי יוסי בן רבי יהודה: יכולני אני לעשותן שתי סכות.

ט. שאלו את רבי אליעזר: הרי שחלה שעיר המשתלח, מהו להרכיבו? אומר להם: יכול הוא להרכיב את אחרים, חלה משלחו, מהו לשלחו ביד אחר? אומר להם: כך תהיו בשלום אני ואתם, דחאוהו ולא מת, מהו שירד אחריו ומיתנו? אומר להם: כן יאבדו כל אויביך ה' (שופטים ה, לא). וחכמים אומרים: חלה שעיר - מרכיבו, חלה משלחו ביד אחר, דחאוהו ולא מת - ירד אחריו ומיתנו.

י. שעיר המשתלח, אף על פי שאין מטמא בגדים - מטמא אוכלין ומשקין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין מטמא אוכלים ומשקים, מפני שהוא חי, ואין חי מטמא אוכלין ומשקין. מאימתי מטמא בגדים? משיצא מחומת ירושלים; דברי רבי מאיר. ורבי יהודה אומר: משעה שיגיע לצוק. רבי שמעון אומר: משעת דחיתו לצוק.

שפסק. נתן מקצת המתנות שבמזבח, ונשפך הדם - יביא דם אחר ויתחיל בתחלה במתנות המזבח, רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק יתחיל. גמר מתנות שבמזבח ונשפך הדם - אין מתן יסוד מעכב, וכלן מטמאין בגדים ונשרפין בבית הדשן; דברי רבי אליעזר ורבי שמעון. וחכמים אומרים: אין מטמאין בגדים, ואין נשרפין בבית הדשן הואיל וגמר בו כפרה.

ה. אמר רבי יוסי: זה סימן, כל היוצא מבפנים להנתן בחוץ - נוטל מן הסמוך לפניו. וכל הנוטל מבפנים להנתן בחוץ - נותן על הסמוך לפניו. נתן מדם הפר בפנים ובחוץ, מדם השעיר בפנים ובחוץ - הפנימים עלו לו והחיצונים לא עלו לו. נתן מקצת המתנות שבפנים, ונשפך הדם - יביא אחר ויתחיל בתחלה על הפרכת. נתן מקצת המתנות על המזבח, ונשפך הדם, אף על פי שלא נתן כנגד היסוד - יצא, שנאמר (ויקרא טז, כ): "וכלה מכפר"; אם כפר - כלה, דברי רבי עקיבא. רבי יהודה אומר: אם כלה - כפר, אין מתן היסוד מעכב, וכלן כנגד היסוד - יצאו, שנאמר (ויקרא טז, כ): "וכלה מכפר".

ו. פר ושעיר של יום הכפורים שהפריש אחרים תחתיהן, ולא הספיק להקריבן עד שנמצאו הראשונים - ירעו עד שישתאבו ומכרו, ויפלו דמיהן לנדבה - שאין חטאת הצבור מתה. רבי יהודה אומר: תמות. ועוד אומר רבי יהודה: נשפך הדם - ימות המשתלח, מת המשתלח - ישפך הדם. שני שעירי יום הכפורים - מצותן בהגדלה, עד שלא הגריל עליהן - רשאי לשנותן בדבר אחר, משהגריל עליהן - אין רשאי לשנותן בדבר אחר. פסח שלא קרב בראשון - יקרב בשני. לא קרב בשני - יקרב לשנה הבאה. מעות שלא קרבו בראשון - יקרבו בשני. לא קרבו בשני - יקרבו לשנה הבאה. חגיגה שלא קרבה בראשונה - תקרב בשניה, לא קרבה בשני - תקרב בשלישי, לא קרבה בשלישי - תקרב בשנה הבאה. שעירי הרגל

יא. פְּרִים הַנִּשְׂרָפִים, אִף עַל פִּי שְׂאִין מְטַמְּאִין בְּגָדִים - מְטַמְּאִין אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְשְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח - אִין מְטַמְּא אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חַי, וְאִין חַי מְטַמְּא אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין. מֵאִמְתִּי מְטַמְּאִין בְּגָדִים? מְשִׁיֵּצָאוּ מַחֻמַּת יְרוּשָׁלַיִם; וְדְבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְשִׁיֵּצִית הָאוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מְשִׁיֵּצִית הָאוּר בְּרַבָּן.

יב. הֵיכֵן שׁוֹרְפִין אוֹתָן? בְּבֵית הַדָּשָׁן הַגָּדוֹל, חוּץ לְיְרוּשָׁלַיִם, לְצִפּוֹנָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם חוּץ לְשֵׁשׁ מַחְנוֹת, וּמְזַקְפִּין שֶׁל כֹּהֲנִים הֵיוּ מַעֲמִידִין סְבִיבוֹת הַמַּעֲרָכָה, מִפְּנֵי דַחַק הָעַם - כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ קוֹפְצִים לְרֵאוֹת, וְנוֹפְלִין לְתוֹךְ הַמְדוּרָה. אַחַד הַשׁוֹרֵף וְאַחַד הַמְסִיעַ - בְּשַׁעַת שְׂרָפָה - מְטַמְּאִין בְּגָדִים, אֲבָל הַמְסַדֵּר אֶת הַמַּעֲרָכָה וּמִצִּית אֶת הָאוּר לְאַלְתֵּר - אִין מְטַמְּא בְּגָדִים.

יג. שְׁמוֹנֶה בְּרֻכּוֹת מְבָרַךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם, עַל הַתּוֹרָה - כְּדָרֵךְ שֶׁמְבָרַכִין עַל הַתּוֹרָה בְּבֵית הַכִּנְסֵת, עַל הַעֲבוּדָה וְעַל הַהוֹדָאָה, וְעַל מַחֲלֵת הָעוֹן כְּסִדְרָן, וְעַל הַמַּקְדָּשׁ - בְּרֻכָּה בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ, וְעַל הַכֹּהֲנִים - בְּרֻכָּה בְּפָנֵי עֲצֻמָּן, וְעַל יִשְׂרָאֵל בְּרֻכָּה בְּפָנֵי עֲצֻמָּן, וְשָׂאֵר תְּפִלָּה תַחֲנֹה וּבִקְשָׁה, שְׁעֵמֶךָ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְהוֹשִׁיעַ מִלְּפָנֶיךָ, וְחוֹתֵם בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. כָּל הָעַם קוֹרִין בְּשִׁלְהֵם - כְּדֵי לְהִרְאוֹת חֲזִיתָן לְרַבִּים.

יד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: סֵדֵר הַקְּרֻבָּנוֹת כִּף הָיוּ מְקַרְבִּין, פֶּר הָעוֹלָה וְשְׂעִיר הַנִּעְשָׂה בַחוּץ הָיוּ קְרִבִין עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר, וְאַחַר כִּף פֶּר וְשְׂעִיר הַנִּעְשָׂה בְּפָנִים, וְאַחַר כִּף אֵילוֹ וְאֵיל הָעַם, וְאַחַר כִּף שְׁבַעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: פֶּר הָעוֹלָה וְשְׁבַעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים הָיוּ קְרִבִין עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר, שְׂנֹאֵמֵר (בַּמְדָּבָר כַח, כג): "מְלֻבַד עֲלַת הַבָּקָר אֲשֶׁר לְעֲלַת הַתְּמִיד" וְגו'; וְאַחַר כִּף

פֶּר וְשְׂעִיר הַנִּעְשָׂה בְּפָנִים, וְאַחַר כִּף שְׂעִיר הַנִּעְשָׂה בַחוּץ, שְׂנֹאֵמֵר (בַּמְדָּבָר כַט, יא): "מְלֻבַד חֲטָאת הַכֹּפְרִים וְעֲלַת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְפֵיהֶם", וְאַחַר כִּף אֵילוֹ וְאֵיל הָעַם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אַחַד קָרַב עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר, וְשְׂשָׂה קְרִבִין עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרֻבִים.

טו. וְיוֹם-טוֹב עֲשֶׂה לְאוֹהֲבָיו. וּמַעֲשֶׂה בְּשִׁמְעָאֵל בֶּן קַמְחִית, שִׁיֵּצָא לְדַבֵּר עִם הַמֶּלֶךְ עֲרַבִי, וְנִתְּנָה צִינוּרָא מִפִּי, וְנִפְלָה עַל בְּגָדָיו, נִכְנַס אַחֲרָיו וְשִׁמַּשׁ תַּחְתּוֹ בְּכַהֲנֹנָה גְדוֹלָה, רָצְתָהּ אִמָּן שֶׁל אֵלוֹ שְׁנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים בְּיוֹם אֶחָד.

מִסְכַּת יוֹמָא פֶּרֶק רְבִיעִי

א. יוֹם הַכַּפּוּרִים אָסוּר בְּאֲכִילָה, בְּרַחֲצִיָּה, וּבִשְׂתִיָּה, וּבִסְבִיכָה, וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל, וּבִתְשִׁיבַת הַמַּטָּה, אִפְלוּ בְּאַנְפִּילִיאַ שֶׁל בְּגָד. קִטְנִים מְתַרִין בְּכֻלָּן, וְאַסוּרִין בְּנְעִילַת הַסַּנְדָּל מִפְּנֵי מְרִאֵית הָעֵין.

ב. תִּינוּקוֹת סְמוּךְ לְפֶרֶקָן - מְחַנְכִין אוֹתָן בְּפָנֵי שְׁנָה וּבְפָנֵי שְׁתִּים, בְּשִׁבִיל שִׂיְהוּ רְגִילִין בְּמַצּוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא הֵיךְ מְפָטֵר בְּבֵית הַמְדָּרֶשׁ, בְּשִׁבִיל תִּינוּקוֹת שִׂיאֲכִילוֹם אֲבוֹתֵיהֶם. מַעֲשֶׂה בְּשִׁמְאֵי הַזֶּקֶן שֶׁלֹּא רָצָה לְהֵאֲכִיל אֶת בְּנוֹ, וְגִדְרוּ עָלָיו חֲכָמִים וְהֵאֲכִילוּהוּ בִידוֹ.

ג. הָאוֹכֵל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים כְּפוֹתֶכֶת הַגֶּסֶה, כְּמוֹהַ, וּכְגַרְעֵינְתָהּ שְׁבָאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל - חָיִב. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִפְלוּ כְפוֹתֶכֶת⁹ הַנְּמִרִית¹⁰. אֲכַל עֲלֵה קִנִּים, עֲלֵה גִפְנִים, עֲלֵה תְּאֵנִים, וְעֲלֵה חֲרוֹבִין, וְכֹל דְּבַר שְׂאִין רְאוּי לְאֲכִילָה - פְּטוּר. עֲלֵה חֲזָרִים, עֲלֵה כְּרִשִׁין, עֲלֵה בְצָלִים, עֲלֵה יְרֻקוֹת, וְכֹל דְּבַר שְׂרָאוּי לְאֲכִילָה - חָיִב.

¹⁰ מְקוֹם הוּא בְּאַרְצֵי מוֹאָב, וְהַכּוֹתֶכֶת הַבָּאָה מִשָּׁם

⁹ מוֹנָה עַל פִּי הַיְרוּשָׁלַמִי.

ח. חטאת ואשם ודאי מכפרין על מה שכתוב בתורה. מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה, תשובה מכפרת על עברות קלות, על עשה ועל לא תעשה, חוץ מ"לא תשא" (שמות כ, ז). ואלו הן עברות חמורות: כריתות ומיתות בית דין, ו"לא תשא" עמהן. רבי יהודה אומר: כל שהוא מ"לא תשא" ולמטה - תשובה מכפרת. וכל שהוא מ"לא תשא" ולמעלה, ו"לא תשא" עמהן - תשובה תולה, ויום הכפורים מכפר.

ט. רבי ישמעאל אומר, ארבעה חלוקי כפרה הן: עבר על מצות עשה ועשה תשובה - אין זו ממקומו עד שמוחלין לו, שנאמר (ירמיה ג, יד): "שוכו בנים שוכבים ארפא משוכותיכם"; עבר על מצות לא תעשה, ועשה תשובה - תשובה תולה ויום הכפורים מכפר, שנאמר (ויקרא טז, ל): "כי ביום הזה יכפר עליכם" וגו'. עבר על כריתות ומיתות בית דין, מיד ועשה תשובה - תשובה ויום הכפורים תולין, ויסורין שבשאר ימות השנה ממרקין, שנאמר (תהלים פט, לג): "ופקדתי בשבט פשעם" וגו'. אבל מי שנתחיל בו שם שמם מזיד, ועשה תשובה - אין כח בתשובה לתלות, ולא ביום הכפורים לכפר, אלא תשובה ויום הכפורים מכפרין שלישי, ויסורין מכפרין שלישי, ומיתה ממרקת עם היסורין, ועל זה נאמר (ישעיה כב, יד): "אם יכפר העון הזה לכם עד תמתינו", מלמד שיום המיתה ממרק.

ד, חטאת אשם ומיתה ויום הכפורים - כלן אין מכפרין, אלא עם התשובה, שנאמר (ויקרא כג, כז): "אך בעשור" וגו', אם שב - מתכפר לו, ואם לאו - אין מתכפר לו. רבי אליעזר אומר (שמות לד, ז): "ונקה" - מנקה הוא לשבים ואין מנקה לשאינם שבים. רבי יהודה אומר מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה רבי אומר: יום הכפורים מכפר בלא תשובה, ויום המיתה הרי הוא כתשובה.

ד. אכל וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. שטה, וחזר ושטה, וחזר ושטה, אם יש מתחלת שטיה ראשונה עד סוף שטיה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין, ואם לאו - אין מצטרפין. כשם שאכילה בכדי אכילת פרס, כך שטיה בכדי אכילת פרס, השותה ציר ומוריס - פטור. רבי אליעזר אומר: כמה ישטה ויהא חיב? בית שמאי אומרים: רביעית. ובית הלל אומרים: מלא לגמיו. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: כמלא לגמיו. ורבי יהודה אומר בן בתירה אומר: כדי גמיעה.

ה. מי שאחזו בלמוס - מאכילין אותו הקל הקל. כיצד? היו לפניו טבל ושביעית - מאכילין אותו שביעית. טבל ונבלה - מאכילין אותו נבלה. טבל ותרומה - מאכילין אותו תרומה. תרומה ושביעית - מאכילין אותו שביעית, עד שיאורו עיניו, מגין היו יודעין שיאורו עיניו? כדי שיכיר בין יפה לרע.

ו. רבי יהודה אומר: עברה שהריחה שביעית - תוחבין לה בכוש. הריחה תרומה - תוחבין לה בכוש. לא ינעול אדם מנעל מסמר ויטיל בתוך הבית, אפלו ממטה למטה; דברי רבי. ורבי שמעון בן אלעזר מתיר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היו ידיו מלכלכות בטיט ובצואה - מדיחן במים, כדי שלא יטנפו כליו. היה הולך להקביל פני אביו, פני רבו, פני תלמידו - עובר פדרכו, אפלו עד צוארו, ואינו חושש.

ז. הזבין והזבות - טובלין בלילי יום הכפורים. הנדות והיולדות - טובלות פדרפן בלילי יום הכפורים. בעלי קריין - טובלין פדרפן בלילי יום הכפורים. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: מן המנחה ולמעלה לא טבל אלא עד שתחשך. רבי יוסי אומר: כהנים טובלין פדרפן עם חשכה, כדי שיאכלו בתרומה לערב.

יד. היכן הוא אומרו? בתפלה. והעובר לפני התבה - אומרה ברביעית. רבי מאיר אומר: מתפלל שבע וחותרם בודוי. וחכמים אומרים: מתפלל שבע. ואם רצה לחתם בודוי - חותרם. וצריך לפרט את החטא; דברי רבי יהודה בן בתירה, שנאמר (שמות לב, לא): "אנא חטא העם הזה חטאה גדלה" וגו'. רבי עקיבא אומר: אין צריך, אם כן, למה נאמר "ויעשו להם אלהי זהב"? אלא כך אמר המקום: מי גרם להם שיעשו להם? אלהי זהב! - אני הוא שהרביתי להם זהב.

טו. דברים שהתודה עליהן ביום הכפורים שעבר - אין צריך להתודות עליהן ביום הכפורים הבא, אלא אם כן עשה כנגדן, עבר עליהן - צריך שיתודה עליהן, לא עבר עליהן והתודה עליהן, על זה נאמר (משלי כו, יא): "ככלב שב על קאו" וגו'. רבי אליעזר בן יעקב אומר: הרי זה משבח, שנאמר (תהלים נא, ה): "כי פשעי אני אדע" וגו'. רבי אליעזר בן רבי שמעון אומר: חמור בשעיר שאין ביום הכפורים, וחמור ביום הכפורים שאין בשעיר, שיום הכפורים מכפר בלא שעיר, ושעיר אין מכפר אלא עד יום הכפורים. חמור בשעיר שהשעיר מכפר מזיד, ויום הכפורים עם חשכה.

מִסְכַּת סֵפֶה פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. סכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה - פסולה, ורבי יהודה מכשיר עד ארבעים וחמשים אמה. אמר רבי יהודה: מעשה בהילני המלכה בלוד, שהיתה סכתה גבוהה מעשרים אמה, והיו זקנים נכנסין ויוצאין בה, ולא אמרו לה דבר, אמרו לו: משם ראיה? אשה היתה ופטורה מן הסכה. אמר להם: והלא שבעה בנים היו לה! ועוד, כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים.

ב. סכה שחמתה מרבה מצלתה - פסולה, במה דברים אמורים? מלמעלה, אבל מן הצדד, אפלו כלה מלאה חמה - כשרה. מפני שאמרו חמתה מחמת סכוד, ולא

יא. כל המזקה את הרבים - אין מספיקין בידו לעבור עברה, שלא יהו תלמידיו נוהלין את העולם, והוא יורד לשאול, שנאמר (תהלים טז, י): "כי לא תעזב נפשי לשאול" וגו'. וכל המחטיא את הרבים - אין מספיקין בידו לעשות תשובה, שלא יהו תלמידיו יורדין לשאול, והוא נוהל את העולם, שנאמר (משלי כח, יז): "אדם עשק בדם נפש" וגו'; מגלגלין זכות על ידי זכאי לעמד הימנו פרשיות של זכות הרבים הראויות לעמד הימנו. וחובה על ידי חיב לעמד פרשיות של חובה הראויות לעמד הימנו.

יב. מפרסמין את החנפין מפני חלול השם, שנאמר (יחזקאל ג, כ): "ובשוב צדיק מצדקו ועשה עול ונתתי מכשול לפניו הוא ימות", לפרסמו. רבי יוסי אומר: חוטא אדם פעם, שתיים ושלש - מוחלין לו. ארבע - אין מוחלין לו, שנאמר (שמות לד, ז): "נשא עון ופשע וחטאה ונקה"; עד כאן מנקה, מכאן ואילך - אין מנקה, שנאמר (עמוס ב, א): "כה אמר ה' על שלשה פשעי ישראל" וגו', ואומר (איוב לג, כט): "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש" וגו'. ואומר (משלי כה, יז): "הקר רגלך מבית רעך" וגו'.

יג. מצות ודוי ערב יום הכפורים עם חשכה, אבל אמרו חכמים: מתודה אדם קדם שיאכל וישתה, שמא תטרף דעתו קדם אכילה ושתיה. ואף על פי שהתודה קדם שאכל ושתה - צריך שיתודה לאחר אכילה ושתיה, שמא ארע דבר קלקלה בסעודה. ואף על פי שהתודה לאחר שאכל ושתה - צריך שיתודה ערבית. ואף על פי שהתודה ערבית - צריך שיתודה שחרית, ואף על פי שהתודה שחרית - צריך שיתודה במוסף. ואף על פי שהתודה במוסף - צריך שיתודה במנחה. ואף על פי שהתודה במנחה - צריך שיתודה בנעילה. שמא יארע בו דבר קלקלה, כל היום כלו.

ה. חצר גדולה שמקפת עמודין - הרי עמודין כדפנות. עושה אדם את חברו דפן כדי שיאכל וישתה וישישן, ולא עוד, אלא שאדם זוקף את המטה ופורס עליה סדין, כדי שלא תכנס החמה, לא על האוכלים ולא על המת. מודים חכמים לרבי אליעזר, שאין עושין אהל ארעי בתחלה ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת, לא נחלקו אלא להוסיף, שרבי אליעזר אומר אין מוסיפין ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. וחכמים אומרים: מוסיפין בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. מעשה ברבי אליעזר ששבת בגליל העליון בסכה של יוחנן ברבי אלעי בקסרי, ואמרי לה בקיסרין, והגיעה חמה לסכה, אמר לו: מהו שאפרוס עליה סדין? אמר לו: אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא העמיד ממנו שופט. הגיעה חמה לחצי הסכה, אמר לו: מהו שאפרוס עליה סדין? אמר לו: אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא יצאו ממנו נביאים, שבט יהודה ובנימין העמידו מלכים, על פי נביאים. הגיעה חמה למרגלותיו של רבי אליעזר, נטל יוחנן סדין ופרש עליה, הפשיל רבי אליעזר טליתו לאחוריו, וירד, לא מפני שהפליגו בדברים, אלא מפני שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו לעולם.

ו. העושה סתו כמין צריך, או שסמכה אל הכתל, מודה רבי אליעזר, שאם הגביה מן הקרקע טפח, או שהפליגה מן הכתל טפח - שהיא כשרה.

ז. מחצלת של שיפה ושל גמי גדולה - מסככין בה. קטנה - אין מסככין בה. של קנים ושל חלף¹¹, גדולה - מסככין בה. ארבה - אין מסככין בה. רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר משם אביו: אָחַד זֶה וְאָחַד זֶה - מסככין בה, וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו.

מחמת דפנות. רבי יאשיה אומר: אף מחמת דפנות. סכך על גבי מטה, ועל גבי אילן שהן גבוהים עשרה טפחים, אם היתה צלטה מרבה מחמתה - כשרה. ואם לאו - פסולה. סכת רקב"ש: סכת רועים, סכת קיציים, סכת בר'רגנין, סכת שומרי פרות, סכה מכל מקום - כשרה, ובלבד שתהא מסוככת כהלכתה. סככה כהלכתה, ועטרה בקרמים וסדינין המצויירין, ותלה בה אגוזין, שקדין, אפרסקין ורמונים, פרכלי ענבים ועטרות של שבלין, יינות שמנים וסלתות - אסור להסתפק מהן עד מוצאי יום-טוב האחרון של חג, ואם התנה עליהן - הכל לפי תנאו.

ג. סככה בחבלים, ובפקיעי עמיר - כשרה, סככה בהוצני פשתן - כשרה. באניצי פשתן - פסולה. בקנים ובדוקרנים - כשרה, אף על פי שדבקן זה בזה - כשרה. סוכי תאנים ובהן תאנים, פרכלין ובהן ענבים, קשין ובהן שבליים, מכבדות ובהן תמרים, בלן: אם פסלת מרבה על האוכלין - כשרה ואם לאו - פסולה. אחרים אומרים: עד שיהיה קשין מרבין על היות ועל האוכלין. סככה בכלאי כלים - פסולה. רבי יוסי בן רבי יהודה מכשיר.

ד. סככה בנסרים של ארז, שאין בהם ארבעה - דברי הכל כשרה. יש בהן ארבעה - רבי מאיר פוסל, ורבי יהודה מכשיר. אמר רבי יהודה: מעשה בשעת הסכנה שהבאנו נסרים שהיה בהן ארבעה, וסככנו על גבי מרפסת, וישבנו תחתיהן, אמרו לו: משם ראיה? אין שעת הסכנה ראיה, אבל הכל מודים, שאם יש בנסר ארבעה טפחים, שיהא בינו לבין חברו כמלואו. תלה בה אגוזים, אפרסקאות, ורמונים, וגלוסקאות, פרכלי ענבים ועטרות של שבליים - כשרה. לא יאכל מהן אפלו ביום-טוב האחרון של חג, ואם התנה עליהן שיאכל מהן בחג - מתר.

¹¹ מין ערבה שקולעים וסורגים מפנה מהצלאות.

ח. סכך על גבי עגלה שהיא גבוהה עשרה או בראש הספינה, רבן גמליאל פוסל ורבי עקיבא מכשיר. מעשה ברבן גמליאל ורבי עקיבא שהיו באין בספינה, עמד רבי עקיבא ועשה סכה בראש הספינה, למחר נשבה הרוח ועקרתה, אמר לו רבן גמליאל: עקיבא! היכן סכתך? רבי יוסי ברבי יהודה אומר משום רבי יוסי: הישן תחת העגלה כישן תחת המטה.

ט. העמיד ארבע קורות וסכך על גביהן, רבי יעקב אומר: רואין אותן, כל שיחקקו ויחלקו, ויש בהן טפח לכאן, וטפח לכאן - נדון משום דיומד, שהיה רבי יהודה אומר: דיומדי סכה טפח. וחכמים אומרים: שתים כהלכתן, שלישית אפלו טפח. רבי שמעון אומר: שלש כהלכתן, ורביעית אפלו טפח. רבי שמעון בן אלעזר אמר משום רבי מאיר: שתים בידי אדם, ואחת באילן - כשרה, ועולין לה ביום-טוב.

		Standard Time	
6	ראשון Sunday	יב 12	עלות השחר _____ 6:32 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:56 שקיעה _____ 5:59 בבלי: נדרים יב • ירושלמי: נדה ו • תוספתא: שקלים ב נ"ך: ישעיה לב-לג • רמב"ם: שלוחין ושתפין ח
7	שני Monday	יג 13	תענית שני בתרא עלות השחר _____ 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:57 שקיעה _____ 5:58 בבלי: נדרים יג • ירושלמי: נדה ז • תוספתא: שקלים ג נ"ך: ישעיה לד-לה • רמב"ם: שלוחין ושתפין ט
8	שלישי Tuesday	יד 14	עלות השחר _____ 6:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:57 שקיעה _____ 5:57 בבלי: נדרים יד • ירושלמי: נדה ח • תוספתא: יומא א נ"ך: ישעיה לו-לז • רמב"ם: שלוחין ושתפין י
9	רביעי Wednesday	טו 15	עלות השחר _____ 6:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:07 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:58 שקיעה _____ 5:56 בבלי: נדרים טו • ירושלמי: נדה ט • תוספתא: יומא ב נ"ך: ישעיה לח-לט • רמב"ם: עבדים א
10	חמישי Thursday	טז 16	עלות השחר _____ 6:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:08 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:58 שקיעה _____ 5:55 בבלי: נדרים טז • ירושלמי: נדה י • תוספתא: יומא ג נ"ך: ישעיה מ-מא • רמב"ם: עבדים ב
11	ששי Friday	יז 17	עלות השחר _____ 6:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:08 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:58 שקיעה _____ 5:54 בבלי: נדרים יז • ירושלמי: נדה יא • תוספתא: יומא ד נ"ך: ישעיה מב-מג • רמב"ם: עבדים ג
12	שב"ק Shabbos	יח 18	יִירָא עלות השחר _____ 6:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:09 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:59 שקיעה _____ 5:53 בבלי: נדרים יח • ירושלמי: נדה יב • תוספתא: סכה א נ"ך: ישעיה מד-מה • רמב"ם: עבדים ד

Candle Lighting 4:23 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 5:53 זמן מוצש"ק

דָּאס זאַגן אַמט ברענגט די גאַולה.

(כפר המדות אות קשית סימן ד')